

Programmabegroting 2023 - 2026

INHOUDSOPGAVE

Aanbiedingsbrief bij Programmabegroting 2023 - 2026	3
Programma 1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid	6
Programma 2 Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit	17
Programma 3 Sociaal domein	27
Programma 4 Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie	36
Programma 5 Onderwijs en Sport.....	49
Programma 6 Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen	56
Programma 7 Algemene inkomsten	66
Programma 8 Overhead.....	72
Paragrafen	74
Paragraaf 1 Lokale heffingen	74
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	83
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	92
Paragraaf 4 Financiering	97
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	101
Paragraaf 6 Verbonden partijen.....	103
Paragraaf 7 Grondbeleid	132
Financiële begroting.....	136
1 Overzicht van baten en lasten.....	136
2 Incidentele baten en lasten.....	141
3 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	143
4 Ramingsgrondslagen	144
5 Geprognosticeerde balans	145
6 EMU-Saldo.....	146
7 Investeringsplanning	147
8 Staat van reserves.....	150
9 Staat van voorzieningen.....	154

AANBIEDINGSBRIEF BIJ PROGRAMMABEGROTING 2023 - 2026

Inleiding

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt het voorstel voor de programmabegroting 2023-2026. Met de vaststelling van de Kadernota in de raad van 7 juli jl. heeft u ons de kaders mee gegeven voor het opstellen van deze programmabegroting. Na verwerking van deze kaders is de begroting verder opgesteld en is er rekening gehouden met onder meer de loon- en prijsstijgingen, bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen, kapitaallasten van investeringen en met name de algemene uitkering uit het Gemeentefonds gebaseerd op de meicirculaire.

Na al deze mutaties laat de begroting voor de jaren 2023, 2024 en 2025 een overschot (+) zien, en in het jaar 2026 een tekort (-/-).

2023: + € 254.856

2024: + € 951.894

2025: + € 1.096.575

2026: -/- € 333.818

De stijgende lijn van de begrotingsoverschotten wordt voornamelijk veroorzaakt door de fors hogere algemene uitkering uit het Gemeentefonds. In 2026 is er een begrotingstekort. Dit wordt eveneens veroorzaakt door de algemene uitkering die in dat ('ravijn') jaar fors lager is als gevolg van de zogenaamde opschalingskorting en vervallen van de 'trap-op-trap-af-systematiek'. Onder het kopje 'Algemene uitkering' van deze aanbiedingsbrief wordt dit nader toegelicht.

In het raadsvoorstel bij de programmabegroting starten wij met de hiervoor genoemde reeks en gaan dan in op de financiële effecten van het collegewerkprogramma (CWP). Die effecten verwerken wij in de eerste begrotingswijziging op de begroting 2023-2026. De beleidsinhoudelijke effecten van het CWP per programma zijn wel in deze programmabegroting verwerkt.

CWP

Na de verkiezingen van maart 2022 heeft de gemeenteraad het Hoofdlijnenakkoord 2022-2026 vastgesteld. Verdeeld over acht thema's staat daarin geformuleerd voor welke opgaven het bestuur van Oudewater zich gesteld ziet. In het CWP is op een rij gezet wat uitvoering ervan concreet betekent. De maatschappelijke effecten en resultaten zijn gekoppeld aan concrete inspanningen en uitgezet in de tijd. Zo komen we tegemoet aan de wens vanuit de gemeenteraad om het hoofdlijnenakkoord 'smart' te maken en kan het CWP een-op-een als onderlegger voor de programmabegroting dienen: de effecten, resultaten en inspanningen uit het CWP vindt u in de begrotingsprogramma's terug in de bekende doelenbomen. Dat is de reden dat het CWP niet als apart document aan de raad wordt voorgelegd maar als bijlage bij de begroting. Op basis van begroting en raadsvoorstel kan de gemeenteraad de financiële consequenties van het CWP en de daarop gebaseerde keuzes integraal wegen en bespreken.

Financiële begroting 2023 - 2026

Deze begroting is gebaseerd op de Kadernota 2023 die de raad op 7 juli 2022 heeft vastgesteld. Daarnaast zijn de financiële effecten van de meicirculaire 2022 verwerkt. Ten opzichte van de Kadernota zijn dit de belangrijkste onderwerpen die financieel doorvertaald zijn:

- indexering van kosten met 6,2%, op basis van gebruikelijke methodiek (CPI februari 2022);
- indexering van de OZB met 6,2%;
- indexering van de overige lokale heffingen met 6,2%, met zonodig een aanvullende bijstelling op basis van het uitgangspunt van kostendekkendheid en vastgestelde plannen;
- aanpassing stelpost jeugd van 75% naar 100%;
- actualisatie van kosten voor verbonden partijen;
- stelpost voor stijgende energiekosten (€ 250.000) en verwachte salarisstijgingen (€ 181.000);
- verwerking van de amendementen 'Cultuurcoach' en 'Participatiebeleid';
- verwerking van de motie 'Uitwerken aanvullend budget duurzaamheid'.

Omdat de financiële effecten van het CWP nog niet zijn vastgesteld door de raad, zijn deze nog niet verwerkt in deze begroting. Via het raadsvoorstel bij deze begroting worden deze ter besluitvorming voorgelegd en daarna conform raadsbesluit verwerkt.

Algemene uitkering

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. Als het Rijk meer uitgeeft, gaat ook het Gemeentefonds omhoog, maar als de rijksuitgaven dalen, daalt ook het Gemeentefonds mee (trap op-trap-af). In 2023 t/m 2025 is sprake van fors hogere bestedingen door de Rijksoverheid, door de afspraken in het coalitieakkoord van het kabinet. Dit leidt dus ook tot een veel hogere algemene uitkering.

Een ander positief effect is de herijking van het Gemeentefonds. Dit is aan de raad gemeld als mogelijke positieve ontwikkeling. Nu de herijking daadwerkelijk wordt ingevoerd, levert dit een oplopend voordeel per jaar op tot € 375.000 in 2025.

Er is echter ook minder goed nieuws. De trap-of-trap-af-systematiek wordt vanaf 2022 door het Rijk losgelaten. De omvang van het gemeentefonds wordt hiermee stabiel. De jaarlijkse toe- of afname van het Gemeentefonds, het zogeheten 'accres', wordt vanaf 2026 'vastgeklit', waardoor deze flink lager is dan in 2025. Voor Oudewater geeft dit een negatief bedrag van € 454.000 in 2026. De VNG en het Rijk zijn nog in overleg op welke manier de inkomsten van gemeenten vanaf 2026 wel weer verhoogd worden en hoe gemeenten dus met het zogeheten 'ravijnjaar' moeten omgaan.

Hiernaast wordt de zogeheten 'opschalingskorting' in het Gemeentefonds voor de jaren 2023-2025 bevroren, maar vanaf 2026 is deze wel weer in de algemene uitkering verwerkt. Deze opschalingskorting is het gevolg van een bezuiniging van het Rijk. Het negatieve effect hiervan op de algemene uitkering, in 2026, is voor Oudewater € 332.000.

Ratio weerstandsvermogen, schuldquote en solvabiliteitsratio

De jaarrekening 2021 sloot met een positief jaarresultaat na bestemming van € 550.980. De ratio weerstandsvermogen kwam hierdoor op 0,9. Aan de hand van de door u vastgestelde jaarrekening 2021, de mutaties in 2022 en de mutaties in voorliggende meerjarenbegroting zijn de stand van de Algemene Reserve (AR) en de risico's geactualiseerd en is de ratio weerstandsvermogen opnieuw berekend. Deze komt nu voor 2023 uit op 0,7. Hierbij is met name rekening gehouden met de onttrekking aan de AR voor het zwembad (€ 2,5 miljoen), de storting in de AR van het voordeel van de Voorjaarsrapportage 2022 en het positieve saldo van de begroting 2023. In meerjarenperspectief loopt de ratio weerstandsvermogen op naar 1,8 in 2026. Dit is het gevolg van het verwerken van de begrotingssaldi in de AR en de bijdrage in 2026 van de geplande € 2,5 miljoen opbrengst van de ontwikkeling Statenland. Dit is het uiteindelijke positieve beeld na vaststelling van deze begroting. Duidelijk mag zijn dat deze momentopname direct verandert als de financiële effecten van het CWP hierin worden verwerkt. In het raadsvoorstel bij de begroting 2023-2026 gaan wij hierop in.

In de begroting 2022-2025 steeg door het investeringsvolume de netto schuldquote tot ruim 180%. Wanneer de netto schuld groter is dan 130% van de inkomsten, is er volgens de VNG sprake van een erg hoge schuld. Door temporisering van de investeringen is de schuldquote in de eerste jaren van de nu voorliggende begroting aanzienlijk lager, maar in jaar 2026 nog steeds 174%.

Ook de solvabiliteitsratio daalde in de vorige begroting, naar 1% in 2025. In de begroting 2023-2026 is hier een verbetering te zien met een meerjarig constante lijn van 5%.

De details en uitgebreide toelichtingen op de in deze alinea genoemde ratio's zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Lokale lastendruk

Voor een totaaloverzicht verwijzen we naar de paragraaf Lokale Heffingen.

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe de tarieven zich het afgelopen jaar hebben ontwikkeld. De bedragen zijn gebaseerd op een fictief huishouden in een woning met een waarde voor het belastingjaar 2022 van € 361.000 en voor 2023 van € 415.000 (15% waardeverhoging, waarvoor het tarief wordt gecorrigeerd). Dit is exclusief de teruggave afvalstoffenheffing en gerekend met de indexeringspercentages.

	2023	2023	2022	2022
	1-persoons-huishouden	meerpersoons-huishouden	1-persoons-huishouden	meerpersoons-huishouden
1 OZB	479	479	448	448
2 Rioolheffing	389	389	347	347
3 Afvalstoffenheffing	284	356	263	329
Totaal	€ 1.152	€ 1.224	€ 1.058	€ 1.124

1. OZB

De OZB is geïndexeerd met 6,2%.

2. Rioolheffing

De stijging van de rioolheffing is in zijn totaliteit 16,2%. Hiervan is 6,2% indexering en 10% op basis van het waterbeleidsplan.

3. Afvalstoffenheffing

De stijging van de afvalstoffenheffing is in zijn totaliteit 8,2%, bestaande uit 6,2% indexering en 2% extra indexering.

Conclusies, risico's en voorstellen

a. Conclusies

De Programmabegroting 2023-2026 is voor de jaren 2023 tot en met 2025 sluitend. Het jaar 2026 laat een tekort zien.

b. Aandachtspunten vanuit begroting

Aandachtspunt blijven de prijsstijgingen die zich in de markt voordoen. In deze begroting hebben wij rekening gehouden met indexaties en hebben we enkele stelposten opgenomen. Of deze voldoende zijn om de risico's te dekken moet blijken. Ook de stand van de Algemene Reserve (AR) heeft in dit kader onze aandacht. Belangrijk is dat het positieve resultaat van minimaal € 2,5 miljoen op de locatie Statenland wordt gerealiseerd en terugvloeit in de AR.

c. Voorstellen

1. De Programmabegroting 2023, inclusief mutaties in de reserves, vast te stellen.
2. De investeringsbudgetten uit de jaarschijf 2023 van de investeringsplanning vast te stellen.
3. De meerjarenraming 2024-2026 te aanvaarden als leidraad voor het te voeren beleid in de jaren 2024, 2025 en 2026.

PROGRAMMA 1 BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

Portefeuillehouder	Thema
Danny de Vries	Algemeen bestuurlijke zaken en representatie, Openbare orde en veiligheid, Horeca- en evenementenbeleid, Diversiteit en Inclusie, Communicatie en Participatie, Intergemeentelijke samenwerking, Burgerzaken en dienstverlening, Dierenwelzijn
Marieke Teunissen	Vergunningverlening en handhaving
Bas Lont	Automatisering, Informatievoorziening, Archiefzaken
Walther Kok	Ambtelijke samenwerking Oudewater-Woerden

Omschrijving

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
0.1 - Bestuur	facilitering van de bestuursorganen: - college van burgemeester en wethouders (loonkosten, reis- en verblijfskosten e.d.); - raad en raadscommissies (vergoedingen, excursies e.d.); - de ondersteuning van de raad, griffie; - regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking; - lokale rekenkamer, lokale ombudsfunctie, accountantscontrole
0.2 - Burgerzaken	producten burgerzaken: - paspoorten en rijbewijzen; - bevolkingsregister; - straatnaamgeving en kadastrale informatie; - burgerschap; - verkiezingen, referenda; - burgerzaken leges opbrengsten (economische categorie baten: 3.7).
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.
1.2 - Openbare orde en veiligheid	taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid: - toezicht en handhaving openbare orde, BOA's; - Wet Bibob en (bestuurlijke) aanpak georganiseerde criminaliteit; - bureau Halt; - preventie van criminaliteit; - opstellen en handhaven APV; - leges drank & horeca; - wet wapens en munitie (voorheen vuurwapenwet); - beleid, toezicht en ruiming van conventionele explosieven; - veilige woon- en leefomgeving; - doodsschouw (door de officier van Justitie gelast onderzoek i.v.m. de mogelijk niet-natuurlijke doodsoorzaak); - tegengaan van radicalisering; - huiselijk geweld; - persoonsgerichte aanpak (PGA); - nazorg ex-gedetineerden.

Ambities

Openbare orde en veiligheid

We gaan aan de slag met het verder verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in Oudewater. Hiervoor zullen we verschillende instrumenten inzetten die passen bij de huidige tijd. Het komende jaar zetten we in op de bestrijding van ondermijnende activiteiten, waarbij het opstellen van het Integraal Veiligheidsplan de basis vormt voor de inzet die we willen doen om Oudewater veilig en inclusief te houden. Samenwerking tussen inwoners, bedrijven en gemeente is hierbij van het grootste belang. De ogen en oren van alle mensen in Oudewater dragen bij aan een veilige en inclusieve samenleving, bijvoorbeeld door de inzet van Whatsapp-buurtpreventie en Meld Misdaad Anoniem. Veiligheid in woonkernen, het buitengebied en op de bedrijventerreinen vinden we van groot belang. Met de horeca willen wij samenwerken aan het Kwaliteitskeurmerk Veilig Uitgaan. Het aanspreken van overlastgevers en het aanpakken van de

parkeerproblematiek en de problematiek rond zwaar verkeer in de binnenstad vragen om extra inzet. Daarom zetten we een extra fte BOA in om te zorgen voor een verbeterde leefbaarheid.

Dienstverlening en participatie

Oudewater heeft veel betrokken inwoners. We willen hun betrokkenheid inzetten om te zorgen dat Oudewater een fijne gemeente blijft om te wonen, werken en te recreëren. Als inwoners dat willen, kunnen ze meedenken, meedoen en samenwerken met de gemeente. Om dit verder vorm te geven, willen we een participatiekader gebruiken. Dit kader krijgt vervolgens een plek in de processen in de organisatie.

Komende jaren wordt in Oudewater een 'Huiskamer van de stad' ingericht. Hierin krijgt ook de dienstverlening aan inwoners, zoals het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen, een plek. Doelstelling is om de menselijke maat in de dienstverlening te behouden: we breiden de digitale mogelijkheden uit, zodat inwoners die dat willen, zaken digitaal kunnen regelen, en er blijven op gezette tijden mogelijkheden voor persoonlijk contact.

Regionale samenwerking

Veel van de uitdagingen waar lokale overheden voor staan, overstijgen de eigen gemeentegrenzen. Bodemdaling, omgang met landschap, inkoop van zorg, luchtkwaliteit en behoefte aan woningen zijn hier voorbeelden van. Bovendien stimuleert het Rijk regionale samenwerking, via instrumenten als regiodeals en regionale energiestrategieën. In 2021 is Oudewater lid geworden van de U10, waarmee het zich een positie heeft verworven om in deze metropoolregio mee te praten over (ruimtelijke) opgaven zoals vitaliteit van kernen, en gebruik en waardering van het landschap. De ambitie voor de komende jaren is om deze regionale samenwerking in stand te houden en optimaal te benutten.

De U10 houdt zich bezig met de uitdaging om de verstedelijking in de regio Utrecht in goede banen te leiden. Hierbij wordt gezocht naar een goede balans tussen landschap, wonen, werken, mobiliteit en energie, zodat de kwaliteiten van de regio op deze thema's worden behouden of versterkt. Oudewater staat in dit samenwerkingsverband voor zijn lokale belangen en laat, indien nodig, samen met zijn buurgemeenten het geluid van de Lopikerwaard horen. De Omgevingsagenda Lopikerwaard fungeert hierbij als leidraad. Op deze wijze stelt Oudewater via regionale samenwerking zijn lokale belangen veilig. Concreet kan hierbij worden gedacht aan voldoende ruimte voor woningbouw en werklocaties, goede bereikbaarheid, behoud van het landschap, en lobby voor ondersteuning en medefinanciering van regionale voorzieningen.

Oudewater wil een zelfstandige gemeente blijven, met een eigen bestuur en eigen voorzieningen. Hiervoor is een aantal jaren geleden een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Woerden afgesloten. Deze samenwerkingsafspraken, in de vorm van een dienstverleningsovereenkomst (DVO), gelden tot 1 januari 2026. In de komende periode gaan we in gesprek om de uitgangspunten voor het vervolg voor te bereiden. Vanuit de huidige goede samenwerking met Woerden zullen we dit proces inzetten, gericht op het innemen van een in de raad breed gedragen langetermijnstandpunt. Uitgangspunt daarbij is om de samenwerking voort te zetten en waar mogelijk verder te verbeteren. Bestuurlijke zelfstandigheid blijft daarbij voorop staan. Eerste stap in dat proces is een zorgvuldige evaluatie van de lopende samenwerking.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Door diverse onvoorziene ontwikkelingen (waaronder boerenprotesten, Oekraïne- en vluchtelingencrisis) is de doelstelling om een veilige woon- en leefomgeving te behouden in zijn uitvoering gewijzigd. Een eventuele nieuwe coronagolf kan grote maatschappelijke gevolgen hebben en extra inzet van de gemeente vragen. Reeds bestaande capaciteitsknelpunten bij de gemeente en ketenpartners zijn verder onder druk komen te staan. De uitdaging zit in het behouden van de goede relaties met de ketenpartners, en binnen de bestaande kaders en middelen waken voor de leefbaarheid en veiligheid van Oudewater.

Maatschappelijk effect

- 1.1 Er kan veilig gewoond, gewerkt en gerecreëerd worden in Oudewater.
- 1.2. Inwoners kunnen snel, zelf en dichtbij diensten met de gemeente regelen.
- 1.3. De samenleving heeft vertrouwen in het functioneren van de gemeente.
- 1.4 Oudewater blijft een zelfstandige gemeente, waarin een zo goed mogelijke dienstverlening aan inwoners wordt georganiseerd.

Resultaat

1.1.1 Versterkte weerbaarheid tegen ondermijning van organisatie en samenleving.

Inspanningen

- 1.1.1.1 In gezamenlijkheid met partnerorganisaties controles uitvoeren en interventies toepassen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

- 1.1.1.2 Vergroten bewustwording en meldingsbereidheid van de samenleving wat zich uit in een verhoging van het aantal meldingen 'Meld misdaad anoniem' ten opzichte van het jaar ervoor.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.1.2 De Oudewaterse horeca en evenementenorganisaties werken samen met politie en gemeente aan veilig uitgaan.

Inspanningen

- 1.1.2.1 Evalueren huidige horecabeleid.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

- 1.1.2.2 Opstellen convenant veilig uitgaan met betrokken partners.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2024

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.1.3 De APV sluit beter aan op de handhavingspraktijk.

Inspanningen

1.1.3.1 Achterhalen problematiek waardoor de APV nu niet aansluit op handhavingspraktijk.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2024.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.1.4 Betere zichtbaarheid en vergrote inzetbaarheid handhaving op straat.

Inspanningen

1.1.4.1 Vrijmaken budget voor een extra BOA

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.1.4.2 Werven extra BOA

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.1.4.3 Ontwikkelen slimme sociale en technische hulpmiddelen

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.1.5 Een duidelijk geformuleerde veiligheidsstrategie.

Inspanningen

1.1.5.1 Uitbreiden capaciteit OOV.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.2.1 Inwoners, ondernemers en organisaties kunnen hun diensten met de gemeente regelen.

Inspanningen

1.2.1.1 Onderzoek of verhuizing mogelijk is zonder gebruik te maken van tijdelijke huisvesting.
Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.2.1.2 Verhuizing naar Huiskamer van de stad.
Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2026.

Resultaat

1.2.2 Inwoners, ondernemers en organisaties kunnen steeds meer diensten van de gemeente digitaal regelen.

Inspanningen

1.2.2.1 Onderzoek naar hoeveel de e-diensten gebruikt worden.
Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.2.2.2 Aansluiten bij visie dienstverlening Woerden.
Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.3.1 Inwoners doen en denken mee met de gemeente als ze dat willen. In een beleidskader stelt de raad de kaders voor participatieruimte vast.

Inspanningen

1.3.1.1 Participatiekader van Woerden overnemen.
Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.3.1.2 Implementeren (Woerdens) participatiebeleid.
Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.3.2 Inwoners weten bij participatietrajecten waarop ze invloed hebben en waarop niet.

Inspanningen

1.3.1.1 Participatiekader van Woerden overnemen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.3.1.2 Implementeren (Woerdens) participatiebeleid.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.3.3 Inwoners begrijpen de informatievoorziening van de gemeente over projecten en dienstverlening.

Inspanningen

1.3.3.1 Teksten voor de website, het redactionele deel van de informatiepagina in de krant en social media van de gemeente zijn op B1-niveau.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.3.3.2 Trainen ambtenaren in begrijpelijk schrijven.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.3.4 Inwoners weten wat de gemeente doet en wil bereiken.

Inspanningen

1.3.4.1 Inwoners krijgen op een laagdrempelige manier informatie over besluiten van de gemeente en hoe besluitvorming tot stand komt.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.4.1 Een duidelijke dienstverleningsovereenkomst met heldere samenwerkingsafspraken, gebaseerd op een lange termijn standpunt gedragen door raad en stad, tegen betaalbare kosten.

Inspanningen

1.4.1.1 Oudewater stemt proces af met Woerden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.4.1.2 Evaluatie huidige samenwerking.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.4.1.3 Uitgangspunten van de samenwerking formuleren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

1.4.1.4 Onderhandelen en overeenkomst sluiten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

Resultaat

1.4.2 De regionale samenwerkingsverbanden worden ingezet om de belangen van Oudewater in de regio te behartigen.

Inspanningen

1.4.2.1 Reguliere samenwerkingsverbanden worden gecontinueerd.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Formatie (overige formatie in dienst van Woerden vanwege de DVO)

Bron: Eigen gegevens

Periode	Oudewater
2021	0,2 fte per 1.000 inwoners
2020	0,2 fte per 1.000 inwoners

Bezetting (overige bezetting opgenomen in Woerden vanwege de DVO)

Bron: Eigen gegevens

Periode	Oudewater
2021	0,2 fte per 1.000 inwoners
2020	0,2 fte per 1.000 inwoners

Apparaatskosten

Bron: Eigen begroting

Periode	Oudewater
2021	523 € per inwoner
2020	511 € per inwoner

Externe inhuur (niet van toepassing vanwege DVO met gemeente Woerden)

Bron: Eigen begroting

Overhead

Bron: Eigen begroting (gegevens NL niet bekend)

Periode	Oudewater
2021	16,7 % van totale lasten
2020	17,4 % van totale lasten

Verwijzingen Halt

Bron: Bureau Halt

Periode	Oudewater	Nederland
2021	70 per 10.000 inwoners 12-17 jr	80 per 10.000 inwoners 12-17 jr

Winkeldiefstal

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021 (B23)	0,7 per 1.000 inwoners	0,8 per 1.000 inwoners

Geweldsmisdrijven

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	2,0 per 1.000 inwoners	4,3 per 1.000 inwoners

Diefstal uit woning

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	2,0 per 1.000 inwoners	1,3 per 1.000 inwoners

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	3,5 aantal per 1.000 inwoners	6,1 aantal per 1.000 inwoners

Demografische druk

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	78,9 % groene en grijze druk tov 20-64	70,1 % groene en grijze druk tov 20-64

Jongeren met jeugdreclassering

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2019	0,0 % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,4 % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar
2020	0,0 % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,4 % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar
2021	0,0 % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3 % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar

Jongeren met een delict voor de rechter

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
(2015)	1 % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	1 % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar

Specificatie taakvelden

Taakvelden	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Verschil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
0.1 Bestuur	965.523	868.308	882.127	962.332	80.205	974.332	974.332	944.332
0.2 Burgerzaken	504.794	458.993	470.993	474.540	3.547	494.141	494.103	491.569
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	677.263	606.460	596.991	613.302	16.311	620.501	620.501	620.507
1.2 Openbare orde en veiligheid	150.686	63.296	88.296	84.957	-3.339	84.957	85.276	98.720
Totaal Lasten	2.298.266	1.997.057	2.038.407	2.135.131	96.724	2.173.931	2.174.212	2.155.128
Baten								
0.1 Bestuur	-138.162	-138.253	-138.253	-138.269	-16	-138.269	-138.269	-138.269
0.2 Burgerzaken	-142.900	-169.181	-169.181	-147.912	21.269	-186.987	-186.987	-186.987
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.893	0	0	0	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	-17.782	-9.551	-9.551	-10.378	-827	-10.378	-10.378	-10.378
Totaal Baten	-301.736	-316.985	-316.985	-296.559	20.426	-335.634	-335.634	-335.634
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-89.902	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-89.902	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.906.628	1.680.072	1.721.422	1.838.572	117.150	1.838.297	1.838.578	1.819.494

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.1	Gemeenteraad: stijging loonkosten die zijn aangepast aan de actuele premies voor werkgeverslasten en de autonome loonontwikkeling	37.368	nadeel
0.1	College: stijging loonkosten die zijn aangepast aan de actuele premies voor werkgeverslasten en de autonome ontwikkeling	19.650	nadeel
0.1	Wachtgelden wethouders	26.500	nadeel
0.1	Diverse vergoedingen aan raadsleden en collegeleden	4.441	nadeel
0.2	Lagere lasten verkiezingen; in 2022 vielen door Corona de lasten hoger uit	-10.289	voordeel
0.2	Lagere legesafracht aan het Rijk omdat de legesbaten in 2023 lager uitvallen	-11.009	voordeel
0.2	Hogere doorbelasting DVO bijdrage Woerden in de legesheffingen	23.353	nadeel
1.1	Hogere bijdrage aan de VRU (Veiligheidsregio) o.a. door loon- en prijscompensatie	11.700	nadeel
	Diverse	-4.990	voordeel
	Totaal mutaties lasten	96.724	nadeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.2	Lagere legesinkomsten i.v.m. lager ingeschat aantal aanvragen	21.493	nadeel
	Diversen	-1.067	voordeel
	Totaal mutaties baten	20.426	nadeel
	Totaal mutaties lasten en baten	117.150	nadeel

PROGRAMMA 2 FYSIEK BEHEER OPENBARE RUIMTE EN MOBILITEIT

Portefeuillehouder	Thema
Walther Kok	Openbare ruimte, Verkeer en mobiliteit, Masterplan Binnenstad
Bas Lont	Afval en riolering

Omschrijving

Dit programma bevat twee opgaven: Onderhoud openbare ruimte en Mobiliteit

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
2.1 - Verkeer en vervoer	verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur
2.4 - Economische havens en waterwegen	(beroeps)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur
3.4 - Economische promotie	activiteiten gericht op het 'op de kaart zetten' van de gemeente: Kermis, evenementen en coördinatie binnenstad
5.7 - Openbaar groen en (openlucht)recreatie	openbaar groen, natuur en recreatie
7.2 - Riolering	afvalwater en de waterhuishouding
7.3 - Afval	inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	taken op het terrein van de lijkbezorging

Ambities

De openbare ruimte van Oudewater is de plaats waar we als inwoners elkaar ontmoeten. Het is ook het visitekaartje voor onze bezoekers en de natuurlijke leefomgeving van planten en dieren. Hierbij is veiligheid altijd een randvoorwaarde. Het Masterplan binnenstad zetten we in goed overleg met de belanghebbenden voort. Voor bereikbaarheid geldt dat zowel inwoners, bezoekers als bedrijven vlot en veilig hun bestemming moeten kunnen bereiken. We streven naar een kleinere parkeerdruk en naar het weren van zwaar vrachtverkeer. Openbare ruimte en mobiliteit zijn voorwaardenscheppend voor een plezierige gemeente. Plezierig om te wonen en recreëren, voor toerisme en bedrijvigheid, van de historische binnenstad tot en met het buitengebied.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Actualiteit

Er zijn verschillende ontwikkelingen gaande die nu en in de nabije toekomst gevolgen hebben voor de openbare ruimte in Oudewater. Klimaatverandering heeft gevolgen voor wateroverlast, watertekort, hitte en heeft invloed op groen. Bodemdaling heeft onder andere hogere beheerlasten voor verhardingen tot gevolg. In de maatschappij is een toename van het besef van de achteruitgang van de biodiversiteit. Klimaatverandering en bodemdaling hebben effecten op het areaal in de openbare ruimte.

Er komt steeds meer zwaar verkeer in zowel binnenstad als buitengebied. Oorzaken zijn bijvoorbeeld de toename van thuisbezorg-bestelbusjes. Agrarisch verkeer wordt groter en zwaarder. Dit heeft zijn weerslag op het gebruik van wegen, die niet op dit verkeer zijn ontworpen. Daarnaast is er een toename van oplaadmogelijkheden voor elektrische voertuigen in de openbare ruimte.

Beleidsaanpassing

We hebben niet op alle IBOR-disciplines (actueel) beleid. De accountantscontrole van boekjaar 2019 heeft dit als verbeteropdracht aangegeven. Beleidskaders vormen immers de basis voor het verantwoorden van de uitgaven, en op de beleidskaders dient ook gerapporteerd te worden naar de raad.

Daarom moet geïnteriseerd worden welk beleid verouderd is dan wel ontbreekt. Daaruit kan de structuur worden opgebouwd van beleidsplannen, via beheerplannen tot uitvoerings-/jaarplannen.

Verkeerskundig staat de uitwerking van het fietsbeleidsplan op de agenda en het opstarten van een projectgroep omtrent zwaar verkeer binnenstad en buitengebied. Bovendien wordt er een laadvisie opgesteld.

OPGAVE OPENBARE RUIMTE

Maatschappelijk effect

2.1 Een gezonde leefomgeving die veilig, doelmatig en sober is.

2.2 Betrokkenheid van bewoners en ondernemers bij hun leefomgeving.

2.3 De kosten voor de openbare ruimte zijn in balans met verantwoordelijkheden van de gemeente.

Resultaat

2.1.1 Er is vastgesteld beleid over de beeldkwaliteit en er wordt al zo veel mogelijk gewerkt met dat beleid.

Inspanningen

2.1.1.1 In gesprek gaan met de raad over beleid en beheer van de openbare ruimte, ophalen van een bestuurlijke richting.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2024.

Kwaliteit (toelichting)

2.1.1.2 Beleid opstellen en vaststellen voor beeldkwaliteitsniveaus op basis van het huidige beleid, waarin ook beheerkosten zijn meegenomen.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2024.

Kwaliteit (toelichting)

2.1.1.3 Uitwerken van het thema schoon voor alle onderdelen van de openbare ruimte met als belangrijk onderdeel de onkruidbestrijding.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.1.1.4 Uitwerken van het thema ecologie (met als basis het bestaande beleid) voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Met aandacht voor de balans tussen ecologie en de uitstraling.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.1.1.5 Structureel uitvoeren van beleidsschouw (beeldkwaliteitsniveau) en technische inspecties en hier jaarlijks over rapporteren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.1.2. Er is een goed functionerende openbare verlichting.

Inspanningen

2.1.2.1 Overname van de openbare verlichting van Citytec voorbereiden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.1.2.2 Beleid opstellen met KPI's om het woord ' goed' nader te definiëren en daarmee het risicokader. Als er geen overname plaatsvindt, wijzigen wij aan de hand van de KPI's het contract met Citytec.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2026.

Kwaliteit (toelichting)

2.1.2.3 Beheerplan Openbare verlichting opstellen.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2026.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.1.3 De fasering van het Masterplan Binnenstad is opnieuw bepaald.

Inspanningen

2.1.3.1 Bepalen van de fasering van het Masterplan binnenstad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.2.1 Het aantal beheerovereenkomsten met bewoners en ondernemers is toegenomen.

Inspanningen

2.2.1.1 Stimuleren van het in beheer nemen van de openbare ruimte door bewoners en ondernemers.

Omschrijving (toelichting)

In 2022-2026.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.3.1 De Vierbergenweg en de Hoenkoopse brug zijn overgedragen aan de provincie Utrecht.

Inspanningen

2.3.1.1 In gesprek blijven met de provincie Utrecht over de kosten en verantwoordelijkheden.

Omschrijving (toelichting)

In 2022-2026.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.3.2 De kansen voor cofinanciering van klimaatadaptieve maatregelen zijn optimaal benut.

Inspanningen

2.3.2.1 Het KBOR wordt uitgevoerd.

Omschrijving (toelichting)

In 2022-2026.

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE MOBILITEIT

Maatschappelijk effect

2.4 Behoud van een levendige binnenstad; veilig, leefbaar en bereikbaar.

2.5 De wegen in het buitengebied zijn veilig.

Resultaat

2.4.1 De zogenoemde H (delen van de Leeuwingstraat, Donkere Gaard, Korte havenstraat, Peperstraat) is autovrij gedurende een aantal dagen in de week.

Inspanningen

2.4.1.1 Plan/beleidsuitwerking opstellen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.4.2 We hebben meer parkeerplekken rond de binnenstad.

Inspanningen

2.4.2.1 Mogelijkheden voor kort en lang parkeren rond de binnenstad onderzoeken.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.4.3 Er is minder zwaar vrachtverkeer in de binnenstad.

Inspanningen

2.4.3.1 Verkenning naar een logistieke hub (zie ook programma 4).

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.4.4 We hebben meer fietsparkeerplekken in de binnenstad.

Inspanningen

2.4.4.1 Maatregelen fietsplan uitvoeren, namelijk het fietsparkeeronderzoek.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2025.

Kwaliteit (toelichting)

2.4.4.2 Fietsparkeerplaatsen rond de Markt realiseren als onderdeel van het Masterplan Binnenstad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.4.5. Het is duidelijk waar de fietsverbinding Kerkwetering-Binnenstad moet komen.

Inspanningen

2.4.5.1 Planvorming fietsverbinding Kerkwetering-Binnenstad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.5.1. Er zijn minder conflicten tussen de verschillende gebruikers , zwaar verkeer recreatie verkeer bestemmingsverkeer, op de wegen in het buitengebied.

Inspanningen

2.5.1.1 Regionale samenwerking over zwaar verkeer in het buitengebied.

Omschrijving (toelichting)

In 2022-2026.

Kwaliteit (toelichting)

2.5.1.2. Onderzoek naar natuurlijk sturen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.5.1.3 Beleid wegen in het buitengebied. o.a. snelheid, inclusief uitvoeringsplan.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Omvang huishoudelijk restafval

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2020	138 kg per inwoner	170 kg per inwoner

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
2.1 Verkeer en vervoer	1.967.184	1.988.622	2.179.414	2.299.975	120.561	2.450.121	2.631.564	2.614.046
2.4 Economische havens en waterwegen	165.558	310.231	310.231	314.775	4.544	426.214	423.506	420.799
3.4 Economische promotie	1.894	2.253	2.253	2.393	140	2.393	2.393	2.393
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	321.083	368.693	373.693	411.309	37.616	439.841	448.719	445.685
7.2 Riolering	1.301.275	1.413.504	1.413.504	1.657.252	243.748	1.835.416	1.962.751	2.025.654
7.3 Afval	1.404.447	1.249.077	1.200.356	1.358.346	157.990	1.376.030	1.405.389	1.435.338
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	57.939	15.519	9.621	10.381	760	10.534	10.688	10.847
Totaal Lasten	5.219.379	5.347.899	5.489.072	6.054.431	565.359	6.540.549	6.885.010	6.954.762
Baten								
2.1 Verkeer en vervoer	-396.798	-52.820	-52.820	-55.342	-2.522	-55.342	-55.342	-55.342
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-12.162	-3.270	-3.270	-3.473	-203	-3.473	-3.473	-3.473
7.2 Riolering	-1.497.117	-1.668.239	-1.668.239	-1.948.306	-280.067	-2.142.605	-2.297.931	-2.366.711
7.3 Afval	-1.336.961	-1.381.644	-1.381.644	-1.530.668	-149.024	-1.558.964	-1.587.826	-1.617.263
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-13.753	-16.738	-13.738	-14.776	-1.038	-14.776	-14.776	-14.776
Totaal Baten	-3.256.792	-3.122.711	-3.119.711	-3.552.565	-432.854	-3.775.160	-3.959.348	-4.057.565
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	128.389	98.389	98.389	20.000	-78.389	20.000	20.000	20.000
Totaal Stortingen	128.389	98.389	98.389	20.000	-78.389	20.000	20.000	20.000
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-480.370	-114.147	-174.147	-25.668	148.479	-25.500	-25.333	-15.164
Totaal Onttrekkingen	-480.370	-114.147	-174.147	-25.668	148.479	-25.500	-25.333	-15.164
Gerealiseerd resultaat	1.610.606	2.209.430	2.293.603	2.496.198	202.595	2.759.889	2.920.329	2.902.033

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
2.1	Asfaltverharding: indexering budgetten met 6,2%	30.163	nadeel
2.1	Asfaltverharding: kapitaallasten investeringen (verharding Lange Linschoten en reconstructie Brede dijk). O.a. is de rente verhoogd van 1% naar 1,5% in 2023.	27.369	nadeel
2.1	Elementenverharding indexering budgetten met 6,2%	26.930	nadeel
2.1	Elementenverharding: kapitaallasten investeringen masterplan binnenstad (en ook is de rente in 2023 verhoogd naar 1,5%)	17.765	nadeel
2.1	Gladheidsbestrijding: indexering exploitatielasten met 6,2%	11.511	nadeel
2.1	Openbare verlichting: hogere exploitatielasten opgenomen i.v.m. de voorgenomen overname van de openbare verlichting.	32.780	nadeel
2.1	Civiele kunstwerken: hogere kapitaallasten i.v.m. investeringen zoals Hoenkoopse brug en Vrouwenbrug. En rente is in 2023 verhoogd naar 1,5%.	25.958	nadeel
2.1	Civiele kunstwerken: renovatie Hoenkoopse brug eenmalig in 2022	-60.000	voordeel
2.1	Civiele kunstwerken: inspectie nog 3 jaar t.l.v. voorziening civiele kunstwerken	10.000	nadeel
2.1	Civiele kunstwerken: indexering 6,2%	11.635	nadeel
2.1	Verkeerszaken: fietsenbeleidsplan en uitvoeringsagenda	10.000	nadeel
2.1	Verkeerszaken: laadvisie Oudewater (eenmalig budget in 2022)	-27.000	voordeel
5.7	Openbaar groen: prijsindexering 6,2%, budget achterstallig onderhoud 9 k en kapitaallasten investeringen bomen 4k.	37.616	nadeel
7.2	Riolering: beleids- en onderzoekskosten	-14.477	voordeel
7.2	Vrijvervalriolering: indexering budgetten 6,2%	12.029	nadeel
7.2	Vrijvervalriolering: aanpassingen openbare ruimte eenmalig ihkv klimaatbestendig riool (stroombanen aanleggen en groen voor grijs). In 2023 en 2024 minder nodig tov voorgaande jaren.	-29.751	voordeel
7.2	Vrijvervalriolering: hogere kapitaallasten n.a.v. investeringen masterplan binnenstad, o.a. doordat de rente is verhoogd naar 1,5%.	54.596	nadeel
7.2	Hoofdgemalen: indexering met 6,2%	10.891	nadeel
7.2	Mini-gemalen en mini-zuiveringen: hogere DVO-bijdrage 15k, kapitaallasten -11k en indexering 1k	5.478	nadeel
7.2	Hogere storting in de voorziening riolering	204.672	nadeel
7.3	Hogere storting in de voorziening afvalstoffenheffing	54.957	nadeel
7.3	Hogere lasten onderhoudscontract B-waste	6.669	nadeel
7.3	Hogere inzamelkosten door Cyclus (indexering)	17.993	nadeel
7.3	Hogere lasten verwerking afval door de AVU (vereffeningsbijdrage aan de batenkant geraamd)	44.617	nadeel
7.3	Hogere lasten inzameling oud papier (uitbesteed werk en subsidies)	8.777	nadeel
7.3	Hogere lasten overige afvalstromen: extern personeel + verwerking KCA + aftransporteren afvalstromen	17.015	nadeel
7.3	Hogere lasten kunststofinzameling (uitbesteed werk en aankoop materialen)	9.159	nadeel
	Overige lasten	8.007	nadeel
	Totaal mutaties lasten	565.359	nadeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
7.2	Hogere baten rioolheffing: 16,2% (10% + 6,2%)	-279.757	voordeel
7.3	Hogere baten afvalstoffenheffing: 8,2% (2% + 6,2%)	-105.303	voordeel
7.3	Bijdrage uit het Afvalfonds voor inzameling PMD	19.300	nadeel
7.3	Hogere opbrengst oud papier i.v.m. gestegen prijzen	-33.360	voordeel
7.3	Vereffeningbijdrage van de AVU (ramen als baat i.p.v. last)	-22.188	voordeel
7.3	Overige afvalstromen hogere opbrengst	-7.806	voordeel
	Overige baten	-3.740	voordeel
	Totaal mutaties baten	-432.854	voordeel
	Totaal mutaties lasten en baten	132.505	nadeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Lagere onttrekking aan reserve speeltoestellen	-1.790	voordeel
0.10	Lagere toevoeging aan reserve baggeren	-78.389	voordeel
0.10	Lagere onttrekking aan reserve civiele kunstwerken	50.000	nadeel
0.10	Lagere onttrekking aan reserve baggeren	100.269	nadeel
	Totaal mutaties reserves	70.090	Nadeel

PROGRAMMA 3 SOCIAAL DOMEIN

Portefeuillehouder	Thema
Walther Kok	Participatiewet, armoedebeleid, inburgering, publieke gezondheidszorg, welzijn en ouderenzorg, Stadsteam
Marieke Teunissen	Jeugdzorg

Omschrijving

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Algemene voorzieningen gericht op participatie: <ul style="list-style-type: none"> - ondersteunen van op participatie gerichte burgerinitiatieven, vrijwilligers en mantelzorg; - sociaal en cultureel werk, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), wijkopbouw; - preventie (bv. eenzaamheidsbestrijding, preventie op het gebied van GGZ); - buurt- en clubhuizen; - collectief aanvullend vervoer; - toegankelijkheid voorzieningen (inclusie); noodopvang vluchtelingen; - vreemdelingen.
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening).
6.3 Inkomensregelingen	Inkomens- en bijstandsvoorzieningen, schuldhulpverlening en gemeentelijk armoedebeleid.
6.4 WSW en beschut werk	Voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstroming naar arbeid.
6.5 Arbeidsparticipatie	Alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen.
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	Materiële voorzieningen en vervoers- en woondiensten om zelfstandig te kunnen functioneren (Wmo) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden.
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo) 6.71b Begeleiding (Wmo) 6.71c Dagbesteding (Wmo) 6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	Dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek, psychisch of psychosociale), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking.
6.72a Jeugdzorg begeleiding 6.72b Jeugdzorg behandeling 6.72c Jeugdhulp dagbesteding 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin, dus niet bij de aanbieder.
6.73a Pleegzorg 6.73b Gezinsgericht 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf 6.74c Gesloten plaatsing	Generalistische basis GGZ, kindergeneeskunde, Jeugd ggz behandeling regulier, specialistische en diagnostiek. Jeugdhulp dat vanwege een crisissituatie verleend wordt thuis of bij een aanbieder. Jeugdhulp waarbij de jongere verblijft bij een jeugd aanbieder o.b.v. een machtiging gesloten jeugdzorg of machtiging BOPZ en Wvvgz.
6.81a Beschermd wonen (Wmo) 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	Opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven.
6.82a Jeugdbescherming 6.82b Jeugdreclassering	Maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerkdienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven.
7.1 - Volksgezondheid	Maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen.

Ambities

De koers die de afgelopen jaren is ingezet, leidt tot goede resultaten. De focus lag de afgelopen jaren op een financieel houdbaar sociaal domein dat recht doet aan de hulp- en ondersteuningsvragen van inwoners. De verschillende maatregelen en de werkwijze van het Stadsteam werpen hun vruchten af, maar dit heeft blijvend aandacht en inzet nodig. Versteving van de monitoring van financiën en resultaten is van groot belang voor het hebben en houden van grip op het sociaal domein.

De focus komt de komende jaren te liggen op de sociale basis, 'het cement van de stad'. Het zijn de maatschappelijke organisaties en verenigingen die de stad maken. Het college wil samen met hen een Sociaal Akkoord opstellen. Daarin zullen de doelen waaraan we de komende jaren gezamenlijk gaan werken, worden uitgewerkt.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

In 2023 wordt een nieuw Sociaal Akkoord aan de raad voorgelegd. Dit vormt de leidraad voor het (brede) sociaal domein. Het Sociaal Akkoord is nadrukkelijk een akkoord dat voortkomt uit de samenleving zelf. In gesprek tussen gemeente(raad), maatschappelijke partners, verenigingen en inwoners stellen we doelen op het brede sociaal domein. Dat betekent dat dit gaat over opgroeien, jeugdzorg, onderwijs(huisvesting), cultuur, sport, gezondheid, onderwijs, sociale basis, Wmo-voorzieningen, werk en inkomen, bestaanszekerheid etc. In de thema's voor 2023 is daarom nog geen invulling gegeven aan de doelen voor het sociaal domein. Wel heeft de coalitie in het hoofdlijnenakkoord een aantal thema's benoemd die in het Sociaal Akkoord aan de orde komen. Het gaat dan om onder andere:

- De sociale basis: versterken verbinding en samenwerking, vernieuwen subsidiekaders en -afspraken en analyse van de locaties waar de organisaties in onze sociale basis een plek vinden.
- Eenzaamheid blijft een thema om mee aan de slag te gaan met maatschappelijke organisaties.
- Bestaanszekerheid: in samenwerking met alle netwerkpartners rondom armoede en ervaringsdeskundigen zoeken we oplossingen voor armoede in Oudewater.
- We willen graag dat onze inwoners prettig oud kunnen worden in Oudewater en daar werken we ook aan. De komende jaren blijven we dat actief doen, samen met onze maatschappelijke partners.
- Gezonde leefstijl en mentale gezondheid bij kinderen zijn onderwerpen die in onze preventieve aanpakken de komende jaren bijzondere aandacht krijgen. Oudewater Vitaal speelt hierin een belangrijke rol via het sportakkoord en het preventieakkoord.

Maatschappelijk effect

3.1 Inwoners hebben de juiste ondersteuning op het juiste moment en krijgen meteen de best passende vorm van zorg.

3.2 Inwoners kunnen gebruikmaken van een goed georganiseerd welzijns- en preventief aanbod in de gemeente, die samen onze sociale basis vormen. Dat komt o.a. een gezonde leefstijl, mentale gezondheid en tegengaan van eenzaamheid ten goede, en zorgt ervoor dat inwoners prettig ouder kunnen worden in Oudewater.

Resultaat

3.1.1 Het Stadsteam realiseert de meerjarige taakstelling op de kosten jeugdzorg met behoud van kwaliteit van zorg.

Inspanningen

3.1.1.1 Het Stadsteam zet in op vroegtijdige vraagverheldering en het zelf aanbieden van begeleiding aan inwoners. Daarbij stuurt het Stadsteam op individueel niveau op het behalen van de doelen van de zorg en stuurt indien nodig bij.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.1.1.2 Zo veel mogelijk kinderen groeien op in gezinsvormen. We werken met onze partners aan het zo veel mogelijk voorkomen van uithuisplaatsingen en aan het verkorten van de opnameduur met verblijf.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

3.2.1 We hebben vernieuwde subsidieafspraken met maatschappelijke partners, op basis van de uitgangspunten uit het Sociaal Akkoord.

Inspanningen

3.2.1.1 Herijken van de subsidiekaders en subsidieafspraken, op basis van de uitgangspunten uit het Sociaal Akkoord. Hierbij de subsidiepartijen nadrukkelijk betrekken.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

OPGAVE SOCIAAL AKKOORD

Maatschappelijk effect

3.3 Gemeente en maatschappelijke partners hebben een gezamenlijk beeld van de maatschappelijke doelen voor de komende jaren en zijn in staat daar gezamenlijk uitvoering aan te geven.

Resultaat

3.3.1 Er is een gezamenlijk Sociaal Akkoord opgesteld, dat de doelen voor de komende jaren voor het sociaal domein beschrijft. In elk geval de thema's armoede, bestaanszekerheid, eenzaamheid, gezonde leefstijl, mentale gezondheid, onderwijs,

'prettig ouder worden' en invulling/programmering van maatschappelijke accommodaties komen daarin terug.

Inspanningen

3.3.1.1 Sociaal Akkoord opstellen met de gemeenteraad en maatschappelijke partners, en gedragen door alle betrokkenen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

3.3.2 Er is een actieplan waarmee de partners en gemeente in gezamenlijkheid uitvoering gaan geven aan de maatschappelijke doelen uit het Sociaal Akkoord.

Inspanningen

3.3.2.1 Het Sociaal Akkoord uitwerken in een uitvoeringsagenda en deze jaarlijks opnemen in de P&C-cyclus.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Netto arbeidsparticipatie

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	73,4 % van de beroepsbev (15-75 jr) heeft betaald werk	70,4 % van de beroepsbev (15-75 jr) heeft betaald werk

Achterstand onder jeugd / Werkloze jongeren

Voor Oudewater geen gegevens bekend.

Bron: Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel

Periode	Oudewater	Nederland
2020	0 % 16- t/m 22-jarigen	2 % 16- t/m 22-jarigen

Achterstand onder jeugd / kinderen in uitkeringsgezin

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2020	3 % van kinderen tot 18 jaar	6 % van kinderen tot 18 jaar

Personen met een bijstandsuitkering

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	185,4 per 10.000 inwoners	431,2 per 10.000 inwoners

Lopende re-integratievoorzieningen

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2020	188,1 per 10.000 inwoners 15-64 jaar	202,0 per 10.000 inwoners 15-64 jaar

Jongeren met jeugdhulp

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	9,8 % van alle jongeren tot 18 jaar	12,9 % van alle jongeren tot 18 jaar

Jongeren met jeugdbescherming

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	1,2 % van alle jongeren tot 18 jaar	1,2 % van alle jongeren tot 18 jaar

Clënten met een maatwerkarrangement Wmo

Bron: GMSD

Periode	Oudewater	Nederland
eerste halfjaar 2021	580 per 10.000 inwoners	650 per 10.000 inwoners

Eigen indicatoren

Omschrijving	2019	2020	Huidig	Streefwaarde*	Toelichting
Jeugd & Wmo					
Meerjarige taakstelling op de kosten jeugdzorg met behoud van kwaliteit van zorg	Nog geen taakstelling	€ 100.000	€ 150.000	100% gerealiseerd in 2024 (€ 250.000)	

*Streefwaarden zijn gebaseerd op een reguliere, coronavrije, situatie.

Overige indicatoren worden opgesteld bij het nieuwe Sociaal Akkoord

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.531.042	1.205.299	1.402.950	1.619.611	216.661	1.613.611	1.607.229	1.602.040
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	101.067	108.481	105.891	125.658	19.767	125.658	125.658	125.658
6.3 Inkomensregelingen	2.037.751	2.079.480	2.289.904	2.232.197	-57.707	2.229.197	2.229.197	2.229.197
6.4 WSW en beschut werk	616.659	590.971	428.356	401.000	-27.356	377.000	354.000	332.000
6.5 Arbeidsparticipatie	319.226	312.387	222.692	293.043	70.351	312.043	312.043	312.043
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	167.890	222.762	202.762	218.434	15.672	218.434	218.434	218.434
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.256.420	1.239.796	1.242.555	0	-1.242.555	0	0	0
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	0	750.241	750.241	750.241	750.241	750.241
6.71B Begeleiding (WMO)	0	0	0	440.178	440.178	440.246	440.376	440.376
6.71C Dagbesteding (WMO)	0	0	0	112.988	112.988	112.988	112.988	112.988
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.390.817	1.794.366	1.475.034	0	-1.475.034	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	582.584	582.584	582.584	582.584	582.584
6.72B Jeugdhulp behandeling	0	0	0	47.974	47.974	47.974	47.974	47.974
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	268.387	268.387	268.387	268.387	268.387
6.73A Pleegzorg	0	0	0	228.510	228.510	228.510	228.510	228.510
6.73B Gezinsgericht	0	0	0	52.000	52.000	52.000	52.000	52.000
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	156.146	156.146	156.146	156.146	156.146
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	632.613	632.613	632.613	632.613	632.613
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	6.006	6.006	6.006	6.006	6.006
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	355	5.683	5.683	0	-5.683	0	0	0
6.81A Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	6.035	6.035	6.035	6.035	6.035
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	562.620	749.542	681.478	0	-681.478	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	0	0	0	278.443	278.443	278.443	278.443	278.443
6.82B Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	396.734	397.534	418.022	398.079	-19.943	398.079	398.079	398.079
Totaal Lasten	8.380.582	8.706.301	8.475.327	8.850.127	374.800	8.836.195	8.806.943	8.779.754
Baten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-12.902	-13.641	-77.167	-9.027	68.140	-9.027	-9.027	-9.027
6.3 Inkomensregelingen	-1.456.213	-1.374.403	-1.355.282	-1.289.682	65.600	-1.289.682	-1.289.682	-1.289.682
6.5 Arbeidsparticipatie	0	3.207	0	0	0	0	0	0

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Verschil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-3.799	0	0	-64.867	-64.867	-64.867	-64.867	-64.867
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-101.989	-63.448	-63.448	0	63.448	0	0	0
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	0	-1.257	-1.257	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-41.348	0	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	-22.028	0	-10.000	0	10.000	0	0	0
Totaal Baten	-1.638.279	-1.448.285	-1.505.897	-1.364.833	141.064	-1.363.576	-1.363.576	-1.363.576
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-372.568	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-372.568	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	6.369.735	7.258.016	6.969.430	7.485.294	515.864	7.472.619	7.443.367	7.416.178

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
6.1	Indexering	71.690	Nadeel
6.1	Inburgering uitgaven zijn verlaagd, omdat het bedrag voor de specifieke uitkering nog niet bekend is en deze inkomsten staan gelijk aan de uitgaven.	-61.257	Voordeel
6.1	Bij de kadernota 2022 is bij de ambities besloten vanaf 2023 alvast budget te reserveren voor de kapitaallasten voor de Klepper. Het krediet hiervoor moet nog ter goedkeuring voorgelegd worden.	239.252	Nadeel
6.2	Correctie taakveld in verband met wijziging in IV3.	19.767	Nadeel
6.3	Cf. ontwerpbegroting Ferm Werk: programma inkomensregelingen.	-30.621	Voordeel
6.3	Incidenteel voordeel cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage voor de toeslag lage inkomens energie.	-65.600	Voordeel
6.3	Cf. ontwerpbegroting Ferm Werk: Programma overhead.	24.845	Nadeel
6.4	Cf. ontwerpbegroting Ferm Werk: programma WSW.	-27.356	Voordeel
6.5	Cf. ontwerpbegroting Ferm Werk: programma arbeidsparticipatie	61.237	Nadeel
6.6	Indexering	15.672	Nadeel
6.7	Correctie taakveld in verband met wijziging in IV3.	560.038	Nadeel
6.8	Correctie taakveld in verband met wijziging in IV3.	-402.683	Voordeel
	Diverse	-30.184	
	Totaal mutaties lasten	374.800	
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
6.1	Inburgering inkomsten zijn verlaagd, omdat het bedrag voor de specifieke uitkering nog niet bekend is.	63.526	Nadeel
6.3	Incidenteel nadeel cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage voor de toeslag lage inkomens. Zie het voordeel aan de lastenzijde voor hetzelfde bedrag.	65.600	Nadeel
6.6	Correctie taakveld in verband met wijziging in IV3.	-64.867	Voordeel
6.71	Correctie taakveld in verband met wijziging in IV3.	61.080	Nadeel
	Diverse	15.725	Nadeel
	Totaal mutaties baten	141.064	
	Totaal mutaties lasten en baten	515.864	
Taakveld	Mutaties reserves		voordeel/ nadeel
	Totaal mutaties reserves	0	voordeel/ nadeel

PROGRAMMA 4 CULTUUR, ECONOMIE, RECREATIE & TOERISME, ENERGIETRANSITIE

Portefeuillehouder	Thema
Danny de Vries	Recreatie en Toerisme, Kunst en Cultuur
Marieke Teunissen	Economische Zaken, Visie Vitaal Buitengebied
Bas Lont	Energietransitie, Duurzaamheid, Milieu
Walther Kok	Masterplan Binnenstad, Bibliotheek

Omschrijving

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
3.1 - Economische ontwikkeling	algemeen economisch beleid
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening: - bedrijvenloket, ondernemersloket; - stimuleren van en onderwijs aan startende ondernemers; - aantrekken en faciliteren van nieuwe bedrijven; - financiële steunregelingen voor bedrijven waaronder land- en tuinbouw, veeteelt en visserij; - regelen straathandel, markten en veemarkten; - de BIZ-bijdrage (via baten categorie 2.2.1); - marktgelden en staanplaatsgelden markt en (via baten categorie 3.7); - kosten en overige opbrengsten van nutsbedrijven
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	lokaal onderwijsbeleid: peuteropvang en peuterspeelzalen
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel
5.4 - Musea	activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur: musea, exposities, archeologie, heemkunde, historische archieven
5.5 - Cultureel erfgoed	taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed
5.6 - Media	zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: bibliotheek
5.7 - Openbaar groen en (openlucht)recreatie	bevordering toerisme en openluchtrecreatie
7.4- Milieubeheer, energietransitie	taken ter bescherming van het milieu, kwaliteit leefomgeving: - voorbereidingen voor grootschalige vormen van duurzame elektriciteit - faciliteren van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties t.b.v. beperking van energiegebruik in de gebouwde omgeving en de overgang naar duurzaam verwarmen

Ambities

Het culturele en recreatieve aanbod in Oudewater verbeteren

De ambitie is om Oudewater en haar directe omgeving meer bekendheid te geven als aantrekkelijke plaats om te wonen en te bezoeken, bij burgers, bezoekers en bedrijven. Aan de hand van de 3 thema's 'natuurlijk, historisch en kleurrijk' worden gesprekken gevoerd met maatschappelijke organisaties. Doel is om de samenwerking tussen deze organisaties te stimuleren waardoor er een beter cultureel en recreatief aanbod in Oudewater komt. De gemeente initieert deze samenwerking. De uitwerking ligt bij de betrokken partijen.

Economie

De gemeente zet enerzijds in op het aantrekkelijk houden van bedrijventerreinen zoals Tappersheul, anderzijds door het vitaal en levendig houden van de binnenstad.

Samenwerken aan de energietransitie

Stap voor stap werken we aan de overgang naar duurzame energie. We werken aan energie besparen en duurzaam verwarmen van de gebouwen en de energie die we nog gebruiken, wekken we duurzaam op. De energietransitie raakt iedereen, het is een gezamenlijke opgave: we werken daarom samen met

inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Iedereen moet kunnen meedoen en iedereen doet wat hij kan.

Erfgoed

Om strategische ruimtelijke keuzes te maken is het van belang de identiteit en cultuurhistorische waarden te kennen van zowel de kernen als het landschap. Cultuurhistorisch, landschappelijk en/of archeologisch onderzoek is dus noodzakelijk bij omgevingsplannen en bij keuzes als energietransitie. Maak gebruik van de identiteit van plekken bij ontwikkelingen en recreatie & toerisme.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Economie

De revitalisatie van Tappersheul 1 en 2 wordt bekostigd uit de verkoop van Tappersheul 3. Door een bezwaar dat loopt bij de Raad van State laat dit nog even op zich wachten. In goed overleg met de bedrijvenvereniging en de onderhoudsdiensten onderzoeken we welke werkzaamheden nu al om onze aandacht vragen.

Energietransitie

De meerjarenbegroting neemt een voorschot op verwachten rijks gelden. Deze rijks gelden zijn bedoeld voor de uitvoering van taken uit het Klimaatakkoord. Hiermee komt het college tevens tegemoet aan motie 09-M1 Uitwerken aanvullend budget duurzaamheid:

<https://gemeenteraad.oudewater.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad/2022/07-juli/16:00/09-M1-Motie-CDA-PO-CU-SGP-uitwerken-aanv-budget-duurzaamheid-aangenomen.pdf>

De huidige gas- en elektriciteitsprijzen zijn hoog. Hierdoor kunnen steeds meer inwoners en ondernemers hun energierekening niet betalen. De gemeente pakt haar verantwoordelijkheid daar waar dit kan: de focus voor de warmtetransitie ligt vooral bij de inwoners met een kleine beurs en/of een slecht geïsoleerd huis.

Milieu

Naar alle waarschijnlijkheid treedt op 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking. De omzetting naar werken onder de Omgevingswet zal voor milieu de eerste jaren veel aandacht vragen.

OPGAVE CULTUUR

Maatschappelijk effect

4.1 Inwoners kunnen weer gebruik maken van het aanbod van culturele activiteiten

Resultaat

4.1.1 Aanbod culturele activiteiten wordt versterkt.

Inspanningen

4.1.1.1 Culturele instellingen zijn en worden zo goed mogelijk ondersteund middels impuls- en coronasubsidies.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.1.1.2 Initiëren versterkte samenwerking tussen de museale en andere culturele organisaties waardoor het culturele aanbod in Oudewater zichzelf beter kan profileren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.1.1.3. De verdere uitvoering hiervan ligt bij de organisaties zelf, waarbij de gemeente een adviserende positie inneemt.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2025.

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE ECONOMIE

Maatschappelijk effect

- 4.2 Oudewater houdt aantrekkelijke bedrijfslocaties op bedrijventerrein.
- 4.3 Behoud van een levendige binnenstad; veilig, leefbaar en bereikbaar.
- 4.4 Vitaal landelijk gebied.

Resultaat

4.2.1 Vitaal bedrijventerrein 'Tappersheul 3'.

Inspanningen

- 4.2.1.1 Afhankelijk van de uitspraak van de RvS. Kavels en locatie dermate voorbereiden en inplannen dat er zo snel mogelijk met de verkoop begonnen kan worden, na uitspraak RvS.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.2.2 Tappersheul 1 + 2 zijn gerevitaliseerd.

Inspanningen

- 4.2.2.1 Omdat de verkoop van Tappersheul 3 op zich laat wachten, worden in 2023 noodmaatregelen uitgevoerd, voor in ieder geval het asfalt. (programma 2).

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

- 4.2.2.2 De verdere revitalisatie zal plaatsvinden nadat de verkoop van Tappersheul 3 gestart is.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start na 2024.

Resultaat

4.2.3 Ruimtelijke toekomstvisie bedrijventerreinen Oudewater.

Inspanningen

- 4.2.3.1 In samenwerking met de gemeente Woerden en de U10 onderzoek doen naar de noodzaak en haalbaarheid van een regionaal bedrijventerrein in de A12-zone.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

Resultaat

4.3.1 Stappenplan vitale binnenstad is opgesteld.

Inspanningen

4.3.1.1 Plan van aanpak opstellen. Feedback ophalen door middel van participatie.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.3.1.2 Plan van aanpak uitvoeren afhankelijk van beschikbare middelen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.3.2 Proactieve aanpak op leegstand.

Inspanningen

4.3.2.1 Proactief in gesprek gaan met ondernemers over hun plannen met leegstaande panden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.4.1 Bijdrage aan vitaal, veilig en aantrekkelijk buitengebied met vitale agrarische sector.

Inspanningen

4.4.1.1 Volgen van de actuele ontwikkelingen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE RECREATIE EN TOERISME

Maatschappelijk effect

4.5 Oudewater staat nog meer bekend als aantrekkelijke plaats om te bezoeken bij bewoners, bezoekers en bedrijven.

4.6 Inwoners en bezoekers kunnen weer gebruik maken van recreatieve en toeristische activiteiten.

Resultaat

4.5.1 Versterkte samenwerking tussen culturele en museale organisaties, horeca en toeristische bedrijfsleven aan de hand van natuurlijk, historisch en kleurrijk Oudewater.

Inspanningen

4.5.1.1 Gesprekken voeren met maatschappelijke organisaties op de 3 thema's 'natuurlijk, historisch en kleurrijk'. Doel is om de samenwerking tussen deze organisaties te stimuleren waardoor er een beter cultureel en recreatief aanbod

Omschrijving (toelichting)

in Oudewater komt. Uitwerking ligt bij betrokken partijen. Het gaat hier om: natuurlijk (partijen betrokken in het buitengebied), kleurrijk (alle partijen die bij kunnen dragen aan een bruisend en gezellig Oudewater) en historisch, zie 4.1.1.2. Gemeentelijke inzet blijft beperkt tot een initiërende rol.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.5.2 Samenhangend aanbod evenementen.

Inspanningen

4.5.2.1 Initiëren van samenwerking tussen organisaties om te komen tot een samenhangend aanbod van evenementen. Verdere uitwerking van deze samenwerking ligt bij de organisaties.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.6.1 Samenhangend aanbod recreatieve en toeristische activiteiten.

Inspanningen

4.6.1.1 Betrokken partijen ondersteunen om een recreatievisie op te stellen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.6.2 Recreatief beter toegankelijk buitengebied.

Inspanningen

4.6.2.1 In de omgevingsvisie hebben we zoekgebieden opgenomen voor wandelingen op het boerenland. Landbouwtransitie kan kansen bieden voor recreatie. De ontwikkelingen in de sector zullen worden gevolgd.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE ENERGIETRANSITIE

Maatschappelijk effect

4.7 Inwoners en ondernemers leveren een bijdrage aan de verduurzaming van woningen en gebouwen. We doen dit samen en iedereen kan meedoen. De landelijke ambitie om te streven naar 50% minder CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 is daarbij uitgangspunt.

4.8 In Oudewater wekken we in 2030 7 GWh duurzame energie op met kleine windmolens en met zon op daken en daarnaast 19 GWh op zonnepanelen.

Resultaat

4.7.1 Visie op warmtetransitie van de gebouwde omgeving is opgesteld inclusief communicatie- en uitvoeringsplan, waarbij focus in uitvoering ligt op mensen met kleine beurs en slecht geïsoleerde huizen.

Inspanningen

4.7.1.1 Opstellen warmtetransitievizie met aanpak voor energiearmoede en isolatieprogramma.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.7.1.2 Opstellen uitvoeringsprogramma gebouwde omgeving.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.7.1.3 Opstellen communicatieplan.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.7.1.4 Plannen opstellen via participatieproces.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.7.2 Activiteiten uit uitvoerings- en communicatieplan warmtetransitievisie zijn gestart.

Inspanningen

4.7.2.1 Aanvragen subsidies/fondsen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.7.2.2 Uitvoeren uitvoerings- en communicatieplan.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 e.v.

Resultaat

4.7.3 In de prestatieafspraken met De Woningraat zijn verhoogde duurzaamheidsambities opgenomen.

Inspanningen

4.7.3.1 In afstemming met Woningraat tweejaarlijks afspraken maken.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.8.1 Aanvalsplan zon op dak is gereed en de uitvoering is gestart.

Inspanningen

4.8.1.1 Opstellen PvA zon op dak in afstemming met Energie Oudewater en Duurzaam Oudewater, gebruik zonneladder en aandacht voor opwek bij zowel particulieren als bij ondernemers.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.8.1.2 Uitvoeren van PvA zon op dak, waarbij zowel particulieren als ondernemers actief worden geïnformeerd over de mogelijkheden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.8.2 Initiatief/initiatieven voor zonnevelden zijn gerealiseerd.

Inspanningen

4.8.2.1 Beeldkwaliteitsplan opstellen o.b.v. Routekaart naar Landschap van Verlangen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.8.2.2 Gebiedsprocessen uitvoeren in de zoekgebieden uit het afwegingskader.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2024.

Kwaliteit (toelichting)

4.8.2.3 Criteria voor maatschappelijke tender voor zonnevelden opstellen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

4.8.2.4 Vergunningen verlenen aan initiatiefnemers voor grootschalige zonnevelden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025 e.v.

Resultaat

4.8.3 Herijking RES 2.0 en Ontwikkeling RES 3.0.

Inspanningen

4.8.3.1 RES 2.0 herijken binnen RES U16.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.8.3.2 RES 3.0 ontwikkelen binnen RES U16.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025.

Hernieuwbare elektriciteit

Bron: RWS

Periode	Oudewater	Nederland
2020	14,9 % van totale elektriciteit	26,9 % van totale elektriciteit

Banen

Bron: CBS / LISA

Periode	Oudewater	Nederland
2021	741,5 per 1.000 inwoners 15-65 jr	805,5 per 1.000 inwoners 15-65 jr

Vestigingen (van bedrijven)

Bron: LISA

Periode	Oudewater	Nederland
2021	212,8 per 1.000 inwoners 15-65 jr	165,1 per 1.000 inwoners 15-65 jr

Funciemenging

Bron: CBS / LISA

Periode	Oudewater	Nederland
2021	51,9 Verhouding banen – woningen	53,3 Verhouding banen – woningen

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Verschil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	118.309	151.604	151.604	107.738	-43.866	107.672	107.606	107.540
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	22.215	38.431	38.431	0	-38.431	0	0	0
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	30.672	30.431	74.330	39.818	-34.512	39.818	39.818	39.818
5.4 Musea	158.106	48.225	30.247	32.455	2.208	26.738	27.041	27.351
5.6 Media	241.522	238.775	237.537	251.457	13.920	251.429	251.403	251.375
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	100.098	107.966	107.966	95.839	-12.127	95.839	95.839	95.840
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
7.4 Milieubeheer	601.013	472.879	657.537	594.958	-62.579	584.123	584.123	584.123
Totaal Lasten	1.271.934	1.088.311	1.297.652	1.128.265	-169.387	1.111.619	1.111.830	1.112.047
Baten								
0.5 Treasury	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-49.689	-132.049	-132.049	-87.136	44.913	-87.136	-87.136	-87.136
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-4.041	0	0	0	0	0	0	0
5.4 Musea	-7.377	-7.274	-7.274	-7.724	-450	-7.724	-7.724	-7.724
5.6 Media	-60.224	-58.971	-58.971	-62.628	-3.657	-62.628	-62.628	-62.628
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-7.439	-589	-589	-626	-37	-626	-626	-626
7.4 Milieubeheer	-19.173	0	-140.795	0	140.795	0	0	0
Totaal Baten	-147.943	-198.883	-339.678	-158.114	181.564	-158.114	-158.114	-158.114
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-159.286	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-159.286	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	964.705	889.428	957.974	970.151	12.177	953.505	953.716	953.933

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
3.3	Revitalisering Tappersheul: nieuw project in de begroting waarvan de lasten tegen de baten wegvallen (budgettair neutraal). Eenmalig in 2022.	-50.000	voordeel
4.3	Peuteropvang incl. GGD intensivering basistaken. Dit programma dient te worden verantwoord op programma 5. Deze mutatie is verder budgettair neutraal voor de begroting.	-38.431	voordeel
5.3	Cultuursubsidies: betreft coronasteunpakket cultuur in 2022 (eenmalig). Komt uit de algemene uitkering.	-43.899	voordeel
5.3	Cultuurcoach: in de raad van 7 juli 2022 is een motie geamendeerd aangenomen om het budget voor de cultuurcoach te verhogen.	7.500	nadeel
5.6	Subsidie aan de regiobibliotheek	11.727	nadeel
5.7	Bevordering toerisme; eenmalig hoger in 2022 ten behoeve van realisatie boothelling Westerwal.	-17.340	voordeel
7.4	Toename lidmaatschapskosten ODRU (conform begroting 2023 van de GR ODRU)	34.373	nadeel
7.4	Energie: taken klimaatakkoord voor energietransitie (eenmalig in 2022). Zie ook batenzijde.	-92.000	voordeel
	Overige verschillen lasten (o.a. subsidie BIZ)	18.683	nadeel
	Totaal mutaties lasten	-169.387	voordeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
3.3	Revitalisering Tappersheul: nieuw project in de begroting waarvan de lasten tegen de baten wegvallen (budgettair neutraal). Eenmalig in 2022.	50.000	nadeel
7.4	Energie: taken klimaatakkoord voor energietransitie (eenmalige Rijksgelden in 2022)	140.795	nadeel
	Overige verschillen baten (marktgeden, biz-bijdrage, huur bibliotheek)	-9.231	voordeel
	Totaal mutaties baten	181.564	nadeel
	Totaal mutaties lasten en baten	12.177	voordeel
Taakveld	Mutaties reserves		voordeel/ nadeel
	Totaal mutaties reserves	0	voordeel/ nadeel

PROGRAMMA 5 ONDERWIJS EN SPORT

Portefeuillehouder	Thema
Bas Lont	Onderwijs en Onderwijshuisvesting
Walther Kok	Sport

Omschrijving

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
4.1 - Openbaar basisonderwijs	<p>Taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestuurskosten voor gemeenten die zelf bestuur zijn; - primair openbaar basisonderwijs, bewegingsonderwijs (inclusief schoolzwemmen); - de huur van bv. een gymnastieklokaal; - passend onderwijs.
4.2 - Onderwijshuisvesting	<p>Taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding van bestaande schoolgebouwen; - verhuur; - opstellen programma onderwijshuisvesting; - vandalismebestrijding.
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	<p>Lokaal onderwijsbeleid, leerlingenvoorzieningen en onderwijsondersteuning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ondersteuning leerkrachten en directie; - uitgaven bijzonder onderwijs (incl. bewegingsonderwijs en schoolzwemmen voor leerlingen bijzonder onderwijs, maar excl. huisvesting); - achterstandenbeleid; - coördinatie samen naar school, passend onderwijs; - volwasseneducatie; - leerlingzorg en leerlingbegeleiding; - leerlingenvervoer (incl. leerlingenvervoer voor leerlingen openbaar onderwijs); - stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten.
5.1 - Sportbeleid en activering	<p>Niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport zoals: stimuleren van topsport, ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening, ondersteunen van organisaties die zich bezig houden met sport, sport in buurt- en combinatiefuncties.</p>
5.2 - Sportaccommodaties	<p>Alle accommodaties voor sportbeoefening.</p>

Ambities

Sport

Oudewater heeft onze inwoners en bezoekers veel te bieden op het gebied van cultuur, recreatie en sport. Deze sectoren werden gedurende de coronapandemie als eerste en het langste getroffen door de beperkende maatregelen. De betrokkenheid van het sociaal-maatschappelijk middenveld heeft de komende tijd een stimulans nodig. Met extra aandacht en ondersteuning krijgen we het aanbod aan culturele, recreatieve en sportieve activiteiten weer snel op niveau. Het sport- en beweeggedrag blijft ten minste op hetzelfde niveau als tijdens de vorige collegeperiode.

In 2023 start de bouw van het nieuwe 12-maanden zwembad op Tappersheul waarmee we een prachtige voorziening behouden en uitbreiden voor Oudewater. Ook is dit de start voor de realisatie van een sportcluster op deze locatie.

Het voorgenomen besluit om gymzaal De Eiber af te stoten blijft van kracht. De achterliggende motivatie is om zo de activiteiten naar sporthal De Noort Syde te verplaatsen, de negatieve exploitatie van De Noort Syde te compenseren en ruimte vrij te maken voor woningbouw op de huidige locatie van De Eiber. Er zal, voordat dit definitief besloten wordt, nog een gesprek plaatsvinden met de betreffende scholen of zij

dit gebouw en de exploitatie ervan structureel kunnen overnemen. Er dient in dat geval afgewogen te worden wat de voordelen zijn voor de scholen, wat het effect is op de exploitatie van De Noort Syde en de effecten van het (nog) niet kunnen her te ontwikkelen. Het eigendom van de grond onder De Eiber wordt niet overgedragen. De gemeente behoudt het recht om de locatie te herontwikkelen als na overname door de scholen in de toekomst blijkt dat het financieel niet te dragen is door hen.

Onderwijs en kinderopvang

De positie van het openbaar onderwijs in het algemeen vraagt aandacht in verband met de lage leerlingaantallen.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Actuele ontwikkelingen

Sport

Voor de sport(verenigingen) zal moeten blijken welke langlopende consequenties corona heeft. Hierbij valt met name te denken aan teruglopende ledenaantallen, maar ook minder kantine- en sponsorinkomsten. We zullen dit in gesprek met de verenigingen en sportstichtingen blijven monitoren. Door het inzetten van de combinatiefunctiearissen en het Lokaal Sport Akkoord trachten we nieuw aanbod te creëren en nieuwe samenwerkingen op te zetten zodat inwoners die te weinig bewegen verleid worden meer in beweging te komen.

Onderwijs

De coronacrisis heeft een grote impact op het onderwijs. Het Rijk heeft forse bedragen beschikbaar gesteld aan de scholen en gemeenten. De bedragen zijn beschikbaar voor het schooljaren 2022-2023 en zijn bedoeld om leerlingen te helpen hun leervertraging in te halen en hun mentaal welbevinden te verbeteren, beide gevolgen van de coronapandemie. In nauwe samenwerking met scholen en andere partners is een plan met activiteiten opgesteld en ontwikkeld.

De indicaties voor voorschoolse educatie worden afgegeven door het consultatiebureau. Met het consultatiebureau en de aanbieder van voorschoolse educatie monitoren we periodiek of alle kinderen in beeld zijn en elk kind de aandacht krijgt die nodig is. We monitoren resultaatafspraken VVE die gemaakt zijn met scholen, kinderopvang en de gemeente. Ouders die geen kinderopvangtoeslag van het Rijk krijgen, kunnen via de gemeente een vergoeding krijgen. Zo krijgen alle kinderen van 2,5 tot 4 jaar dezelfde kansen om een goede start te maken op de basisschool.

Beleidsaanpassingen en -inspanningen

Sport

Sport is belangrijk voor de leefbaarheid van Oudewater. Het sportakkoord en het preventieakkoord worden samengevoegd tot één akkoord met gezamenlijke doelstellingen in nauwe afstemming met onze uitvoeringspartners. Door middel van het uitvoeren van het Lokaal Sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties worden nieuwe samenwerkingen tussen het sociaal domein en de sportwereld vormgegeven en stimuleren we in algemene zin sporten en bewegen voor doelgroepen waar de beweegnorm vaak onvoldoende gehaald wordt.

Jaarlijks wordt een sport-en-gezondheidscafé georganiseerd waarin de politiek met lokale organisaties in gesprek gaat. De organisatie en opzet worden besproken met uitvoeringspartners. NOC*NSF wordt om ondersteuning gevraagd bij de eerste editie.

We blijven ernaar streven om alle sporters die door de coronacrisis minder zijn gaan bewegen of hun lidmaatschap bij de sportaanbieder opgezegd hebben, weer actief te maken. Met deze ambities dragen we bij aan een gezond Oudewater.

Het concentreren van sportaccommodaties op Tappersheul versterkt het aanbod en maakt het voor bezoekers aantrekkelijker om naartoe te gaan, waardoor er meer wordt gesport. In 2023 starten de werkzaamheden voor de bouw van een twaalfmaandenzwembad.

Onderwijs

Om kinderen in een achterstandssituatie dezelfde startkansen in het onderwijs te geven, blijven we

inzetten op Voorschoolse Educatie. Er wordt ingezet op het vergroten van de kwaliteit van de voorschool. Op elke voorschoollocatie is een pedagogisch beleidsmedewerker beschikbaar om kwaliteitsverbeteringen maatregelen door te voeren. Onder andere door de pedagogisch medewerkers op de voorschool te coachen, het verbeteren van de educatieve kwaliteit en het vergroten van de ouderbetrokkenheid.

Leerlingen kunnen in de gemeente op een basisschool terecht met een herkenbare openbare identiteit. In 2023 wordt de totstandkoming van een samenwerkingschool voorbereid. Een samenwerkingschool biedt bijzonder en openbaar basisonderwijs aan.

OPGAVE ACTIVERING CULTUUR, SPORT EN RECREATIE

Maatschappelijk effect

5.1 Sport is belangrijk voor de leefbaarheid van Oudewater.

Resultaat

5.1.1 Het sportakkoord en het preventieakkoord zijn samengevoegd tot één akkoord met één en dezelfde gesprekspartners.

Inspanningen

5.1.1.1 Ambitie voorleggen aan uitvoeringspartners.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.1.1.2 Doelstellingen beide akkoorden samenvoegen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.1.1.3 Budgetten beide akkoorden samenvoegen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.1.1.4 Plannen aanpassen aan publicatie rijksregeling.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

5.1.2 Jaarlijks wordt een sport-en-gezondheidscafé georganiseerd waarin de politiek met lokale organisaties in gesprek gaat.

Inspanningen

5.1.2.1 Organisaties en opzet bespreken met uitvoeringspartners.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.1.2.2 NOC*NSF om ondersteuning vragen bij de eerste editie.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.1.2.3 Maatschappelijke partners uitnodigen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE ONDERWIJS

Maatschappelijk effect

5.2 Leerlingen en ouders kunnen kiezen voor openbaar of bijzonder basisonderwijs.

Resultaat

5.2.1 Leerlingen kunnen in de gemeente terecht op een basisschool met een herkenbare openbare identiteit.

Inspanningen

5.2.1.1 Gesprekken voeren met het schoolbestuur van het openbaar onderwijs.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.2.1.2 Voorstel/informerend raad over borging van de grondwettelijke plicht voor het bieden van openbaar onderwijs.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE SPORTACCOMMODATIES

Maatschappelijk effect

5.3 Het concentreren van sportaccommodaties op Noort Syde versterkt het aanbod en maakt het voor bezoekers aantrekkelijker om ernaartoe te gaan, waardoor er meer wordt gesport.

Resultaat

5.3.1 Een twaalfmaandenzwembad.

Inspanningen

5.3.1.1 Start werkzaamheden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

5.3.2 Op Tappersheul is een sportcluster gerealiseerd.

% Niet-sporters

% van de bevolking > 18 jaar dat niet wekelijks sport

Bron: Div

Periode	Oudewater	Nederland
2016	49,3 % van de bevolking > 18 jaar sport niet wekelijks	48,7 % van de bevolking > 18 jaar sport niet wekelijks

Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Oudewater	Nederland
2021	1,1 % leerlingen vo en mbo	1,9 % leerlingen vo en mbo

Absoluut verzuim

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Oudewater	Nederland
2019	0,0 % leerplichtigen niet bij een school ingeschreven	2,4 % leerplichtigen niet bij een school ingeschreven

Relatief verzuim

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Oudewater	Nederland
2021	12 per 1000 leerlingen verzuimen veelvuldig	19 per 1000 leerlingen verzuimen veelvuldig

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
4.1 Openbaar basisonderwijs	85.757	77.861	77.861	82.689	4.828	82.689	82.689	82.689
4.2 Onderwijshuisvesting	355.732	359.890	359.890	391.870	31.980	391.630	391.392	380.270
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	417.502	374.079	478.079	502.825	24.746	502.825	502.825	502.825
5.1 Sportbeleid en activering	104.853	47.340	47.340	50.275	2.935	50.275	50.275	50.275
5.2 Sportaccommodaties	555.084	476.174	3.060.775	494.314	-2.566.461	496.136	503.858	503.712
Totaal Lasten	1.518.928	1.335.344	4.023.945	1.521.973	-2.501.972	1.523.555	1.531.039	1.519.771
Baten								
4.2 Onderwijshuisvesting	0	-1.000	-1.000	-1.062	-62	-1.062	-1.062	-1.062
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-72.142	-74.612	-108.612	-75.270	33.342	-75.270	-75.270	-75.270
5.1 Sportbeleid en activering	-30.652	0	0	0	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	-68.690	-51.081	-51.081	-54.248	-3.167	-54.248	-54.248	-54.249
Totaal Baten	-171.484	-126.693	-160.693	-130.580	30.113	-130.580	-130.580	-130.581
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-8.363	0	-2.524.440	0	2.524.440	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-8.363	0	-2.524.440	0	2.524.440	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.339.081	1.208.651	1.338.812	1.391.393	52.581	1.392.975	1.400.459	1.389.190

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
4.2	Onderwijshuisvesting; hogere kapitaallasten. De kapitaallasten zijn van 1% in 2022 verhoogd naar 1,5% in 2023.	27.746	nadeel
4.3	Peuteropvang incl. GGD intensivering basistaken. Dit programma dient te worden verantwoord op programma 5 (komt van 4). Deze mutatie is verder budgettair neutraal voor de begroting.	40.481	nadeel
4.3	OnderwijsAchterstandenbeleid: Bij de voorjaarsrapportage 2022 is het budget voor OAB bijgeraamd.	-34.000	voordeel
4.3	Hogere lasten leerlingenvervoer door hogere brandstofkosten.	16.119	nadeel
5.2	In 2022 eenmalige extra voorbereidingskosten en eenmalige extra bijdrage voor de nieuwbouw zwembad (zie ook batenzijde)	-2.562.904	voordeel
5.2	Sport De Eiber: lagere onderhouds- en exploitatiekosten in 2023.	-13.757	voordeel
5.2	Sportcomplex Markveld: vergoeding beheer en onderhoud	6.570	nadeel
	Overige verschillen lasten	17.773	nadeel
	Totaal mutaties lasten	-2.501.972	voordeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
	OnderwijsAchterstandenBeleid: Bij de voorjaarsrapportage 2022 is het budget voor OAB bijgeraamd. Dit betreft een toevoeging uit vooruitontvangen bedragen	34.000	voordeel
	Overige verschillen baten	-3.887	
	Totaal mutaties baten	30.113	voordeel
	Totaal mutaties lasten en baten	-2.471.859	voordeel
Taakveld	Mutaties reserves		voordeel/ nadeel
0.10	In 2022 een eenmalige onttrekking aan de algemene reserve t.b.v. de nieuwbouw zwembad	2.500.000	nadeel
0.10	In 2022 een eenmalige onttrekking aan de reserve onderhoud gemeentelijk vastgoed	24.440	nadeel
	Totaal mutaties reserves	2.524.440	nadeel

PROGRAMMA 6 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN

Portefeuillehouder Thema

Marieke Teunissen Grondexploitatie, Maatschappelijk vastgoed, Ruimtelijke ordening, Volkshuisvesting, Implementatie Omgevingswet

Omschrijving

Dit programma omvat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
3.2 - Fysieke infrastructuur	Industrieterrin Tappersheul III
5.5 - Cultureel erfgoed	Archeologiebeleid, Gemeentetoren en carillon
8.1 - Ruimtelijke ordening	taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening: - voorbereiden van vaststellen structuurplannen en -visies; - BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie); - voorbereiden en vaststellen bestemmingsplannen; - CAI-, breedband- en glasvezelaanleg; - faciliterend grondbeleid (passief grondbeleid)
8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie: - grondvererving, bouw- en woonrijp maken; - bovenwijkse voorzieningen t.b.v. de bouwgrondcomplexen; - verkoop van bouwrijpe gronden; - in het voorkomende geval onschadelijk maken en verwijderen van explosieven
8.3 - Wonen en bouwen	gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening: - (leges) omgevingsvergunning; - bouwtoezicht; - basisregistratie adressen en gebouwen (BAG); - woningbouw en woningverbetering, renovatie; - woonruimteverdeling, woningsplitsingsvergunning, woonvergunning; - stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen; - uitkoopregeling hoogspanningsverbindingen

Ambities

Bouwen en Wonen

In de komende collegeperiode gaan we inzetten op het realiseren van woningen op Statenland en Oranjepark II. Voor de locatie Kerkwetering wordt toegewerkt naar een bestemmingsplan, en de woningbouwontwikkeling rondom de Oude Touwfabriek gaat vorm krijgen. Met de Hekendorpers gaat gekeken worden hoe, na het vertrek van de school, de leefbaarheid van het dorp versterkt kan worden. Woningbouw is hier een onderdeel van.

Omgevingswet

De komende bestuursperiode is het de ambitie om met een gebiedsgerichte aanpak stapsgewijs het (tijdelijke) omgevingsplan van rechtswege om te zetten in een gebiedsdekkend omgevingsplan nieuwe stijl. De gemeenteraad zal hiertoe meerdere wijzigingsbesluiten omgevingsplan dienen te nemen. Gezien de grote veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt, kunnen we nu nog niet goed overzien of dit haalbaar is. Daarom zal jaarlijks gerapporteerd worden over de voortgang. Het betekent ook dat we de komende jaren deels werken met een tijdelijk omgevingsplan en deels met een omgevingsplan nieuw stijl. Dit zal om extra afstemming vragen.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Bouwen en Wonen

Wonen is een basisbehoefte. De afgelopen jaren is er flink vaart gezet in de ontwikkeling van nieuwbouw, de komende jaren zien we dat er minimaal 30 woningen per jaar opgeleverd gaan worden. Ook de komende jaren blijven we deze vaart vasthouden. Dit doen we als gemeente niet alleen. Samen met De

Woningraat en ontwikkelaars realiseren we woningen die aansluiten bij de woonwensen van onze inwoners. Zo'n 30% van de woningen die wij bouwen in de gemeente Oudewater is sociale woningbouw, wat aansluit bij de ambities van het Rijk. Daarnaast zetten we ons in om het aandeel betaalbaar te vergroten.

Omgevingswet

Naar verwachting wordt de Omgevingswet per 1 januari 2023 ingevoerd.

OPGAVE: WONEN

Maatschappelijk effect

6.1 De gemeente Oudewater biedt voldoende passende woningen voor haar inwoners.

Resultaat

6.1.1 Er worden in de gemeente Oudewater minimaal 30 woningen per jaar opgeleverd.

Inspanningen

6.1.1.1 Minimaal 30 woningen opleveren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.1.1.2 Voorbereiden van de ontwikkeling van circa 400 woningen t/m 2026 en verder.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.1.2. Het aandeel woningen voor middeninkomens op Statenland is vergroot.

Inspanningen

6.1.2.1 Woningbouwprogramma verder aanscherpen, waarbij meer ruimte wordt gemaakt voor betaalbare woningbouw. We werken dit uit vanuit de kaders van het hoofdlijnenakkoord.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.1.3 Een kader voor goede huisvesting en maatschappelijke ondersteuning voor arbeidsmigranten.

Inspanningen

6.1.3.1 Vraagstuk arbeidsmigranten projectmatig oppakken. Aanpak en benodigde middelen beschrijven in een raadsvoorstel dat na goedkeuring wordt uitgevoerd.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.1.3.2 Op basis van de resultaten van het plan van aanpak een kader opstellen voor een goede huisvesting voor arbeidsmigranten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

OPGAVE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Maatschappelijk effect

6.2 Er komt een uitbreiding van woongebieden voor inwoners en werkgebieden voor ondernemers.

Resultaat

6.2.1 Het omgevingsplan voor Statenland is onherroepelijk.

Inspanningen

6.2.1.1 Stedenbouwkundig plan voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.2.2 Visie t.b.v. de ontwikkeling in Hekendorp voorgelegd aan de gemeenteraad.

Inspanningen

6.2.2.1 Met de inwoners van Hekendorp in gesprek gaan om de behoefte te inventariseren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.2.3 Omgevingsplan voor Kerkwetering onherroepelijk.

Inspanningen

6.2.3.1 Opstellen stedenbouwkundig plan, inrichtingsplan en de definitieve verkaveling.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.2.4 Bestemmingsplan Oranjepark vastgesteld.

Inspanningen

6.2.4.1 Het bestemmingsplan voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.2.5. Principebesluit van de provincie over de locatie Oude Touwfabriek.

Inspanningen

6.2.5.1 Het plan voor de ontwikkeling van het gebied rondom de oude touwbaan, inclusief renovatie van de oude touwbaan, voorleggen aan de provincie.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE OMGEVINGSPLAN

Maatschappelijk effect

6.3 Er komt meer ruimte voor maatschappelijk initiatief. Burgers en ondernemers kunnen straks meedenken en meebeslissen over de inrichting van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet maakt de vergunningverlening voor de initiatiefnemer ook eenvoudiger, overzichtelijker en sneller. NB dit maatschappelijk effect wordt pas ná deze bestuursperiode bereikt.

Resultaat

6.3.1 Een gebiedsdekkend omgevingsplan nieuwe stijl.

Inspanningen

6.3.1.1 Het omgevingsplan opbouwen, na inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2023. Het streven is om dit proces in vier jaar te doorlopen. In 2023 wordt een start gemaakt met het omgevingsplan.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.3.1.2 Een deel van het gebiedsdekkend omgevingsplan voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

Resultaat

6.3.2 Raamverordening fysieke leefomgeving vastgesteld.

Inspanningen

6.3.2.1 Voorbereidingen treffen voor de verordening fysieke leefomgeving.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.3.3 Het kader voor nieuwe ruimtelijke initiatieven/ afwegingskader is vastgesteld door de gemeenteraad.

Inspanningen

6.3.3.1 Voorstel voor de aanpak van het opstellen van het kader, inclusief investeringsvoorstel, voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE MAATSCHAPPELIJK VASTGOED

Maatschappelijk effect

6.4 Het maatschappelijk vastgoed van de gemeente wordt optimaal gebruikt.

Resultaat

6.4.1 Een programma op vastgoed, waaronder gebruik, verhuur, financiën en onderhoud van maatschappelijk vastgoed.

Inspanningen

6.4.1.1 Startnotitie - om te komen tot een Integraal programma vastgoed - voorleggen aan het college.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.4.1.2 Uitwerking van het programma op vastgoed maken, op basis van het integrale programma voor het Stadskantoor.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.4.1.3 Uitwerking van het programma op vastgoed maken, op basis van het integrale programma voor De Klepper en het Cultuurhuis.

Omschrijving (toelichting)

Onderdeel hiervan is de tijdelijke huisvesting voor een deel van de huurders van de bovengenoemde panden.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.4.2 Het Stadskantoor is verkocht.

Inspanningen

6.4.2.1 Verkoopovereenkomst sluiten en levering aan kopende partij.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.4.2.2 Levering Stadskantoor.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.4.3 De 'nieuwe' Klepper wordt kostprijsdekkend geëxploiteerd.

Inspanningen

6.4.3.1 Inschrijvingen voor de herontwikkeling van de Klepper beoordelen en ranken.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.4.3.2 Overeenkomst sluiten met de best beoordeelde bieding.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.4.4 Transformatie van het Cultuurhuis.

Inspanningen

6.4.4.1 Gesprekken voeren met de scholen over de bezetting van de lokalen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Nieuwbouw woningen

Bron: BAG

Periode	Oudewater	Nederland
2021 (B23)	0,7 nieuwgebouwde woningen per 1000 woningen	8,9 nieuwgebouwde woningen per 1000 woningen

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.028.572	1.323.219	1.323.219	1.646.299	323.080	302.714	287.989	0
5.5 Cultureel erfgoed	158.615	28.219	35.220	37.842	2.622	38.107	38.376	38.651
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.392.767	36.516	36.516	38.780	2.264	38.780	38.780	38.780
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	337.200	0	1.229.209	1.269.997	40.788	2.302	3.411	3.411
8.3 Wonen en bouwen	859.108	783.780	793.695	817.943	24.248	841.243	841.243	841.244
Totaal Lasten	3.776.262	2.171.734	3.417.859	3.810.861	393.002	1.223.146	1.209.799	922.086
Baten								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.028.572	-1.323.219	-1.323.219	-1.646.299	-323.080	-302.714	-287.989	0
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.312.595	0	0	0	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-510.399	0	-1.229.209	-1.266.586	-37.377	1.109	0	0
8.3 Wonen en bouwen	-571.617	-364.939	-789.939	-382.014	407.925	-382.014	-382.014	-382.014
Totaal Baten	-3.423.183	-1.688.158	-3.342.367	-3.294.899	47.468	-683.619	-670.003	-382.014
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-252.531	-251.657	-2.760	0	2.760	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-252.531	-251.657	-2.760	0	2.760	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	100.548	231.919	72.732	515.962	443.230	539.527	539.796	540.072

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht.

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
3.2	De grondexploitatie-bedrijventerreinen worden jaarlijks herzien. Tappersheul III is aangepast aan de laatst herziene versie. Tegenover deze lasten staan baten, dit is budgetneutraal.	323.080	nadeel
8.2	De grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) worden jaarlijks herzien. Oranje Bolwerck zijn is aangepast aan de laatst herziene versie. Tegenover deze lasten staan baten, dit is budgetneutraal.	37.377	nadeel
8.3	Omgevingsvergunningen: Bij de VJR 2022 is éénmalig budget toegekend voor de invoering van Wkb en de Uitvoeringsstrategie in 2022.	-15.007	voordeel
8.3	Omgevingsvergunningen: doorbelasting DVO-kosten in de omgevingsleges	41.677	nadeel
	Overige verschillen lasten	5.875	nadeel
	Totaal mutaties lasten	393.002	nadeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
3.2	Zie onder lasten.	-323.080	voordeel
8.2	Zie onder lasten.	-37.377	voordeel
8.3	De leges omgevingsvergunningen zijn in 2022 eenmalig hoger uitgevallen in verband met grote bouwprojecten.	408.851	nadeel
	Overige verschillen baten	-926	voordeel
	Totaal mutaties baten	47.468	nadeel
	Totaal mutaties lasten en baten	440.470	nadeel
Taakveld	Mutaties reserves		voordeel - nadeel +
0.10	Onttrekking reserve onderhoud gemeentelijk vastgoed	2.760	nadeel
	Totaal mutaties reserves	2.760	nadeel

PROGRAMMA 7 ALGEMENE INKOMSTEN

Portefeuillehouder	Thema
Bas Lont	Financiën

Omschrijving

De taakvelden binnen het programma Algemene inkomsten zijn:

Taakveld	Omschrijving
0.5 - Treasury	rente en dividenden
0.61/0.62 - OZB	OZB woningen en niet-woningen
0.64 - Belasting overige	overige belastingen
0.7 - Algemene Uitkering	algemene uitkeringen gemeentefonds
0.8 - Overige baten en lasten	reserveringen / algemene stelposten

Ambities

In de periode 2022-2026 worden genomen besluiten uitgevoerd en wordt zo min mogelijk besloten tot nieuwe investeringen. Kansen voor cofinanciering worden optimaal benut, waarbij gebruik wordt gemaakt van de ingangen bij medeoverheden.

De reservepositie kan worden versterkt door positieve resultaten op grondexploitaties bij het ontwikkelen van toekomstige bouwlocaties.

Eventuele meevallers komen ten gunste van het begrotingsaldo en de algemene reserve.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Actuele ontwikkelingen

Algemene uitkering Gemeentefonds

De Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds laat tot en met het jaar 2025 een positieve trend zien. Dit het effect van de zogenoemde trap-op-trap-af-systematiek. Bij het stijgen van de Rijksuitgaven stijgen ook de inkomsten de gemeente in het Gemeentefonds. Bij dalende Rijksuitgaven is het tegenover gestelde het geval. Hiernaast er de positieve effect van de herijking van het Gemeentefonds voor Oudewater. Het jaar 2026 wordt het zgn. 'ravijnjaar'. De inkomsten uit het Gemeentefonds dalen dan door met name de zgn. 'opschalingskorting' die in 2026 wordt doorgevoerd. Nederlandse gemeente zouden volgens de regering tot grotere eenheden van meer dan 100.000 inwoners moeten fuseren (opschaling). Er kan dan efficiënter worden gewerkt waardoor er minder geld uit het Gemeentefonds hoeft te worden betaald (opschalingskorting).

Weerstandsvermogen

Door incidentele meevallers ten gunste van de Algemene Reserve te brengen stijgt de ratio van het weerstandsvermogen. Recent is dit gebeurd bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 en de voorjaarsrapportage 2022. Ook naar de toekomst willen wij positieve meevallers toevoegen aan de AR om het weerstandsvermogen te versterken.

Grondexploitaties

Op moment zijn er een tweetal grondexploitaties: Het Oranje Bolwerck en Tappersheul III. De positieve saldi van deze grondexploitaties zijn al bestemd. Van het Oranje Bolwerck wordt deze gestort in de Algemene Reserve en van Tappersheul wordt deze ingezet voor de revitalisering van Tappersheul I en II. Hiernaast komt er een grondexploitatie voor het Statenland. Het minimale positieve resultaat hiervan (2,5 miljoen) wordt ingezet voor het nieuwe te realiseren zwembad. Eventuele meeropbrengsten kunnen ten gunste worden gebracht van de Algemene Reserve.

Voor de ontwikkeling van de Kerkwetering is een startnotitie vastgesteld. Aan de uitwerking hiervan wordt gewerkt.

Investeringsen

De afgelopen periode zijn er verschillende grote kredieten versterkt om investeringen te doen. Dit heeft geleid tot een hoge schuldquote. De komende bestuursperiode willen wij zo min mogelijk investeringen doen om de schuldquote naar beneden te krijgen. Dit geldt ook voor de solvabiliteitsratio.

Maatschappelijke effecten

7.1 Houdbare Gemeentefinanciën: stabiele financiële (vermogens)positie.

7.2 Gezond financieel bewustzijn.

Resultaat

7.1.1. Baten en lasten zijn reëel en structureel in evenwicht.

Inspanningen

7.1.1.1 Begroot en realiseer een structureel saldo van baten en lasten rond de nullijn.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

7.1.2 Het weerstandvermogen is verbeterd (minimaal 1).

Inspanningen

7.1.2.1 Financiële meevallers worden toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

7.1.3 De reservepositie is verbeterd.

Inspanningen

7.1.3.1 Maximale resultaten behalen op grondexploitaties op toekomstige bouwlocaties.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

7.1.4 De schuldquote is verlaagd richting signaalwaarde 130%.

Inspanningen

7.1.4.1 Er worden minder nieuwe investeringen gedaan.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

7.1.4.2 Er wordt gezocht naar co-financiering.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

7.1.5 De solvabiliteitsratio is verhoogd richting signaalwaarde 20%.

Inspanningen

7.1.4.1 Er worden minder nieuwe investeringen gedaan.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

7.1.4.2 Er wordt gezocht naar co-financiering.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

7.2.1 In raadsvoorstellen met financiële effecten wordt een dekkingsvoorstel opgenomen.

Inspanningen

7.2.1.1 Instructies en voorlichting.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

7.2.1.2 Toetsing van de voorstellen op naleving.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

7.2.2 De nota Financiële Sturing wordt nageleefd en gehandhaafd.

Inspanningen

7.2.2.1 Richtlijnen/instructies opstellen en personeel informeren/voorlichten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

7.2.2.2 Toetsing op naleving van de financiële kaders.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

7.2.3 Er zijn actuele financiële kaders.

Inspanningen

7.2.3.1 Actualiseren van de financiële kaders in de nieuwe financiële verordening.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Gemiddelde WOZ-waarde

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	344 duizend euro	290 duizend euro

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden

Bron: COELO

Periode	Oudewater	Nederland
2021	1.007 euro	733 euro

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Bron: COELO

Periode	Oudewater	Nederland
2021	1.039 euro	810 euro

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Verschil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
0.5 Treasury	-81.908	-121.801	-121.801	-266.396	-144.595	-396.323	-451.922	-447.445
0.61 OZB woningen	61.778	63.355	63.355	67.282	3.927	67.282	67.282	67.282
0.8 Overige baten en lasten	-13.316	85.036	79.979	705.417	625.438	717.127	1.149.240	1.156.549
Totaal Lasten	-33.446	26.590	21.533	506.303	484.770	388.086	764.600	776.386
Baten								
0.5 Treasury	-58.709	-38.067	-65.955	-38.067	27.888	-38.067	-38.067	-38.067
0.61 OZB woningen	-1.863.176	-1.905.089	-1.905.089	-2.047.048	-141.959	-2.047.048	-2.047.048	-2.047.048
0.62 OZB niet-woningen	-865.476	-881.744	-881.744	-973.264	-91.520	-973.264	-973.264	-973.264
0.64 Belastingen overig	-24.202	-11.512	-11.512	-12.226	-714	-12.226	-12.226	-12.226
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-15.190.919	-15.064.795	-15.739.812	-17.078.576	-1.338.764	-17.853.517	-18.514.370	-17.020.650
3.4 Economische promotie	-26.075	-12.732	-12.732	-13.521	-789	-13.521	-13.521	-13.521
Totaal Baten	-18.028.558	-17.913.939	-18.616.844	-20.162.702	-1.545.858	-20.937.643	-21.598.496	-20.104.776
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	113.024	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	113.024	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-199.551	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-199.551	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-18.148.531	-17.887.349	-18.595.311	-19.656.399	-1.061.088	-20.549.557	-20.833.896	-19.328.390

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.5	Er wordt meer werkelijke rente doorberekend aan de taakvelden	-256.193	voordeel
0.5	Door toename van de leningportefeuille meer rente te betalen	130.091	nadeel
0.5	Rente financiering	-18.718	voordeel
0.8	Stelpost salarissen/DVO	181.328	nadeel
0.8	Verhoging stelpost Wet open overheid	10.000	nadeel
0.8	Stelpost BOA's	30.228	nadeel
0.8	Stelpost energie (gas en elektra)	250.000	nadeel
0.8	Stelpost armoedebestrijding kinderen	7.000	nadeel
0.8	Stelpost Voogdij 18+ (loon- en prijsstijging)	9.000	nadeel
0.8	Stelpost Voogdij 18+	113.000	nadeel
0.8	Stelpost Participatie	13.000	nadeel
	Diverse	16.034	nadeel
	Totaal mutaties lasten	484.770	nadeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.5	In 2022 is in de voorjaarsrapportage opbrengst dividend bijgeraamd. In 2023 is uitgegaan van het oorspronkelijk begrote bedrag	27.888	nadeel
0.61	OZB woningen, hogere opbrengst, betreft indexatie	-154.081	voordeel
0.62	OZB niet-woningen, hogere opbrengst, betreft indexatie	-79.398	voordeel
0.7	Algemene uitkering (hogere uitkering)	-1.338.764	voordeel
	Diverse	-1.503	voordeel
	Totaal mutaties baten	-1.545.858	voordeel
	Totaal mutaties lasten en baten	-1.061.088	voordeel

PROGRAMMA 8 OVERHEAD

Portefeuillehouder	Thema
Danny de Vries	Personeel en organisatie
Bas Lont	Financiën, Automatisering

Omschrijving

Dit programma biedt inzicht in de overheadkosten van de gemeente Oudewater. Volgens de BBV-regelgeving worden deze lasten (en baten) apart inzichtelijk gemaakt. Het betreft een meer financieel-technisch programma waaraan geen specifieke programmadoelen zijn gekoppeld.

Taakveld	Omschrijving
0.4 - Overhead	Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces: - leidinggevenden primair proces (hiërarchisch) - financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie, waaronder planning & control, verantwoording en auditing; - personeel en organisatie en organisatie- en formatieadvies; - inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement); - juridische zaken; - bestuurszaken; - informatievoorziening en automatisering; - facilitaire zaken en huisvesting; - documentaire informatievoorziening; - managementondersteuning en secretariaten primair proces.

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
0.4 Overhead	4.496.219	4.473.465	4.379.466	4.771.291	391.825	4.708.169	4.708.394	4.708.626
Totaal Lasten	4.496.219	4.473.465	4.379.466	4.771.291	391.825	4.708.169	4.708.394	4.708.626
Baten								
0.4 Overhead	-76.584	-63.632	-63.632	-67.318	-3.686	-67.318	-67.318	-67.318
Totaal Baten	-76.584	-63.632	-63.632	-67.318	-3.686	-67.318	-67.318	-67.318
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	0	0	-18.100	0	18.100	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	0	0	-18.100	0	18.100	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	4.419.635	4.409.833	4.297.734	4.703.973	406.239	4.640.851	4.641.076	4.641.308

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.4	DVO-bijdrage aan de gemeente Woerden. Naast de indexeringskosten zijn de kosten voor een medewerker t.b.v. de werkzaamheden m.b.t. het klimaatakkoord meegenomen.	328.791	nadeel
0.4	Kosten aansluiten E-depot, conform kadernota.	15.255	nadeel
0.4	Kosten participatiebeleid (amendement kadernota)	10.000	nadeel
0.4	In 2023 niet te realiseren stelpost exploitatielasten verkoop stadskantoor	40.000	nadeel
	Diverse	-2.221	voordeel
	Totaal mutaties lasten	391.825	nadeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2021	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Diverse	-3.686	voordeel
	Totaal mutaties baten	-3.686	voordeel
	Totaal mutaties lasten en baten	388.139	nadeel
Taakveld	Mutaties reserves		voordeel/ nadeel
0.10	Betreft een eenmalige onttrekking aan de reserve onderhoud vastgoed in 2021	18.100	nadeel
	Totaal mutaties reserves	18.100	nadeel

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN

Wat is het doel van deze paragraaf?

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een tiental verschillende belastingen, heffingen en rechten die worden gelegitimeerd door een belastingverordening die door de gemeenteraad is vastgesteld.

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van deze heffingen die bij de diverse programma's in de programmabegroting zijn geraamd. In het kort geven we aan welk beleid we in het begrotingsjaar gaan voeren ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid is vastgesteld in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de geraamde opbrengsten, wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en aan het kwijtscheldingsbeleid.

Wettelijk kader en gemeentelijk kader

Ten aanzien van de heffingen onderscheidt de wet drie soorten:

- Belastingen: gedwongen betalingen aan de overheid waar geen rechtstreekse contraprestatie van de overheid tegenover staat. Ze kunnen aan een brede of specifieke doelgroep in rekening worden gebracht.
- Bestemmingsheffingen: deze die dienen ter bestrijding van specifieke kosten. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen niet meer dan kostendekkend zijn.
- Rechten: een betaling waar een direct aanwijsbare contraprestatie van de overheid tegenover staat. Deze contraprestatie kan bestaan uit een product of dienst. Onderscheid kan worden gemaakt in onder meer gebruiksrechten (bijvoorbeeld haven- of marktgelden) en genotsrechten (waaronder leges). De hoogten van sommige rechten zijn landelijk bepaald. Verder geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

Naast het landelijk beleid is het volgende gemeentelijk beleid geformuleerd:

- De bestemmingsheffingen en rechten zijn in principe 100% kostendekkend. Dat is niet overal het geval omdat er bijvoorbeeld wettelijke voorschriften zijn (wettelijke tarieven).
- De opbrengsten/heffingen worden in 2023 ten opzichte van 2022 verhoogd met 6,2%. Uitgezonderd rioolrechten (16,2%), afvalstoffenheffing (8,2%) en toeristenbelasting (1,5%).
- Kwijtscheldingsbeleid. Voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing kan kwijtschelding worden verleend aan personen (niet aan bedrijven). De gemeente Oudewater hanteert voor de kwijtschelding de norm die door het Rijk gegeven wordt aan de gemeenten: 100% van de norm voor de bijstand. Bij een norm onder de 100% is er sprake van strenger beleid. Vrijwel alle inwoners die een aanslag gemeentelijke belastingen ontvangen en moeten rondkomen van een bijstandsuitkering of alleen een AOW-uitkering en geen vermogen hebben, komen op basis van deze norm voor kwijtschelding in aanmerking. De regelgeving voor de kwijtschelding is neergelegd in de Leidraad Invorderingswet 1990.

Geraamde opbrengsten

	Baten begroting 2023	Baten begroting 2022	Baten rekening 2021
Belastingen en heffingen			
<i>A. Belastingen</i>			
1 Eigenaren woningen	2.059	1.905	1863
Eigenaren niet-woningen	587	546	528
Gebruikers niet-woningen	375	336	337
2 Precariobelasting	12	12	24
3 Toeristenbelasting	14	13	26
<i>Subtotaal A Belastingen</i>	3.047	2.812	2.778
<i>B. Bestemmingsheffingen</i>			
1 Afvalstoffenheffing	1.356	1.251	1.154
2 Rioolheffing	1.943	1.663	1.477
<i>Subtotaal B Bestemmingsheffingen</i>	3.299	2.914	2.631
<i>C. Rechten</i>			
1 Leges burgerzaken	144	169	443
2 Begrafenisrechten	15	15	12
3 Marktgeden	26	25	16
4 Bruggelden	13	12	13
5 Omgevingsvergunningen	366	350	542
<i>Subtotaal C Rechten</i>	564	571	1.026
Totaal	€ x 1.000	€ 6.910	€ 6.297
		€ 6.297	€ 6.435

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe deze tarieven zich het afgelopen jaar hebben ontwikkeld. De bedragen zijn gebaseerd op een fictief huishouden in een woning met een waarde voor het belastingjaar 2022 van € 361.000 en voor 2023 van € 415.000 (15% waardestijging). Dit is exclusief de teruggave afvalstoffenheffing en gerekend met de indexeringspercentages.

	2023 1-persoons- huishouden	2023 meerpersoons- huishouden	2022 1-persoons- huishouden	2022 meerpersoons- huishouden
1 OZB	479	479	448	448
2 Rioolheffing	389	389	347	347
3 Afvalstoffenheffing	284	356	263	329
Totaal	€ 1.152	€ 1.224	€ 1.058	€ 1.124

A. Belastingen

Ad 1 OZB

In de onderstaande tabel zijn de OZB-tarieven 2023 en 2022 opgenomen. De tarieven 2023 worden geheven als percentage van de getaxeerde woningwaarde naar peildatum 1 januari 2022. De prognoses per 1 september 2022 duiden op een gemiddelde stijging voor woningen met 15% en een gemiddelde stijging voor niet-woningen met 2,6%. De tarieven worden hiermee gecorrigeerd. De werkelijke OZB-opbrengst kan uiteindelijk afwijken van de begrote opbrengst door:

- waardeontwikkeling van de onroerende zaken;
- te verwachten minder- en meeropbrengsten van respectievelijk sloop en nieuwbouw;
- waardevermindering als gevolg van bezwaar- en beroepsprocedures;
- toename van het aantal 'No Cure No Pay'-bezwaren en de kostenvergoeding hiervan;
- en leegstand van de bedrijven.

In december worden de OZB-tarieven definitief vastgesteld door de raad, deze kunnen daarom afwijken van de tarieven zoals hieronder opgenomen.

Tarief OZB	Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
<i>1 Woningen</i>			
a Eigenaren	0,1156%	0,1240%	0,1246%
<i>2 Niet-woningen</i>			
a Eigenaren	0,3142%	0,2987%	0,2990%
b Gebruikers	0,2485%	0,2363%	0,2365%

Opbrengst OZB:

De opbrengsten voor de OZB worden in 2022 met 6,2% index verhoogd.

Taak- veld	Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
0.61 Eigenaren woningen	2.059	1.905	1.863
0.62 Eigenaren niet-woningen	587	546	528
0.62 Gebruikers niet-woningen	375	336	337
Totaal	€ x 1.000	€ 2.787	€ 2.728

Ad 2 Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Taak- veld	Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
0.64 Opbrengst	€ x 1.000	€ 12	€ 24

Ad 3 Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021	
3.4	Opbrengst	€ x 1.000	€ 14	€ 13	€ 26

B. Bestemmingsheffingen

Ad 1 Afvalstoffenheffing

Voor de bestrijding van de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van afval is de gemeente bevoegd om de gemaakte kosten te verhalen. Voor het huishoudelijk afval (afval dat ontstaat vanuit particuliere huishoudens) wordt afvalstoffenheffing geheven.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van baten en lasten afvalstoffenheffing. Wanneer de baten hoger zijn dan de lasten, wordt het meerdere in de Voorziening afvalstoffenheffing gestort.

De lasten stijgen door met name de hogere extracomptabele doorbelasting van de btw op exploitatie en investeringen, conform de financiële heroriëntatie. De baten stijgen conform de vaste index van 2% en de prijsindex van 6,2%.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
Lasten				
7.3	Afval	1.182	1.077	1.070
2.1	Verkeer en vervoer	6	25	6
6.3	Inkomensregelingen	27	24	27
0.4	Overhead	0	5	0
	btw-lasten te verhalen op btw-compensatiefonds	198	188	209
	Storting in de Voorziening afvalstoffenheffing	116	61	39
	Totale lasten	1.529	1.380	1.351
Baten				
7.3	Afvalstoffenheffing inclusief teruggave	1.356	1.251	1.154
7.3	Overige baten	173	129	182
	Coronavergoeding uit Algemene Uitkering			15
7.3	Totale baten	1.529	1.380	1.351
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0
	Kostendekkendheidsgraad	100%	100%	100%

Dit resulteert in de volgende mutaties van de voorziening afvalstoffenheffing:
(stand per 1-1-2022 € 75.088)

2022	storting (begroot)	€ 61.107
2023	storting	€ 116.064
2024	storting	€ 107.757
2025	storting	€ 136.246
2026	storting	€ 165.734

Dit zijn indicatieve stortingen omdat de hoogten van diverse lasten en baten nog niet exact bekend zijn, zoals de teruggave afvalstoffenheffing (n.a.v. het aantal keren dat er huisvuil is aangeboden) en de bijdrage uit het Afvalfonds. Op deze wijze wordt een voorziening opgebouwd. De hoogte van de voorziening zal de komende jaren nauwlettend gemonitord worden. Bij een te hoge voorziening in verhouding tot de (financiële) onzekerheid zal de voorziening terugvloeien ten gunste van de tarieven en/of ter verbetering van de bedrijfsvoering.

De hoogte van de begrote baten en lasten is tot stand gekomen met de inzichten van medio 2022. We volgen de werkelijkheid nauwlettend en sturen bij waar nodig. Er is veel onzekerheid in de markt wat betreft de lastenkant (brandstof-/energie-/inhuurlasten en de tarieven van de afvalverwerkers).

De batenkant neemt toe door de groei van het aantal huishoudens en met name de stijging van het tarief, en door de hogere baten voor de inzameling oud papier.

De begrote kosten voor het inzamelen van huishoudelijk afval vallen in 2023 hoger uit dan in 2022. De belangrijkste oorzaak van deze kostenstijging is de toegenomen kosten van de verwerking van huishoudelijk afval door de Afvalverwerking Utrecht (AVU).

Een positief saldo van baten en lasten blijft behouden voor het product A&R, door dit te storten in de voorziening. De voorziening wordt ingezet om tegenvallers op te vangen en om de tarieven de komende jaren te stabiliseren.

Na 2026 wordt het vervangingsplan voor containers verwerkt in de financiële cijfers.

Ad 2: Rioolheffing

Uit de rioolheffing bekostigt de gemeente de uitvoering van de drie gemeentelijke watertaken. Dit zijn het inzamelen en transporteren van afvalwater, het bergen en afvoeren van hemelwater en het zorgdragen voor het grondwater. Onderdeel van hemelwater en grondwater zijn ook maatregelen voor de uitvoering van klimaatadaptatiethema's wateroverlast en droogte. Meer informatie vindt u in het Gemeentelijk Waterbeleidsplan 2020-2024. De rioolheffing stijgt in 2023 met 16,2% inclusief inflatiecorrectie. Dit is nodig om de stijgende kapitaallasten als gevolg van vervangingsinvesteringen te kunnen dekken. In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de kosten en baten van de rioolbegroting.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
7.2	Riolering	1.054	1.015	769
2.1	Verkeer en vervoer	6		6
2.4	Economische havens en waterwegen	136	106	72
	btw exploitatie en op investeringen	149	148	109
	Storting in de voorzienig riolering	603	399	541
	Totale lasten	1.948	1.668	1.497
	Baten			
7.2	Doorberekende kosten huisaansluitingen	5	5	20
7.2	Rioolheffingen woningen	1.943	1.663	1.477
	Totale baten	1.948	1.668	1.497
	Saldo (=mutatie reserve; min = onttrekking)	€ 0	€ 0	€ 0
	Kostendekkendheidsgraad	100%	100%	100%

De lasten stijgen door met name de hogere extracomptabele doorbelasting van de btw op exploitatie en investeringen en baggeren cf. de financiële heroriëntatie (kadernota). De baten stijgen conform de vaste index van 10%, de prijsindex van 6,2%.

Dit resulteert in de volgende mutaties van de Voorziening riolering cf. raadsbesluit GWP Oudewater 2020-2024:

(stand per 1-1-2022 € 3.866.068)

2022	storting	€ 465.332
2023	storting	€ 603.619
2024	storting	€ 675.245
2025	storting	€ 637.517
2026	storting	€ 651.764

Oudewater heeft gekozen voor een grote stijging van de rioolheffing in 2020-2023, zodat de rioolheffing daarna nagenoeg gelijk kan blijven. Het gevolg hiervan is dat de Voorziening riolering fors toeneemt om latere investeringen te dekken.

C. Rechten

In de onderstaande tabellen is voor de verschillende rechten opgenomen wat de begrote baten en lasten zijn en wat de kostendekkendheid is. Nagestreefd wordt een kostendekkendheidsgraad van 100%. Zichtbaar is dat dit voor een aantal tarieven nog niet is gerealiseerd.

Ad 1 Leges burgerzaken

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten geheven 'ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten'. Sommige leges zijn niet voor 100% kostendekkend omdat er voorgeschreven wettelijke tarieven zijn (voorbeelden: uittreksels burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen).

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
0.2	Burgerzaken	441	466	443
	Totale lasten	441	466	443
0.2	Baten	144	169	143
	Saldo € x 1.000	-€ 297	-€ 297	-€ 300
	Kostendekkendheidsgraad	33%	36%	32%

Ad 2 Begraafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
7.5	Begraafplaatsen	10	15	58
7.5	Baten	15	15	12
	Saldo € x 1.000	-€ 5	€ 0	-€ 46
	Kostendekkendheidsgraad	150%	100%	21%

De kosten van planmatig onderhoud fluctueren jaarlijks (zijn in 2023 wat lager begroot dan in 2022) en hebben daardoor invloed op de kostendekkendheid. De kostendekkendheid lijkt > 100% , dat is in de praktijk niet zo aangezien de kosten van de gemaakte uren van de buitendienst verwerkt zitten in de post 'dienstenovereenkomst Woerden'.

Ad 3 Marktgeden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats. Begrotingstechnisch zijn er geen bijzonderheden t.o.v. 2022.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	42	39	37
	Totale lasten	42	39	37
	Baten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	26	25	16
	Totale baten	26	25	16
	Saldo € x 1.000	-€ 16	-€ 14	-€ 21
	Kostendekkendheidsgraad	62%	64%	43%

Ad 4 Bruggelden

Voor iedere doorvaart van de Hoenkoopse brug wordt € 2,- per vaartuig gerekend. Met de opbrengst hiervan wordt een deel van de brugbediening door medewerkers van Ferm Werk bekostigd.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
2.1	Verkeer en vervoer	46	43	57
	Totale lasten	46	43	57
2.4	Baten	13	12	13
	Saldo € x 1.000	-€ 33	-€ 31	-€ 44
	Kostendekkendheidsgraad	28%	28%	23%

Ad 5 Omgevingsvergunningen

Binnen het taakveld omgevingsvergunning is de kostendekkendheid afhankelijk van de baten. Temporisering van de baten levert een lagere kostendekkendheid. Echter, hogere baten zijn meestal gekoppeld aan een grotere werklast, wat uiteindelijk kan leiden tot meer capaciteitsinzet. Gevolg hiervan is dat de kostendekkendheid dan niet wordt verhoogd maar gelijk blijft.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
8.3	Wonen en bouwen	482	355	714
	Totale lasten	482	355	714
	Baten			
8.3	Wonen en bouwen	366	350	542
	Totale baten	366	350	542
	Saldo € x 1.000	-€ 116	-€ 5	-€ 172
	Kostendekkendheidsgraad	76%	99%	76%

D. Vergelijking met andere gemeenten

Belastingsoort 2022	Oudewater	Woerden	Bodegraven- Reeuwijk	Montfoort	De Ronde Venen
OZB woningen	0,1246%	0,1133%	0,1162%	0,1223%	0,0724%
OZB niet-woningen	0,5355%	0,5311%	0,4671%	0,6468%	0,4125%
Afvalstoffenheffing					
Eenpersoonshuishouden	€ 263	€ 240	€ 222	€ 229	€ 270
Meerpersoonshuishouden	€ 329	€ 291	€ 275	€ 374	€ 348
Rioolheffing	€ 335	€ 241	€ 375	€ 269	€ 210

PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEEHERSING

Wat is het doel van deze paragraaf?

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Oudewater om niet gedekte risico's op te vangen. Zowel het BBV als ook de provincie en de accountant wijzen op het belang van risicobeheersing en de berekening van het weerstandsvermogen.

De financiële positie van een gemeente bestaat uit de exploitatie en het eigen vermogen. Het niet geormerkte vermogen (= weerstandsvermogen) is van belang om te bepalen of de gemeente financieel gezond is, hetgeen (mede) afhankelijk is van het risicoprofiel. Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Oudewater om niet gedekte risico's op te vangen.

Doelstellingen met betrekking tot het weerstandsvermogen en de risicobeheersing zijn:

- risico's beheersen;
- risico's waar mogelijk verminderen;
- norm van het weerstandsvermogen ontwikkelen;
- onderbouwen van beslissingen;
- verbeteren dienstverlening;
- herkennen en benutten van kansen;
- stimuleren professionaliteit van de medewerkers;
- beschermen vermogenspositie gemeente.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Wettelijk kader

De gemeente heeft voor wat betreft het weerstandsvermogen en risicobeheersing met een aantal wetten en toezichthoudende partijen te maken: Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Rijk, provincie Utrecht en accountant. De informatie in deze paragraaf is vooral gebaseerd op het BBV. Hierin staat dat in deze paragraaf een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's moet worden opgenomen.

Gemeentelijk beleid

Hoe we omgaan met risico's en de bepaling en aanwending van het weerstandsvermogen hebben we vastgelegd in de nota Financiële Sturing (FS). Veel van het onderstaande is terug te leiden tot de afspraken die daarin staan. Ons beleid is erop gericht om goed zicht te hebben op de risico's die het behalen van onze doelstellingen in de weg kunnen staan. De risico's die we onderkennen, worden geanalyseerd en afhankelijk van het type risico worden beheersmaatregelen opgesteld en uitgevoerd. Dit proces is cyclisch opgebouwd en maakt onderdeel uit van ons planning-en-controlinstrumentarium. Omtrent de aanwending van de weerstandscapaciteit bepaalt ons beleid:

Voor zover mogelijk treffen we maatregelen ter beperking van de schade.

Voor zover de schade niet kan worden beperkt, analyseren we in hoeverre de kosten kunnen worden betaald uit de daarvoor bedoelde programmabudgetten. Dit geldt ook voor de kosten die aan het treffen van de maatregelen zijn verbonden.

Als dat niet mogelijk of bestuurlijk ongewenst is, wordt een beroep gedaan op de aanwezige weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Zoals er sprake is van incidentele en structurele risico's, zo is ook sprake van incidentele en structurele weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel is opgenomen welke onderdelen kunnen worden onderscheiden binnen onze gemeente en in hoeverre deze structureel of incidenteel zijn.

Conclusie op basis van dit overzicht is dat er aanmerkelijk meer incidentele dan structurele risicodekking is. Dit is geen probleem. Bij de kwantificering van de risico's wordt hier rekening mee gehouden door structurele risico's dubbel te laten meetellen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat binnen een tijdsbestek van drie tot vier jaar een structureel risico kan worden opgevangen, waarbij in het eerste jaar de impact 100% bedraagt, in het tweede jaar 75%, in het derde jaar 25% en in het vierde jaar 0%.

Bedragen x € 1.000		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Algemene reserve	incidenteel	1.494	506	1.746	2.698	3.795	5.961
Reserve Sociaal Domein	incidenteel	129	-	-	-	-	-
Stille reserves	incidenteel	-	-	-	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit	structureel	563	563	643	643	643	643
Onvoorzien	structureel	-	1	12	12	12	12
Totaal	Totaal	€ 2.186	€ 1.070	€ 2.401	€ 3.353	€ 4.450	€ 6.616

Op de tabel is de volgende toelichting te geven:

- **Algemene reserve.** De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente Oudewater wordt hoofdzakelijk gevormd door de algemene reserve. Andere reserves worden niet meegerekend, omdat hiervoor een bestemming in de begroting is opgenomen. Uitzondering is de reserve Sociaal Domein. Bij de bepaling van de hoogte van de Algemene reserve is rekening gehouden met de het saldo van de Voorjaarsrapportage 2022, geprognosticeerde begrotingssaldi en de bijdrage van de ontwikkeling Statenland aan de Algemene Reserve.
- **Stille reserves.** De stille reserves van de gemeente Oudewater worden vanwege hun speculatieve karakter op 0 gewaardeerd.
- **Post onvoorzien.** Ter dekking van onvoorzien begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting een budget onvoorzien opgenomen. Dit budget is gebaseerd op een norm van € 1,25 per inwoner.
- **Onbenutte belastingcapaciteit.** Deze indicator geeft aan in welke mate wij risico's op kunnen vangen door belastingen te verhogen en zo dus de inkomsten te verhogen. Daarbij maken wij gebruik van de zogenoemde artikel 12-norm. Dit is de norm die het Rijk aangeeft tot welk bedrag de OZB kan worden verhoogd op het moment dat een gemeente in de financiële problemen komt. De berekening ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Baten begroting 2022	Tarief OZB	Totale WOZ-waarde
Eigenaren woningen	2.059	0,1156%	1.781.142
Eigenaren niet-woningen	587	0,3142%	186.824
Gebruikers niet-woningen	375	0,2485%	150.905
Totale baten	3.021		2.118.871
Art.12-norm	0,1729%		
Maximale baten (0,1729% x totale WOZ-waarde)	3.664		
Onderdekking rioolheffing	-		
Onderdekking afvalstoffenheffing	-		
Onbenutte ruimte (maximale totale baten)	643		

Risico's

De risicopositie van de gemeente wordt bepaald door de risico's te kwantificeren op basis van de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact van het risico. Voor de beoordeling van de kans is de onderstaande schaalindeling gehanteerd:

Risico	Omschrijven als	Geschatte kans van voorkomen
Klein	Onwaarschijnlijk	10%
Gemiddeld	Aannemelijk	50%
Groot	Waarschijnlijk	80%

Per risico is de maximale financiële impact en de kans dat het risico zich kan voordoen ingeschat.

Het weerstandsvermogen dient om risico's af te dekken waarvoor nog geen voorziening is getroffen of waarvoor geen verzekering is afgesloten. De risico's zijn navolgend gekwantificeerd en toegelicht.

	Omschrijving	Impact	Kans	incidenteel/ structureel	Benodigde weerstands- capaciteit begroting 2023
A. Programma's					
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	a. DVO gemeente Woerden	€ 500.000	gemiddeld	s	€ 500.000
	b. Corona	€ -	gemiddeld	i	€ -
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit	a. IBOR / Riolering / Infrastructuur	€ 500.000	gemiddeld	i	€ 250.000
	b. Hoenkoopsebrug	€ 3.200.000	nihil	i	€ -
3. Sociaal domein	a. Participatiewet etc.	€ 250.000	gemiddeld	s	€ 250.000
	b. Wmo	€ 200.000	gemiddeld	s	€ 200.000
	c. Jeugdzorg	€ 200.000	gemiddeld	s	€ 200.000
4. Cultuur, economie, recr. & toerisme, energietransitie	a. Milieuaangelegenheden	€ 250.000	klein	i	€ 25.000
5. Sport en onderwijs	a. Zwembad (exploitatie)	€ 60.000	gemiddeld	s	€ 60.000
	a. Zwembad (nieuw ontwikkeling)	€ 400.000	gemiddeld	i	€ 200.000
	c. Verplaatsing skeelerbaan - Statenland	€ -		i	€ -
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	a. Planschade	€ 100.000	klein	i	€ 10.000
	b. Stijging Energiekosten	€ 600.000	gemiddeld	s	€ 600.000
7. Algemene inkomsten	a. Garantieverlening gemeente	€ 270.000	klein	i	€ 27.000
	b. Garantieverlening WSW	€ 1.350.000	klein	i	€ 135.000
	c. Algemene uitkering gemeentefonds	€ 300.000	gemiddeld	i	€ 150.000
	d. Rentestijging	€ 330.000	gemiddeld	s	€ 330.000
Subtotaal A. Programma's					€ 2.937.000
B. Bedrijfsvoering	a. Privacy / datalek	€ 200.000	gemiddeld	i	€ 100.000
	b. Juridische risico's	€ 100.000	gemiddeld	s	€ 100.000
Subtotaal B. Bedrijfsvoering					€ 200.000
C. Verbonden partijen	a. VeiligheidsRegio Utrecht (VRU)	€ 600.000	klein	i	€ 60.000
	b. OmgevingsDienst Regio Utrecht (ODRU)	€ 420.000	klein	i	€ 42.000
	c. Afval Verwerking Utrecht (AVU)	€ 360.000	klein	i	€ 36.000
	d. GGD Regio Utrecht	€ 400.000	klein	i	€ 40.000
	e. Ferm Werk	€ 700.000	klein	i	€ 70.000
Subtotaal C. Lasten partijen					€ 248.000
D. Grondexploitaties	a. Tappersheul III	€ 500.000	klein	i	€ 50.000
	b. Statenland	€ 2.500.000	klein	i	€ 250.000
Subtotaal D. Grondexploitaties					€ 300.000
E. Projecten	a. Masterplan binnenstad				€ -
	b. Zwembad				p.m
	c. Hoenkoopse brug				p.m
	d. Klepper				p.m
Subtotaal E. Projecten					€ -
Totaal					€ 3.685.000

A. Programma's

Ad 1: Bestuur, dienstverlening en veiligheid

a - DVO Gemeente Woerden

Met ingang van 2015 is er een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de gemeente Woerden afgesloten. De mogelijkheid bestaat dat hier aanvullende kosten uit voortvloeien. Om dit risico af te dekken wordt een bedrag van € 500.000 meegenomen binnen het weerstandsvermogen.

b - Corona

De coronasituatie leidt tot verlies van inkomsten (o.a. leges) en hogere uitgaven voor o.a. ondersteuning van maatschappelijke instellingen, zoals culturele instellingen en sportaccommodaties. De ervaring leert dat compensatie van het rijk voldoende is voor de geleden verliezen. Daarom is dit risico in 2023 op nihil gezet.

Ad 2: Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

De prijsstijging in de sector grond-, weg- en waterbouw is al jaren hoger dan de indexatie die op de gemeentebegroting wordt toegepast. Daarnaast bestaat een risico op overschrijding voor producten waar lopende contracten met landelijke indexen zijn voorgeschreven of waar wettelijke zorgplicht dwingt tot ingrijpen ook als het budget niet toereikend is.

Ad 3: Sociaal domein

a - Participatiewet

Doordat de door de gemeente uitgevoerde taken op het gebied van werk & inkomen zgn. openeinderegelingen zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen om voor een uitkering in aanmerking te komen. Daarnaast wordt begroot op basis van een BUIG-budget dat wij van het Rijk ontvangen in april van het voorgaande jaar. Dit wordt nadien nog drie keer bijgesteld tot het definitieve bedrag. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen.

b - Wmo

Toenemende kosten door vergrijzing. Prognose van de VNG is stijging van 7% per jaar. Dit wordt met name veroorzaakt door vergrijzing.

c - Jeugdwet

Toenemende kosten jeugdzorg

Doordat jeugdzorgtaken 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen voor ondersteuning.

Een specifieke oorzaak voor dit risico is dat andere organisaties dan de gemeenten (mn SAVE en de huisartsen) jeugdigen kunnen indiceren voor hulpverlening.

Ad 4: Cultuur, economie en milieu

a - Milieuaangelegenheden

In algemene zin geldt dat er voor de gemeente altijd een financieel risico aanwezig is van saneringen van (on)bekende locaties met bodemverontreiniging en van het verwerken van vrijkomende licht verontreinigende grond in ontwikkelingsgebieden. De algemeen gestelde risico's zijn vooraf niet aan te geven en worden sterk bepaald door factoren als eigendomssituatie, oorzaak van de bodemverontreiniging, eigen werken waar vrijkomende grond in kan worden verwerkt en dergelijke.

Ad 5: Sport en onderwijs

a - Zwembad

Door de raad is in 2013 onder meer besloten om het saldo van de bestemmingsreserve Investeringszwembad beschikbaar te stellen aan Stichting Beheer Zwembad Oudewater (SBZO). Hiermee kan het direct noodzakelijke groot onderhoud worden uitgevoerd. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de niet-dagelijkse onderhoudskosten en reparaties aan gebouwen/installaties. Gezien het achterstallige onderhoud wordt in deze risicoparagraaf een bedrag opgenomen voor storingsen en als gevolg daarvan eventueel niet uitstelbaar onderhoud. In het collegeprogramma wordt ervan uitgegaan dat een nieuw

zwembad gerealiseerd gaat worden. Vooralsnog heeft SBZO toegezegd de exploitatie in 2022 nog te zullen verzorgen.

In de begroting wordt t.a.v. de exploitatielasten rekening gehouden met de realisatie van een nieuw zwembad. Er bestaat een reëel risico dat de kosten hiervan hoger worden dan waar nu in de begroting rekening mee wordt gehouden.

Ad 6: Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

a - Planschade

Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen of beperkingen in verdere ontwikkelingen die de gemeente mogelijk maakt of oplegt, kunnen tot vijf jaar na besluitvorming verzoeken om planschade worden ingediend. Het gaat hierbij om de vaststelling van bestemmingsplannen en de toepassing van binnen- en buitenplanse ontheffingen of projectbesluiten. Planschadevergoeding bij indirecte planschade wordt op basis van de Wro alleen toegekend voor waardeverminderingen boven 2%.

De gemeente sluit bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vaak een planschadeovereenkomst met de ontwikkelaar. Bij commerciële ontwikkelingen met een kleiner algemeen belang worden de planschaderisico's voor de gemeente op deze manier in principe tot € 0 teruggebracht. De kans kan echter nog niet op nihil worden gezet.

Ad 7. Algemene inkomsten

a/b - Garantieverleningen

Veruit het grootste deel heeft betrekking op leningen van de Woningbouwvereniging Oudewater, waar het Waarborgfonds Sociale Woningbouw voor 100% borg staat met een achtervang van 50% van de gemeente en 50% van het Rijk (ruim € 21 miljoen). Gezien deze constructie gaan we ervan uit dat het risico voor de gemeente maximaal 5% van het totaal van de gewaarborgde leningen omvat, oftewel ruim € 1.000.000. In het overzicht van de risico's is daarom aangegeven dat de benodigde weerstandscapaciteit op afgerond € 100.000 wordt geraamd.

Daarnaast is er één lening van St. Sporthal Oudewater en drie leningen van tennisvereniging De Heksenmeppers waarvoor de gemeente 100% garant staat. Het gaat hier om € 270.000.

c- Algemene uitkering gemeentefonds

De raming en de ontwikkelingen van de algemene uitkering in het meerjarenperspectief zijn jaarlijks gebaseerd op de meicirculaire. Hierbij is uitgegaan van constante prijzen. Jaarlijks blijkt uit met name de septembercirculaire wat de werkelijke algemene uitkering wordt. Aangezien het accres binnen de algemene uitkering afhankelijk is van de economische vooruitzichten en dus de uitgaven van het Rijk, blijft de hoogte van de algemene uitkering altijd een risicofactor voor de gemeente. Daarom is ook hiervoor een risicopost opgenomen.

d- Rentestijging

De huidige marktontwikkelingen laten zien dan een (forse) rentestijging mogelijk is. Dit heeft een nadelig effect op de rentekosten.

B. Bedrijfsvoering

Ad a: Privacy / Datalek

Datalek, zoals bedoeld in de AVG. Hiervoor kunnen boetes opgelegd worden door de Autoriteit Persoonsgegevens.

C. Verbonden Partijen

De veronderstelling, dat het uitoefenen van taken door gemeenten gezamenlijk in een regio voor de gemeenten (en haar inwoners) financiële voordelen oplevert, kan niet in alle gevallen als juist worden onderkend. De invloed van een individuele gemeente op het beleid van een eenmaal ingesteld lichaam is beperkt. Aan dit gegeven is het bezwaar verbonden, dat samenwerkingsverbanden door het vormen van reserves e.a. een eigen financieel beleid gaan voeren; dus in feite een stukje financieel beleid van de aangesloten gemeenten overnemen.

De bijdrage van de gemeente Oudewater aan gemeenschappelijke regelingen is een regelmatig onderwerp van gesprek in vergaderingen van het college en van de raad. Ook bij andere gemeenten

bestaat de gedachte om voor de (groeïende) financiële problematiek van de gemeenten, ook een bijdrage van gemeenschappelijke regelingen te vragen door hen te verzoeken bijvoorbeeld bezuinigingen te laten plaatsvinden. In de paragraaf 6. "Verbonden partijen" vindt een uitgebreide toelichting plaats.

D. Grondexploitaties

Voor Tappersheul III is inmiddels een exploitatieopzet opgesteld en zijn de benodigde gronden reeds aangekocht. Jaarlijks vindt een herziening van de exploitatieopzet plaats. Er vinden momenteel onderhandelingen plaats over de verkoop van verschillende percelen met diverse gegadigden.

De exploitatie van grond kent financiële risico's. Kosten, zoals de boekwaarde van verwerving en overige kosten en de daaruit voortvloeiende rentelasten, worden normaliter gedekt door inkomsten uit grondverkoop. Aan zowel de baten- als de lastenkant kunnen zich risico's voordoen.

Kosten van verwerving, milieusanering of bijvoorbeeld het bouw- en woonrijp maken kunnen tegenvallen, uitkomst van aanbestedingen is niet altijd voorspelbaar en de inkomsten uit grondverkoop kunnen door conjuncturele ontwikkelingen of veranderende wensen van woonconsumenten veranderen.

Een belangrijk risico is daarnaast het niet halen van vooraf bepaalde planningen. Het is dus zaak om binnen de grondexploitaties alert te zijn op ontwikkelingen die van invloed zijn op de kosten en baten en deze tijdig te signaleren, te rapporteren en te verwerken. Bijdragen aan reserves mogen pas plaatsvinden als de boekwaarde van het complex dit toelaat (winstneming).

Fraude- en continuïteitsrisico's

Net als elke organisatie loopt ook de gemeente Oudewater een risico op fraude. Hiervoor is een frauderisicoanalyse uitgevoerd en wordt in de organisatie aandacht besteed aan het onderwerp integriteit.

Het continuïteitsrisico is beperkt door het 'vangnet' van een artikel-12 status. Hierdoor is het niet mogelijk voor een gemeente om failliet te gaan. De ontwikkeling van de schuldquote en het structurele begrotingssaldo blijven in dit kader wel een punt van aandacht.

Weerstandsvermogen

Het is van belang te weten of sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Aangezien het risicoprofiel bekend is, kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De verhouding tussen beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit wordt ook wel het weerstandsvermogen genoemd. Deze wordt als volgt berekend:

Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit.

Het totaalbedrag aan kwantificeerbare risico's bedraagt € 3.685.000. Het is te verwachten dat het jaarlijkse totaal berekende bedrag aan risico's fluctueert. In de nota Financiële Sturing is een bandbreedte afgesproken. Die bandbreedte is:

- minimaal de totale netto waarde van de geïnventariseerde (rest)risico's (dit zijn de risico's waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen) en
- maximaal de totale netto waarde van de geïnventariseerde (rest)risico's vermenigvuldigd met een onzekerheidsfactor van 1,43. Deze onzekerheidsfactor gaat ervan uit dat de geïnventariseerde (rest)risico's 70% van de totale risico's vormen.

Wanneer de ratio weerstandsvermogen minder dan 1,0 bedraagt, is een gemeente kwetsbaar. De gemeente beschikt dan niet over voldoende capaciteit om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Er kunnen zich echter onvoorziene situaties voordoen waarbij een gemeente binnen één jaar meerdere tegenslagen heeft te verwerken, ook al was de kans daarvoor laag ingeschat. Het spreekt voor zich dat hoe hoger het weerstandsvermogen is, hoe meer (onvoorziene) tegenvallers opgevangen kunnen worden. Echter, ook een groot weerstandsvermogen is niet altijd ideaal. Wanneer de ratio hoog oploopt kan men zich afvragen of de gemeente dit geld ook niet voor andere doeleinden zou kunnen inzetten, bijvoorbeeld voor de uitvoering van nieuw beleid. Een ratio van 1,0 wordt in termen van risicomanagement overigens gekwalificeerd als voldoende.

Wij streven naar een weerstandsvermogen van 1,0 t.o.v. de geïdentificeerde netto risico's die niet worden gedekt door bestemmingsreserves of voorzieningen. Indien de ratio op enig moment buiten de toegestane ondergrens komt, doet het college zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen één jaar, een voorstel om het beschikbare weerstandsvermogen te verhogen.

De verhouding tussen de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit binnen de afgesproken bandbreedte staat in de tabel hieronder. Uit de tabel blijkt dat er onvoldoende dekking is voor de risico's vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit, gemeten naar de huidige afspraken omtrent de bandbreedte. Het weerstandsvermogen bedraagt 0,7. Dit voldoet niet aan het minimumniveau zoals vastgelegd in de nota Financiële Sturing.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Beschikbare weerstandscapaciteit	2.186	1.070	2.401	3.353	4.450	6.616
Ondergrens benodigde weerstandscapaciteit	3.185	3.175	3.685	3.685	3.685	3.685
Bovengrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,43%)	4.555	4.540	5.270	5.270	5.270	5.270
Weerstandsvermogen ondergrens	0,7	0,3	0,7	0,9	1,2	1,8

Kengetallen

Financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Zij kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Daarom schrijft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) voor dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat:

- 1) netto schuldquote en 2) de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- b. solvabiliteitsratio
- c. grondexploitatie
- d. structurele exploitatieruimte
- e. belastingcapaciteit

Kengetal	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
a1. netto schuldquote	64%	139%	133%	161%	153%	174%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	63%	137%	132%	160%	152%	172%
b. solvabiliteitsratio	16%	7%	5%	5%	5%	5%
c. grondexploitatie	14%	12%	10%	2%	-7%	0%
d. structurele exploitatieruimte	4,5%	-0,9%	0,9%	3,4%	3,9%	-1,2%
e. belastingcapaciteit	120%	139%	135%	135%	135%	135%

Aan de kengetallen zijn door de toezichthouder geen normen verbonden, maar ze hebben wel een signaleringswaarde. Deze signaleringswaarden zijn als volgt:

Signaleringswaarden	Minste risico	Neutraal	Meeste risico
a1. netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
b. solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
c. grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
d. structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
e. belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

De kengetallen geven inzicht in de (ontwikkeling van de) financiële positie van de gemeente. Ze maken onder meer inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Daarnaast geven ze inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente. Hieronder wordt per kengetal uitgelegd welke verhouding wordt uitgedrukt en hoe het desbetreffende kengetal zich ontwikkelt. In totaliteit geven deze indicatoren het beeld dat de financiële situatie zorgelijk is.

a. netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de financiële positie drukken. De signaalwaarde voor de netto schuldquote bedraagt 130%. Wanneer de netto schuld groter is dan 130% van de inkomsten, is sprake van een erg hoge schuld. Voor de gemeente Oudewater overschrijden deze kengetallen de norm fors. De schuldquote zal de komende jaren verder toenemen en in 2026 uitkomen op 174%. Dit is vooral een gevolg van het geprognosticeerde hoge jaarlijkse investeringsniveau en het feit dat deze investeringen (nagenoeg) volledig met externe leningen gefinancierd zullen moeten worden.

b. solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Een solvabiliteitsratio lager dan 20% (signaalwaarde) heeft een gemeente haar bezit zwaar belast met een schuld. De solvabiliteitsratio ligt met 5% in 2022 al ver onder de norm. Ook de komende jaren blijft de solvabiliteitsratio onder deze (bodem)signaalwaarde. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het balanstotaal van de gemeente toeneemt (als gevolg van het relatief hoge investeringsniveau dat (nagenoeg) volledig met externe leningen gefinancierd zal moeten worden).

c. grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de in exploitatie genomen bouwgronden) is ten opzichte van de totale jaarlijkse baten. Het geeft aan of een gemeente veel geld heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit geld moet namelijk nog worden terugverdiend vanuit grondverkoop. Een grondexploitatie van 20% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden van de gemeente blijven ruim binnen dit percentage.

d. structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan in welke mate de structurele lasten van de gemeente worden gedekt door structurele baten. Een kengetal van 0% of hoger geeft aan dat er sprake is van een structureel sluitende begroting. Een negatief kengetal betekent dat het structurele deel van de baten in de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. In de jaren 2023-2025 ligt dit kengetal boven 0%. Voor 2026 is geen sprake van een structureel sluitende begroting.

e. Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente in principe nog meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een politieke beleidskeuze. Een kengetal boven de 100% kan een indicatie geven van de mate waarin de gemeente voor het structureel kunnen dekken van de begroting afhankelijk is van de eigen belastingbaten. Dit is echter niet alleen bepalend. Met name de eventueel nog beschikbare ruimte in de onbenutte OZB-belastingcapaciteit geeft aan of er nog ruimte is voor verhoging van de OZB-baten.

PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Wat is het doel van deze paragraaf?

De gemeente Oudewater heeft de openbare ruimte in beheer. In die ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen op gebied van infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vergt. Doel van deze paragraaf is om daar inzicht in te geven en het kader te schetsen voor zes hoofdonderwerpen: integraal beleid openbare ruimte (o.a. wegen, groen, kunstwerken en meubilair), riolering, baggeren, sportvelden en gebouwen.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Beheerplannen

Voor de meerjarige onderhoudsramingen van enige omvang wordt in Oudewater gewerkt met beleids- en beheerplannen, waarin gekoppeld aan de keuze voor een bepaald onderhoudsniveau, een meerjarenraming wordt gemaakt van de kosten. Daarin worden die kosten van onderhoud gesplitst naar:

- klein onderhoud (dekking kosten via exploitatie);
- groot onderhoud (dekking kosten via exploitatie en via voorziening);
- vervangingen / renovatie (dekking kosten via kapitaalkrediet).

Deze beheerplannen omvatten in principe een periode van 5 tot 10 jaar.

Stand van zaken uitvoering advies accountant voor betere onderbouwing reserves

Naar aanleiding van een eerder advies van de accountant is gestart met het up to date krijgen van de beheerplannen voor de openbare ruimte. Ze bleken eerder onvoldoende werkbaar en een update was daarom gewenst. Daarom zijn de voorzieningen tijdelijk omgezet in reserves. Ook in 2023 wordt ingezet op het compleet maken van de benodigde beheerplannen. Wegens beperkte capaciteit worden de plannen achtereenvolgens opgepakt. Daarnaast wordt ingezet op het omzetten van de voorziening/reserves richting de gewenste systematiek conform Woerden. Voor grote projecten is bijvoorbeeld een voorbereidingsbudget/-krediet ingevoerd. Als resultaat van deze projectfase wordt een scenario-keuze met bijpassende financiële onderbouwing aan het bestuur voorgelegd. Hiermee worden college en raad optimaal in hun rol en behoefte gesteund. En worden keuzes vanuit techniek, participatie en haalbaarheid transparant ten opzichte van elkaar afgewogen.

Voorzieningen (tijdelijk reserves)

Voor het groot onderhoud bestaat de keuze tussen dekking van de kosten via de exploitatie dan wel via een te vormen voorziening. In principe geldt dat het werken met voorzieningen de uitzondering moet blijven, immers in principe behoren onderhoudsuitgaven binnen de exploitatie te worden opgevangen. Alleen als het verloop van de uitgaven over de jaren zo schommelt dat dit de financiële positie van de gemeente verstoort, kan gewerkt worden met een voorziening.

Over het algemeen zal dat alleen het geval zijn als er sprake is van een beperkt aantal grotere objecten, waardoor het uitgavenniveau per jaar sterk kan variëren. Als sprake is van een groot aantal (deel)objecten kan het onderhoudsbudget normaliter daarover jaarlijks in redelijk gelijke delen worden verdeeld.

Beleid en belangrijkste projecten per hoofdonderwerp

In 2023 wordt gewerkt met de volgende beleids- en beheerplannen:

- Handboek Inrichting Openbare Ruimte Oudewater (HIOR);
- AVOI en het Handboek kabels & leidingen 2018;
- Gemeentelijk WaterbeleidsPlan (GWP) 2020-2024;
- Baggerplan;

- Wegenbeheersplan 2017-2026;
- Meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen (MOP);
- Civieltechnische Kunstwerken 2014-2023;
- Nota Openbare Speelruimte 2013;
- Masterplan Binnenstad Oudewater.

Kwaliteitsniveaus

De kwaliteitsniveaus zijn in financiële zin vertaald in de begroting (zie ook programma 2). De hierna volgende tabel geeft weer wat de budgetten zijn voor onderhoud (interne uren en derden), overig (kapitaallasten, belastingen etc.) en welke beschikbaar zijn voor vervanging en reconstructie. De vervangings- en reconstructie-maatregelen worden daarbij gedeeltelijk via investeringen gefinancierd. Daarnaast zijn investeringen opgenomen die worden afgeschreven. In de tweede kolom staan de investeringen 2023. Op grond van het in deze bijlage opgenomen overzicht autoriseert uw raad de kredieten.

BEGROTING 2023		Onderhoud 2023	Kapitaallasten 2023	Totaal exploitatie 2023	Vervanging/ reconstructie
A) IBOR	1-Verhardingen	974.185	236.682	1.210.867	640.000
	1-Gladheidbestrijding	81.315	11.500	92.815	25.000
	2-Groenvoorziening	324.203	20.185	344.388	235.000
	2-Onkruidbestrijding	67.888	0	67.888	0
	2-Speelvoorzieningen	10.884	15.668	26.552	0
	3-Straatmeubilair	17.405	0	17.405	0
	3-Eletrakasten	0	4.924	4.924	0
	3-Verlichting	475.829	0	475.829	0
	4-Beschoeiingen/kademuren	0	154.573	154.573	0
	5-Civiele kunstwerken	199.251	135.673	334.924	0
Subtotaal		€ 2.150.960	579.205	3.630.165	900.000
B)	Riolering	765.304	785.889	1.551.193	1.997.300
C)	Baggeren	160.202	0	160.202	0
D)	Sportvelden (complex)	95.992	40.228	136.220	0
Totaal		€ 3.172.458	1.405.322	7.475.080	2.897.300

Overzicht hoeveelheden IBOR en verbeelding van kwaliteitsniveaus

Type asset	Omvang (indicatie)	Kwaliteitseis
Verharding	580.000 m2	CROW Beeldkwaliteit B
Beplanting	127.000 m2	Zorgplicht
Bomen	8.000 stk	Zorgplicht
Bruggen en steigers	54 stk	CROW Beeldkwaliteit B voor rijbaan als onderdeel van verharding
Gras	527.000 m2	Zorgplicht
Inrichtingselementen	3.000 stk	Zorgplicht
Kademuren en damwanden	1300 meter	Zorgplicht
Lichte beschoeiingen	onbekend meter	Zorgplicht
Markt- en Evenementenkasten	1 stk	Zorgplicht
Openbare Verlichting houten masten *	102 stk	Zorgplicht
Openbare verlichting elektrakasten	23 stk	Zorgplicht
Speeltoestellen	117 stk	Zorgplicht

* Betreft houten masten in gemeentelijk eigendom. Overige masten en alle armaturen zijn in eigendom en beheer bij CityTec.

Percentage areaal dat moet voldoen aan niveau ?	Binnenstad	Woongebieden	Bedrijventerreinen	Buitengebied
	groter of gelijk aan 80%	groter of gelijk aan 80%	groter of gelijk aan 80%	groter of gelijk aan 80%
1. Verharding	B	B	B	C
2. Groen en speelvoorzieningen	B	C	C	C
3. Openbare Verlichting	B	C	C	C
3b. Meubilair	B	C	C	C
4. Beschoeiing en kademuren	B	C	C	C
5. Civiele kunstwerken	B	C	C	C
Riolering	B	B	B	B
Baggeren	B	B	B	B

A	Mooi en comfortabel
B	Functioneel
C	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder; alleen mogelijk als voldaan wordt aan wettelijke eisen, veiligheid en functionaliteit
D	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, mogelijke juridische aansprakelijkstelling of sociale onveiligheid

De belangrijkste aandachtspunten:

Ad a: IBOR

1. Verharding (wegen), straatreiniging (inspectie om het jaar) en gladheidsbestrijding

Voor het wegenonderhoud wordt op basis van de laatste inspectiegegevens uit 2022 en het wegenbeheersplan (2017-2026) het benodigde onderhoud bepaald. Hierin zijn de doelstellingen vanuit het IBOR vertaald in concrete maatregelen. Gedurende de looptijd van het beheerplan wordt waar mogelijk de aanwezige achterstand op het onderhoud van de verhardingen weggewerkt en wordt proactief ingezet op het voorkomen van achterstallig onderhoud in de toekomst. Het wegenreaal wordt grotendeels op kwaliteitsniveau C onderhouden.

Het wegonderhoud wordt zo goed mogelijk afgestemd op het onderhoud van de rest van de openbare ruimte (groen, civiele kunstwerken, beschoeiingen en riolering). Hiermee wordt zo veel mogelijk gewerkt middels het werk met werk maken - principe.

2. Groen en speelvoorzieningen (jaarlijks)

Ook voor het onderhoud van het groen en de speelvoorzieningen gelden de beleidskaders vanuit het IBOR.

Groen: Daarnaast zijn het concept Groenblauwe Omgevingsplan (niet vastgesteld door gemeenteraad) en de planning groenrenovaties de basis waarop het onderhoud wordt uitgevoerd. Het groen wordt onderhouden op kwaliteitsniveau B/C. Er zijn wensen om het groenbeheer nader te onderzoeken en hier een heroverweging qua kwaliteitsniveau 's op te doen.

Speelplaatsen: Het regulier onderhoud van de speelplaatsen vindt plaats conform de doelstellingen vanuit IBOR en op basis van de Nota Openbare Speelruimte uit 2013.

Onkruidbestrijding: Reeds meerdere jaren is het gebruik van chemische middelen op verharding niet meer toegestaan. Binnen de gemeente Oudewater is gekozen voor het borstelen en af en toe branden van de verharding. Afgelopen jaar is duidelijk geworden, dat het onderdeel groen kwetsbaar is. Vanaf 2023 wordt extra budget vrij gemaakt om de onkruidbestrijding op een gewenste wijze uit te voeren. Ecologisch en natuurlijk beeld, waarbij veiligheid een vereiste is.

3. Overig meubilair en verlichting (5 jaarlijks)

Het overige meubilair wordt onderhouden conform de doelstellingen vanuit IBOR, geldende richtlijnen en het vervangingsplan Meubilair. Bij vervanging wordt wanneer mogelijk gekozen voor een circulaire en modulaire invulling.

4. Beschoeiingen/kademuren (5 jaarlijks)

Onderhoud en vervanging worden ingepland op basis van inspectie en de kwaliteitsdoelstellingen vanuit IBOR.

5. Civiele kunstwerken (5 jaarlijks)

Civiele kunstwerken (bruggen, tunnels, steigers e.d.) worden beheerd op kwaliteitsniveau B en deels op C. De kwaliteit wordt gebaseerd op basis van inspecties en het beheerplan kunstwerken.

Ad B: Riolering

Het beheer, onderhoud en vervangingen van de riolering vindt in 2023 plaats op basis van het in 2019 door de gemeenteraad vastgestelde Gemeentelijk WaterbeleidsPlan (GWP) 2020-2024. Dit is een strategisch beleidsplan waarin de invulling van het gemeentelijk waterbeheer staat beschreven. Het belangrijkste en kostbaarste middel voor het gemeentelijk waterbeheer zijn de riolering en bijbehorende voorzieningen. In het GWP zijn de aanwezige voorzieningen, beheer (onderhoud) en vervanging van de voorzieningen, de verbetermaatregelen en een overzicht van de financiële gevolgen opgenomen. Prioriteit heeft hierbij het wegwerken van de aanwezige wateroverlast.

Ad C: Baggeren

Het baggeronderhoud in 2023 vindt plaats op basis van het vastgestelde baggerplan en gemaakte afspraken met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Vastgoed

Gemeentelijk Vastgoed

Uitgangspunt voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed is het meerjaren-onderhoudsplan, gebaseerd op de NEN 2767. Het beleidsniveau voor de uitvoering is conditiescore 3 (wat overeenkomt met ongeveer het cijfer 6,5 op een schaal van 10). De actuele gemiddelde jaarlijks benodigde middelen voor uitvoering van het onderhoud bedragen ca. € 280.000. Bij de berekening van de benodigde jaarlijkse middelen is uitgegaan van het afstoten van diverse vastgoedobjecten om in meerjarenperspectief een sluitende onderhoudsbegroting te realiseren. De jaarlijkse begrotingslast (dotatie) voor uitvoering van het meerjaren-onderhoudsplan blijft bij het afstoten van vastgoed gelijk en bedraagt ca. € 162.000.

Het beleid is erop gericht om gemeentelijke gebouwen die vanwege hun functie niet noodzakelijk eigendom dienen te zijn van de gemeente, indien mogelijk te verkopen. Een recent voorbeeld hiervan is de verkoop van de Papekopperstraatweg 1-3-5 in 2019/2020. Ook is met ingang van 2022 het gebouw Tjonkie overgedragen aan Stichting Tjonkie.

Daarnaast is steeds geprobeerd het meerjaren-onderhoudsplan (MOP) goedkoper uit te voeren, door het voeren van scherpe onderhandelingen met uitvoerders en werkzaamheden nog enigszins uit te stellen daar waar dit verantwoord blijkt.

Daarnaast zijn sommige gebouwen in de praktijk slechts in zeer geringe mate onderhouden, omdat als gevolg van latere besluitvorming de verwachting is ontstaan dat deze gesloopt, gerenoveerd of verkocht zouden worden.

In 2021 is het MOP omgezet naar een duurzaam meerjaren-onderhoudsplan (DMOP) en vastgesteld door de gemeenteraad. Via het DMOP wordt inzichtelijk gemaakt welke duurzame keuzes gemaakt kunnen worden bij regulier vervangingsonderhoud op natuurlijke vervangingsmomenten. Voorbeelden van dergelijke duurzame keuzes zijn het gebruik van duurzaam materiaal, duurzame vervanging van componenten of onderdelen van installaties en het aanbrengen van isolatie bij vervanging van dakbedekking.

Extra investeringen die nodig zijn om gebouwen energieneutraal te maken of om het energielabel met stappen te verbeteren, zijn niet in het DMOP opgenomen. Dergelijke maatregelen vragen om aparte besluitvorming van de gemeenteraad.

PARAGRAAF 4 FINANCIERING

Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de raad te informeren over het beleid op het vlak van financiering/treasury en de daarmee samenhangende risico's.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) vormt het wettelijk kader. Het doel van deze wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en van de transparantie van het financieringsbeleid. In de Wet Fido zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie van de decentrale overheden. Voorbeelden hiervan zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente beschikt verder op grond van de Wet Fido over een Treasurystatuut dat op 16 december 2014 door de raad is vastgesteld. Dit statuut is ingegaan per 1 januari 2015 vanwege de samenwerking met Woerden. Voor beide gemeenten geldt hetzelfde statuut.

Eind 2013 is de Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) in werking getreden. Hierin is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk.

Gemeenten, provincies, waterschappen en openbare lichamen ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn verplicht tot deelname aan schatkistbankieren, wat inhoudt dat zij hun liquide middelen moeten aanhouden bij de schatkist van het Rijk. Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden is ingesteld om de overheidsschuld terug te dringen. Het rekening-courantsaldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten wordt afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van het Rijk.

Het beleid is erop gericht de rentelasten zo veel als mogelijk te beperken door op het juiste moment te consolideren op basis van de voorliggende treasuryprognose en de actuele renteontwikkeling.

Ontwikkelingen

Financieringspositie

Het geïnvesteerd vermogen, dat zijn de boekwaarden van alle geactiveerde investeringen (inclusief voorraden), bedraagt per 1 januari 2023 € 42 miljoen. Het schuldrestant van de aangetrokken langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2023 € 32 miljoen en de stand van de eigen reserves en voorzieningen € 9 miljoen.

Risicobeheer

Onder risico's wordt begrepen: rente-, krediet-, liquiditeits- en valutarisico's. Deze spelen in Oudewater als volgt een rol:

- De te beheersen renterisico's op grond van de Wet Fido uiten zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de korte en lange schuld. Deze worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.
- Valutarisico's spelen geen rol. Transacties in vreemde valuta doen zich niet voor en de gemeente neemt alleen deel in het aandelenvermogen van twee (semi)overheidsgerichte instellingen, namelijk Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens. Dit aandelenbezit is echter niet gebaseerd op winst oogmerk c.q. speculatieve doeleinden. Het risico van deze aandelen vinden wij verwaarloosbaar. De aandelen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs.
- De kredietrisico's zijn zeer gering. De risico's die voortvloeien uit een mogelijke waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het (niet) tijdig kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij (kredietrisico) worden in het Treasurystatuut geregeld conform de eisen die de Wet Fido stelt.

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken op de geldmarkt. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal (lasten) met een minimum van € 300.000. De kasgeldlimiet wordt voor 2023 geraamd op € 2,4 miljoen.

In onderstaande tabel is informatie opgenomen over de verwachte kasgeldlimiet. Bij het structureel overschrijden van de kasgeldlimiet dienen maatregelen genomen te worden zoals het aantrekken van langlopende geldleningen en/of het beperken van het aangaan van de korte schuld.

Grondslag	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Begrotingsomvang (excl. mutaties reserves)	28.778	26.505	27.192	26.929
Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
- in bedrag	2.446	2.253	2.311	2.289
(bedragen x € 1.000)				

2. Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld is de mate waarin het saldo van de rentelasten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van een jaar of langer. Om dit risico te beperken, schrijft de wet voor dat herfinanciering jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één jaar te voorkomen.

Indien wordt afgeweken van de renterisiconorm kan ontheffing worden verleend. Als bij afwijkingen de toezichthouder wordt geïnformeerd en ontheffing wordt verkregen, handelt de gemeente rechtmatig. Afwijking van de renterisiconorm is niet aan de orde voor de gemeente Oudewater.

Grondslag	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Begrotingsomvang (excl. mutaties reserves)	28.778	26.505	27.192	26.929
Toegestane renterisiconorm				
- In procenten	20%	20%	20%	20%
- In bedrag, maximum	5.756	5.301	5.438	5.386
- In bedrag, minimum (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
Renterisico				
- Renteherziening	0	0	0	0
- Aflossing	1.813	813	813	813
Renterisiconorm				
Toets renterisiconorm				
- Toegestane renterisiconorm	5.756	5.301	5.438	5.386
- Begroot renterisico	1.813	813	813	813
Onderschrijding renterisiconorm	€ 3.943	€ 4.488	€ 4.625	€ 4.573
Overschrijding renterisiconorm	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
(bedragen x € 1.000)				

3. Renteresultaat op treasury

Het BBV geeft als aanbeveling om in de financieringsparagraaf het renteresultaat op de treasury op te nemen. Met onderstaand overzicht wordt gehoor gegeven aan deze aanbeveling.

	Begroting 2023
a1. externe rentelasten lange financiering	277.031
a2. externe rentelasten korte financiering	25.000
b. rentebaten	-3.000
totaal a+b	299.031
c1. rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	44.875
c2. rente projectfinanciering door te berekenen taakvelden	0
totaal c	44.875
Saldo door te berekenen externe rente (a+b+c)	343.906
d1. rente over reserves/voorzieningen	0
d2. rente voorzieningen tegen contante waarde	0
totaal d	0
e. aan taakvelden door te berekenen externe rente (a+b+c+d)	343.906
f. werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	569.500
Renteresultaat op treasury (e-f)	-225.594

4. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

De financieringspositie heeft betrekking op de financiering van de organisatie voor de lange termijn. De financieringsstructuur wordt hierbij bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en vreemd vermogen versus de waarde van de investeringen. Zodra de financieringsmiddelen (de reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen, is dit een teken dat de gemeente een vaste geldlening moet gaan aantrekken.

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose. Op basis van de verwachte baten en lasten (kasstromen) wordt een schatting gemaakt van het verwachte liquiditeitsverloop. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen. Wekelijks wordt de liquiditeitspositie bepaald waardoor snel ingespeeld kan worden op de financieringsbehoefte van de gemeente.

Het verloop van het saldo van de langlopende geldleningen en de hieraan gekoppelde gemiddelde rentepercentages zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Datum	saldo langlopende leningen (x € 1.000)	gemiddelde rente	omslag-perc.
1-1-2021	14.400	1,05%	2,00%
1-1-2022	12.920	1,14%	1,00%
1-1-2023	21.440	1,37%	1,50%

De afgesloten leningen van de laatste 10 jaar zijn in onderstaande tabel opgenomen:

jaar	bedrag (€ x 1.000)	rente
2012	2.000	2,91%
2019	4.000	-0,25%
2020	n.v.t.	n.v.t.
2021	7.000	0,207%
2022	10.000	2,026%

5. Uitgangspunten

In de meerjarenbegroting 2023-2026 is rekening gehouden met de volgende rentepercentages in de staat van activa.

- Renteomslagpercentage 1,50 %
- Rente nieuwe investeringen 1,50 %
- Rente grondbedrijf 0,56 %

Het eerste jaar van investering wordt geen rente berekend.

De renteomslag is nagenoeg gelijk aan het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen. De Rentenotitie van de commissie BBV is hierin leidend.

6. Verwachting

De rente is de afgelopen jaren gedaald tot een historisch laagterecord in 2021, waarbij de rente zelfs negatief is geweest. In de tweede helft van 2021 begon de rente al licht te stijgen, in 2022 is de rentestijging extreem fors geweest: de 10-jaarsrente bij de BNG is sinds begin dit jaar gestegen van 0,42% tot 3,27%. Dit heeft grote gevolgen voor de rentelasten van nieuwe leningen, die hoger zullen liggen dan het percentage van de huidige rekenrente (1,5%). Dit heeft de komende jaren een negatief effect op de rentelasten die wij als gemeente moeten betalen. De Europese Centrale Bank heeft aangegeven de rente verder te zullen verhogen als dit nodig is om de inflatie tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen. De verwachting is dan ook dat de rente nog verder zal stijgen.

PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING

Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om het sturen en beheersen van de organisatie om de geplande resultaten zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren. Het gaat dus om antwoorden op hoe-vragen.

DVO met gemeente Woerden

Dienstverleningsovereenkomst (DVO)

De bedrijfsvoering voor de gemeente Oudewater is ondergebracht bij de gezamenlijke ambtelijke organisatie onder verantwoordelijkheid en aansturing van de gemeente Woerden. Deze dienstverlening is beschreven in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Deze DVO is op 16 juli 2020 door de gemeenteraden van zowel Oudewater als Woerden weer voor 5 jaar vastgesteld.

Uitvoeringsovereenkomst (UVO)

Jaarlijks wordt door de colleges van Oudewater en Woerden een Uitvoeringsovereenkomst vastgesteld. Hierin worden nadere afspraken gemaakt over de wijze van uitvoering van de overeengekomen dienstverlening voor het komende begrotingsjaar. Basis voor de UVO is de door de raad van Oudewater vastgestelde begroting voor het komende jaar. In de UVO wordt aandacht besteed aan eventueel meer- en minderwerk, wat de aandachtspunten zijn ten aanzien van uitvoering en welke afspraken gemaakt kunnen worden over de kwaliteit. In onderstaande tabel staan de bedragen die gemoeid zijn met de dienstverlening door Woerden.

Ontwikkelingen 2023

Ook gedurende 2023 en verder vindt er verdere doorontwikkeling plaats binnen de gezamenlijke werkorganisatie voor Oudewater en Woerden. Er worden initiatieven ontplooid ten behoeve van de gezamenlijke dienstverlening, met aandacht voor bestuurlijke verschillen tussen de twee gemeentes.

Omschrijving	Bedrag
Te betalen aan de gemeente Woerden:	
Bijdrage op basis van de DVO	5.663.737
Constructeur	16.151
Horecacoördinatie (t/m 2024)	21.535
BOA	59.223
Klimaatakkoord	92.000
btw	49.162
Totaal te betalen aan de gemeente Woerden	€ 5.901.808

Omschrijving	Bedrag
Te ontvangen van de gemeente Woerden:	
Bijdrage team Oudewater	120.000
Bijdrage in griffiekosten Oudewater	18.000
Totaal te ontvangen van de gemeente Woerden	€ 138.000

Informatiebeleid

Het informatiebeleid geeft kaders voor hoe de informatie waar wij verantwoordelijk voor zijn beschikbaar en toegankelijk is. Waar nodig wordt de integriteit en vertrouwelijkheid gewaarborgd.

De uitvoering en de totstandkoming van het informatiebeleid is grotendeels opgenomen in de samenwerking met gemeente Woerden. Via de pijlers Informatiebeveiliging, Digitaal werken, Digitaal werkplekconcept en Huis op orde wordt uitvoering gegeven aan de informatievoorziening. In de uitvoeringsovereenkomst met gemeente Woerden worden jaarlijks nadere afspraken gemaakt over de wijze van uitvoering van de overeengekomen dienstverlening.

In 2023 worden het informatiebeveiligingsbeleid en privacybeleid aangepast aan de huidige situatie.

Voor 2023 en verder zien we de volgende landelijke ontwikkelingen:

- In 2022 is de Wet openbaarheid van bestuur vervangen door de Wet open overheid (Woo). De Woo legt ons de volgende verplichtingen op:
  - informatiehuishouding op orde brengen en houden;
  - overheidsinformatie duurzaam toegankelijk houden;
  - overheidsinformatie actief openbaar maken.
- Begin 2023 zal de Omgevingswet in werking treden. De transitie in het kader van de Omgevingswet vraagt om verbeteringen op het gebied van digitale dienstverlening voor initiatiefnemers van projecten. Het vraagt ook om nieuwe en betere werkprocessen bij ons als gemeente en in de samenwerking met onze ketenpartners. We sluiten hierbij aan op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en richten voor onze werkprocessen nieuwe digitale systemen in. De concrete uitvoering ligt bij gemeente Woerden en zal ook in 2023 nog aanpassingen op ICT-gebied behoeven.
- Inwoners en bedrijven gebruiken steeds vaker digitale kanalen voor contact met onze gemeente. Voor eenvoudige producten en diensten beschouwen we deze als voorkeurskanalen. Een goede inrichting en werking van onze webtoepassingen is daarvoor noodzakelijk. We zorgen dat deze voldoen aan de eisen voor kwaliteit, toegankelijkheid, veiligheid en beschikbaarheid.

Rechtmatigheid

Het college draagt zorg voor de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Het gaat hierbij om de rechtmatigheid van verschillende processen. Hiertoe is een plan van aanpak voor de verbijzonderde interne controle (VIC) opgesteld. Daarnaast geven de auditors (die de VIC uitvoeren) vergaande ondersteuning bij de uitvoering van de interne controle (IC). Hiermee worden stappen gezet richting de rechtmatigheidsverantwoording 2023. Door een wetwijziging wordt het college van Burgemeester en Wethouders vanaf boekjaar 2023 zelf verantwoordelijk voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording. Momenteel is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. In de toekomst moet het college van B&W zelf een verantwoording opstellen, die opgenomen wordt in de jaarrekening. De accountant betreft de rechtmatigheidsverantwoording nog wel bij het oordeel in hun verklaring. De accountantscontrole is en blijft opgedeeld in een interimcontrole (einde kalenderjaar) en een jaarrekeningcontrole. Tijdens de interimcontrole vormt de accountant zich een beeld van de administratieve organisatie en de kwaliteit van de interne beheersingssystemen. De belangrijkste aanbevelingen en aandachtspunten worden opgenomen in zijn managementletter. De opvolging van de aanbevelingen worden periodiek gemonitord. Het accountantsverslag over het afgelopen boekjaar bevat aanbevelingen, adviezen en/of opmerkingen. Deze worden besproken met de verantwoordelijken en de opvolging wordt periodiek gemonitord. De managementletter en het accountantsverslag worden voorzien van een bestuurlijke reactie die wordt besproken in de Auditcommissie.

Stelposten

Verspreid over de begroting zijn enkele stelposten opgenomen. In een overzicht samengebracht zijn dit de volgende (voor zover > € 10.000):

Overzicht stelposten begroting 2023-2026		2023	2024	2025	2026
60400135	Stelpost exploitatielasten Stadskantoor	0	40.000	40.000	40.000
60200010.2	Stelpost FH openstelling tel./ balie	35.000	35.000	35.000	35.000
66100032	Stelpost exploitatie cultuurhuis	0	12.309	12.309	12.309
Totaal stelposten		€ 35.000	€ 87.309	€ 87.309	€ 87.309

PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN

Wat is het doel van deze paragraaf?

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of de uitvoering te regelen (via een gemeenschappelijke regeling) met een aantal regiogemeenten gezamenlijk. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van het uitvoerende orgaan nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente gerealiseerd worden.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan rechtspersonen, waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft dan ook per verbonden partij informatie over de verbonden partijen en de bestuurlijke doelstelling die via de verbonden partij wordt gerealiseerd.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie van een verbonden partij: "Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft".

Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij op basis van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een verbonden partij als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – wanneer de gemeente een bestuurder of commissaris in de organisatie mag benoemen of voordragen – is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen dat er goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen. Ook de stichting waarin bijvoorbeeld de wethouder cultuur op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt – en dus niet de gemeente vertegenwoordigt – is volgens deze definitie geen verbonden partij.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, of een bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Dit betekent dan ook dat, wanneer een verbonden partij failliet gaat, de deelnemers in deze verbonden partij, dus ook de gemeente Oudewater, voor extra kosten zullen komen te staan. Uit bovenstaande blijkt dus ook dat bij leningen en garantstellingen geen sprake is van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiës).

Met deze paragraaf voldoen wij aan onze wettelijke plicht (BBV) om per verbonden partij inzicht te geven in de volgende onderwerpen:

- de beleidsvoornemens van de verbonden partij
- de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten
- onze visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen in onze programmabegroting
- naam en de vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd, veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar, het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan begin en einde van het begrotingsjaar, het financiële resultaat van de verbonden partij

De verbonden partijen waarin de gemeente Oudewater bestuurlijke en financiële belangen heeft, worden hierna een voor een volgens hetzelfde stramien toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crisis in de Utrechtse gemeenten, waaronder het (verplicht) organiseren van brandweezorg op regionaal niveau. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: crisiscommunicatie, publieke zorg en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester drs. D.C. de Vries Plv. lid : wethouder M.C. Teunissen
Bestuurlijk belang	Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht of het Regionaal College van de politie.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer Eenduidige aanpak van rampen en crises Eenduidige aanpak brandweezorg
Financiële bijdrage	Begroting 2022 : € 615.000 (6.110.0011/20-6830.0040) Begroting 2023 : € 619.000 De bijdrage aan de VRU staat voor 90% geraamd bij taakveld 1.1 crisisbeheersing en voor 10% bij taakveld 8.3

wonen en bouwen.

De Veiligheidsregio Utrecht houdt zich met o.a. de volgende werkzaamheden bezig:

- De VRU heeft de risico's in de regio in beeld en vastgelegd in het risicoprofiel. De informatie wordt met in- en externe partners gedeeld via:
  - regionaal risicoprofiel;
  - provinciale risicokaart;
  - brandrisicoprofiel;
  - (Gemeentelijke) Integrale Veiligheidsplannen.
- De VRU adviseert het bevoegd gezag om onveilige situaties te voorkomen en/of te beperken, met betrekking tot:
  - ruimtelijke ordening & externe veiligheid (incl. overstromingsrisico's);
  - bouwen;
  - brandveilig gebruik van gebouwen en bouwwerken;
  - milieu;
  - evenementen.
- De VRU houdt risicogericht toezicht op (brand)veiligheid in bestaande bouw en bij evenementen en adviseert het bevoegd gezag over te nemen maatregelen.
- De VRU wil met stimulerende preventie de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven vergroten.
- De VRU zorgt voor goed voorbereide en opgeleide brandweermensen die de beschikking hebben over voldoende materieel en materiaal voor de uitvoering van hun taak.
- De VRU onderhoudt een aantal specialismen waaronder waterongevallen, rietkapbrandbestrijding, natuurbrandbestrijding en technische hulpverlening.
- Op het gebied van Bevolkingszorg beheert de VRU de regionale piketten.
- De VRU zorgt er voor dat piketfunctionarissen uitgebreid opgeleid, geoefend en getraind worden . Hoe dit uitgevoerd wordt, is vastgelegd in het Beleidsplan Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO).
- De VRU adviseert de gemeenten over de optimale inrichting van hun crisisorganisatie. Voor de lokale functionarissen verzorgt de VRU ook het totale opleiding, training en oefentraject.
- De VRU volgt met het veiligheidsinformatiecentrum (VIC) de ontwikkelingen van risico's in onze regio, die mogelijk kunnen uitgroeien tot een ramp of crisis.
- De VRU coördineert en organiseert geneeskundige hulp aan slachtoffers bij een ramp of crisis. In de voorbereidende fase valt hieronder ook het op geneeskundig vlak adviseren bij evenementen.
- De VRU adviseert het openbaar bestuur en organisaties die een rol hebben in geneeskundige

Belang van Oudewater

	<p>hulpverlening over te nemen maatregelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De VRU organiseert crisisoefeningen met zorgverleners, brandweer, gemeenten en politie zodat de hulpverlening goed op elkaar aansluit. • De VRU stelt de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen op of actualiseert deze. • De VRU evalueert GRIP-incidenten conform het evaluatiebeleid van de VRU. • De VRU beschikt over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten. • De VRU draagt zorg voor de continuïteit van de meldkamerfunctie in aanloop naar de samenvoeging, onder meer door harmonisatie van de meldkamerprocessen. • De VRU gaat verder met het verder terugdringen van de nodeloze meldingen via de brandmeldinstallatie. De VRU zet in op een combinatie van voorlichting, toezicht & handhaving en verificatie van de melding. • Op het gebied van organisatieontwikkeling zal de VRU zich onder andere bezig houden met het ontwikkelen van accountmanagement, harmonisatie rechtspositie en loketgericht werken <p>De VRU voert een aantal taken op het gebied van onderhoud en exploitatie van de brandweerkazernes uit. De pakketten operationeel onderhoud, schoonmaak en ARBO & veiligheid neemt de gemeente af bij de VRU.</p>
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2023	In 2023 gaat de nieuwe beleidsplanperiode van de VRU in. Het ontwerpbeleidsplan wordt voor vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 17.732.000 Einde boekjaar: € 23.237.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 30.900.000 Einde boekjaar: € 45.777.000
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 5.505.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 3.102.000
Risico's	Het grootste risico betreft het zich voordoen van grote rampen en calamiteiten in een regiogemeente, waardoor er een financieel risico ontstaat voor het bekostigen van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRU.

Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	<p>Uitvoering Archiefwetgeving en het beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie.</p> <p>Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren.</p> <p>Verder is het RHC belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven.</p>
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden en IJsselstein, en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester drs. D.C. de Vries Plv. lid : wethouder drs. B.C. Lont
Bestuurlijk belang	De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de overgebrachte archieven ligt sinds 2006 bij het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling RHC .
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Bovengenoemde taken (zie achter Doel) vloeien voort uit de Archiefwet. Deze wet verplicht overheidsinstellingen de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren. Daarnaast verplicht de Archiefwet overheidsinstellingen om archieven die ouder zijn dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor het publiek. Hierbij verandert de status van deze archieven in principe naar openbaar en zijn ze voor iedereen kosteloos te raadplegen.
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2022 € 49.322 (incl. btw)</p> <p>Begroting 2023 € 50.549 (incl. btw)</p> <p>Opbouw bijdrage 2023: 10.100 inwoners x € 4,2724 per inwoner = € 43.153</p> <p>Daarbij komen nog de depotkosten van 227 meter x € 35,11 = € 7.960 minus compensatie eigen archiefruimte van - € 575 geeft een totaal van € 7.396</p>

	Door het RHC wordt btw in rekening gebracht (zit ook in de bijdrage). De deelnemers kunnen deze via het btw-compensatiefonds verhalen. Voor het jaar 2023 is de terug te vorderen btw € 3.772.
Belang van Oudewater	Doel van het RHC is in het samenwerkingsgebied uitvoering te geven aan de Archiefwet en het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek. Het RHC is ook toezichthouder op de gemeentelijke archieven van Oudewater.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2023	<p>Vanuit de Archiefwet richt het RHC zich op het beheer van het statisch archief en de uitvoering van de inspectietaak. Het fungeert voor de gemeente als historisch informatiecentrum. De niet-wettelijke taken van het RHC werden afgebouwd.</p> <p>Het vergroten van de digitale toegankelijkheid van de archieven en collecties is een belangrijk speerpunt voor de komende jaren. Het RHC zal ook de vorming van een regionaal E-depot de komende tijd verder oppakken.</p> <p>Via de RHC-website is het mogelijk om sommige archiefbescheiden digitaal te raadplegen. Archieven en bronnen die zijn ontsloten worden zoveel mogelijk op de website voor publiek beschikbaar gesteld. Natuurlijk blijft het mogelijk de studiezaal te bezoeken om onderzoek te doen of (bouw)dossiers in te zien.</p> <p>De overbrengingstermijn voor Archiefbescheiden naar het RHC staat momenteel volgens de Archiefwet op 20 jaar. Er is een traject gestart om deze termijn terug te brengen naar 10 jaar. In de eerste helft van 2019 is een wetsvoorstel gelanceerd m.b.t. openbare raadpleging. Verkorting van de overbrengingstermijn van 20 jaar naar 10 jaar zal een behoorlijke invloed op de werkzaamheden bij het RHC. Deze verkorting van de overbrengingstermijn zal waarschijnlijk in 2023 worden geëffectueerd.</p> <p>De begroting 2023 is iets lager uitgevallen dan in de meerjarenraming vanwege vertraging van het project E-depot. Voor wat betreft de inflatiecorrectie voor 2022 is een tegenvaller te verwachten dit in verband met o.a. de oorlog in Oekraïne. Hoeveel is nog niet bekend.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	Nihil
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	n.v.t.
Risico's	De taken worden uitgevoerd op basis van een sobere dienstverlening: alleen de wettelijke taken.

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	<p>De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Deze gemeenschappelijke regeling heeft als doel een efficiënte en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke en andere categorieën van afvalstoffen (geen bedrijfsafval) voor de deelnemende gemeenten te organiseren.</p> <p>Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden (i.s.m. de Apothekersvereniging AVNM) in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteertanalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.</p>
Programma	2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit
Deelnemende partijen	<p>Alle gemeenten binnen de provincie Utrecht met uitzondering van de gemeente Vijfheerenlanden (in 2021 uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling):</p> <p>de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.</p>
Bestuurders vanuit onze gemeente	<p>Lid : wethouder drs. B.C. Lont</p> <p>Plv. Lid : wethouder drs. W.J.P. Kok</p>
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	<p>Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden (i.s.m. de Apothekersvereniging AVNM) in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteertanalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.</p>
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2022: € 306.842</p> <p>Begroting 2023: € 310.299</p> <p>(zie grootboeknummers 6730.0012/6730.0013/6730.0014)</p>

Belang van Oudewater	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden, worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2021	<p>De bijdrage voor 2023 aan de AVU bedraagt voor Oudewater € 310.299. Dit is nagenoeg gelijk aan de bijdrage voor 2022, deze bedroeg € 306.842. In 2021 werd € 286.516 aan de AVU betaald, in dat jaar zorgden hogere papierenprijzen voor een financiële meevaller.</p> <p>Voor 2022 is een herziening van het Grondstoffenbeleidsplan van de gemeente voorzien. De in het Grondstoffenbeleidsplan gemaakte keuzes kunnen invloed hebben op de verwachte afvalhoeveelheden voor 2023 en dus op de AVU-begroting.</p> <p>De afrekening met de AVU vindt plaats op basis van de werkelijke hoeveelheden aangeboden afval, organisatiekosten en de inkomsten van glas en oud papier/karton. Hoewel er geen significante wijzigingen in regelgeving of tarieven zijn voorzien, kunnen inkomsten uit afvalstoffen fluctueren.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 250.201</p> <p>Einde boekjaar: € 250.335</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 23.539.865</p> <p>Einde boekjaar: € 21.389.957</p>
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	<p>Saldo van baten en lasten voor belasting en onttrekking: € 5.505.000</p> <p>Gerealiseerd resultaat € 3.102.000</p>
Risico's	In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet kan nakomen, zou een nieuwe overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan doorberekend aan de deelnemende gemeenten.

Ferm Werk

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	<p>Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. De vier deelnemende gemeenten hebben alle taken van hun sociale diensten ondergebracht bij Ferm Werk, inclusief het daarmee verbonden operationele beleid.</p> <p>De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt, betreft het uitvoering geven aan taken in het kader van de Participatiewet waarin zijn opgenomen de volgende voormalige wetten: Wet Werk en Bijstand, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Daarnaast geeft Ferm Werk uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening en het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen.</p> <p>Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoering geven aan in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.</p>
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Oudewater, Woerden, Montfoort en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt erop neer dat de gemeente Oudewater ongeveer 10% van de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met twee derde meerderheid van stemmen. Zowel in het regionaal ambtelijk overleg als in het bestuur van Ferm Werk vindt afstemming tussen de vier deelnemende gemeenten plaats.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Leden : wethouder W.J.P. Kok (DB) en raadslid D. Wildeman (AB) Plv. leden: wethouder M. Teunissen en raadslid A. Griffioen
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2022: Reguliere dienstverlening € 2.669.000 Begroting 2022: Aanvullende dienstverlening € 115.000</p> <p>Begroting 2023: Reguliere dienstverlening € 2.694.000 Begroting 2023: Aanvullende dienstverlening € 117.000</p>

Belang van Oudewater	Zie doel.
Financiële ontwikkelingen 2023	<p>De begroting 2023-2026 bevat een beperkt aantal wijzigingen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2022. In verband met de verkiezingen, governancewijzigingen en begrotingswijzigingen is geen ruimte geweest om gezamenlijke nieuwe kaders vast te stellen. De wijzigingen beperken zich daarom tot actualisaties naar aanleiding van de jaarrekening en andere trendmatige ontwikkelingen. Zo zijn de uitgaven voor bijzondere bijstand de afgelopen jaren fors gestegen, de structurele verhoging van deze kosten is in deze begroting verwerkt. De toename van kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de huisvesting van statushouders (inrichtingskosten). Daarnaast is in de begroting 2023-2026 de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering verwerkt. De uitvoering van de Wet inburgering vindt plaats binnen de financiële middelen zoals die door het rijk aan de gemeenten beschikbaar is gesteld.</p> <p>De ontwikkeling van het cliëntenbestand van Ferm Werk is voor een belangrijk deel bepalend voor de uitgaven voor 2023 en verder. De prognose van het bijstandsvolume is gebaseerd op de CBP-ramingen. Voor 2023 laat het bijstandsvolume een lichte daling zien ten opzichte van 2022. Vanwege de grote onzekerheid van de voorspellingen voor de komende jaren is voor de jaren 2024 en verder het bijstandsvolume 'bevroren'. Onzeker is in welke mate het rijk kostenstijgingen zal compenseren.</p> <p>De deelnemende gemeenten hebben een richtinggevende opdracht gegeven om diverse bezuinigingen door te voeren, waar mogelijk heeft Ferm Werk de begroting 2023-2026 aangepast aan de wens van de gemeenten, hierbij is een deel van de gewenste bezuinigingen gerealiseerd. Ferm Werk werkt aan een nota die meer inzicht verschaft in de efficiëntie en effectiviteit van de organisatie, de verdere uitvoering van de bestuursopdrachten en de aandachtspunten welke opgenomen zijn in de vastgestelde zienswijze op de gewijzigde begroting 2022-2025. Het vaststellen van een gemeenschappelijk kader is hierbij het uitgangspunt. Dit gemeenschappelijk kader zal vervolgens in de vorm van een kadernota (begrotingsjaar 2024) worden voorgelegd door het bestuur van Ferm Werk aan de gemeenteraden. In de kadernota wordt beoogd een goede balans neer te leggen tussen inhoudelijke doelen en beschikbare middelen waarmee richting wordt gegeven aan toekomstige begrotingen en de uitvoering van de taken van Ferm Werk.</p>

<p>Inhoudelijke ontwikkelingen 2023</p>	<p>In 2023 zal de lijn waarin met Ferm Werk de samenwerking wordt gezocht binnen het brede sociaal domein worden voortgezet. Ferm Werk zal zich verder ontwikkelen tot een partner binnen het brede sociale domein, de relatie met en de dienstverlening aan het bedrijfsleven zal verder worden verstrekt. Het gaat daarbij met name over de invulling van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor participatie van cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Maar ook om het samen optrekken ten behoeve van een meer integrale dienstverlening aan cliënten van Ferm Werk die tevens klant zijn van andere partijen in het sociaal domein, zoals bijvoorbeeld schuldhulpverlening, jeugdzorg of justitie.</p> <p>Ferm Werk hanteert de 'omgekeerde toets' als uitgangspunt. Hiermee wordt de hulpvraag van inwoners in volle omvang zichtbaar en daarmee ook de raakvlakken met andere domeinen, waaronder Wmo en Jeugd. De inwoner wordt centraal gesteld en vanuit de hulpvraag ontstaat een 'ontschotter' benadering. Deze benadering willen we centraler stellen door de hulpvraag te relateren aan de doelstelling 'meedoen naar vermogen' en de benodigde inzet aan middelen om het doel te bereiken.</p> <p>Vergelijkbaar met voorgaande jaren ligt de focus van Ferm Werk op het bevorderen van economische participatie. Ferm Werk zal door deelname in de arbeidsmarktregio's voor verbinding tussen lokale ondernemers en onze inwoners zorgen.</p> <p>De begroting 2023-2026 laat een zichtbare verbetering van de transparantie van de dienstverlening zien door differentiatie in de programma's inkomensregelingen, arbeidsparticipatie, SW-bedrijf en Nieuw Beschut en aanvullende dienstverlening. De programma's worden gezien als een opmaat voor een verdere verdieping van de transparantie van de dienstverlening van Ferm Werk.</p>
<p>Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021</p>	<p>Begin boekjaar € 74.603 Einde boekjaar € 74.603</p>
<p>Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021</p>	<p>Begin boekjaar € 13.321.665 Einde boekjaar € 5.729.550</p>
<p>Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)</p>	<p>€ 0</p>

Risico's	De inkomensregelingen die Ferm Werk uitvoert zijn open-einderegelingen. De begroting gaat uit van verwachtingen over het aantal mensen dat bijstand of inkomensondersteuning aanvraagt. En van een bepaald aantal cliënten dat gebruik gaat maken van een garantiebaan of nieuw beschut werk. Ook ten aanzien van de hoogte van de BUIG-uitkering is een inschatting gemaakt. In werkelijkheid kan dit alles mee- of tegenvallen. Het risico daarvoor berust volledig bij de deelnemende gemeenten.
----------	---

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand. Met ingang van 2014 is er 1 regeling voor zowel de stad Utrecht als de overige gemeenten. Vanaf 2014 heet de GGD niet langer 'GGD Midden Nederland' maar: 'GGD regio Utrecht' (GGDrU).
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder drs. W.J.P. Kok Plv. lid : wethouder M. Teunissen
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. Infectieziektenbestrijding is een belangrijke taak van de GGDrU; het belang is door de corona-uitbraak in 2020 nog duidelijker geworden. De JGZ heeft een belangrijke signalerende functie als het gaat om de ontwikkeling van onze jeugd. Een andere belangrijke taak van de GGDrU is het verzamelen van epidemiologische gegevens waarmee de gemeenten hun beleid kunnen richten.

<p>Financiële bijdrage</p>	<p>Begroting 2023: Basistaken € 80.575 Intensivering basistaken € 1.930 Basistaken-plus € 271.705 Maatwerk € 54.540</p> <p>Totaal bijdrage en vergoedingen: € 408.750 (zie grootboeknrs 6710.0010/6710.0011/6120.0012/6430.0019)</p> <p>De inwonerbijdrage voor de Algemene Publieke Gezondheidstaken bedraagt per inwoner € 6,007. De kindbijdrage voor de uitvoering van de JGZ bedraagt per kind € 129,457.</p>
<p>Belang van Oudewater</p>	<p>Onderdeel uitmaken van de verbonden partij GGDrU levert Oudewater voordelen op het gebied van (financiële) risicospreiding, bestuurlijke kracht en effectiviteit, kennis en expertise, en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én met de GGDrU zelf.</p>
<p>Financiële ontwikkelingen 2023</p>	<p>Omdat de organisatie van de GGDrU niet robuust genoeg was, worden verbeteringen doorgevoerd. Voor de dekking van de kosten die daarmee gepaard gaan, is een Ombuigingsplan (2018-2021) opgesteld en nog in uitvoering. Door vertraging in de oplevering van het nieuwe Digitaal Dossier JGZ, het GGiD, met daarmee samenhangende financiële tegenvaller, is het Ombuigingsplan verlengd tot 2024. De tegenvaller is daarom opgevangen in de eigen langetermijnbegroting en heeft geen financiële gevolgen voor de bijdrage van de gemeenten aan de GGDrU.</p> <p>Uit extern onderzoek is gebleken dat ombuigingen voldoende financiën kunnen opleveren voor de intensivering van de ondersteunende organisatie van de GGDrU. Niet zeker is of alle ombuigingen (tijdig) gerealiseerd kunnen worden (zie verder bij risico's). Verhoging van de inwonerbijdrage, anders dan op basis van indexering of uitvoering van extra taken in opdracht van de gemeente, is tot 2022 niet nodig geweest.</p> <p>In 2020 is er een ingrijpende niet voorziene ontwikkeling geweest. Voor het uitvoeren van coronataken is het Coronabedrijf opgericht. De kosten daarvan worden door het ministerie gecompenseerd. Vooralsnog is nog niet duidelijk hoe de financiering vanaf 2023 is geregeld. GGDrU zal hiermee bij de inrichting van de organisatie zo veel mogelijk rekening houden.</p>
<p>Inhoudelijke ontwikkelingen 2023</p>	<p>GGDrU heeft het bevorderen en beschermen van de gezondheid verdeeld over de inhoudelijke pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kansrijk opgroeien • Een gezonde en veilige leefomgeving • Langer gelukkig en gezond zelfstandig <p>Sommige inwoners hebben meer aandacht nodig om dezelfde kansen te krijgen. Ongelijke gezondheidskansen ontstaan niet plotseling. Ze zijn vaak een gevolg van een opeenstapeling van problemen</p>

	<p>gedurende de levensloop en zelfs van generatie op generatie.</p> <p>De begroting van GGDrU omvat 1 programma: publieke gezondheid, met de volgende indeling:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een veilige en gezonde leefomgeving 2. Ondersteuning sociaal kwetsbaren 3. Gezonde wijken en scholen 4. Een goede start voor ieder kind 5. Voorkomen van gezondheidsproblemen en –risico's <p>Naast inhoudelijke ambities is er ruim aandacht voor het verbeteren van de dienstverlening en het verder op orde brengen van de organisatie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. De organisatie op orde 7. Eigentijdse dienstverlening <p>Per programma en onderdeel zijn de beoogde resultaten, de acties en de kosten vastgelegd.</p> <p>GGDrU is vanaf februari 2020 intensief betrokken bij de bestrijding van het COVID-19 virus. In 2022 zullen onderdelen van het coronabedrijf worden ingevlochten in de reguliere organisatie. Het komende jaar zal duidelijker worden hoe het virus zich ontwikkelt, en hoe de bestrijding daarvan vorm krijgt.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 5.142.740</p> <p>Einde boekjaar: € 4.112.693</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 35.524.368</p> <p>Einde boekjaar: € 49.257.955</p>
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	<p>Saldo van baten en lasten: € 997.000</p> <p>Resultaat (na mutaties reserves): € 565.000</p>
Risico's	<p>Uit het laatste bestuurlijk gedeelde Ombuigingenplan blijkt dat de Algemene Reserve naar verwachting de komende jaren zal teruglopen naar een saldo van circa € 850.000, wat in de buurt komt van het minimumniveau van de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de huidige risicoinventarisatie.</p> <p>Op de risicokaart is af te lezen dat er een aantal risico's is met midden tot hoge kans en impact:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Interne bedrijfsvoering: <ul style="list-style-type: none"> - te weinig gekwalificeerd (medisch) personeel: het is lastig om personeel te vinden; - fluctuerende kind aantallen: vanaf 2018 financiering JGZ op basis van kind aantallen. Aantal kinderen neemt af; - asielzoekers JGZ: aanbesteding JGZ dienstverlening bij asielzoekers;

- reizigersvaccinatie: de vraag fluctueert (structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten);
- GGID (= digitaal kinddossier): de implementatie is vertraagd.

2. Samenwerking in de GR:

- het maatwerk: aansluiten behoefte gemeenten afname vraag maatwerk door gemeenten en ook financiële positie gemeenten kan aanleiding zijn maatwerk te stoppen;
- ombuigingen: duren langer dan voorzien, mede als gevolg van vertraging GGID;

3. Externe ontwikkelingen:

- risico-inventarisatie & -evaluatie gebouwen: arbobeleid is wettelijk verplicht en nog niet alle benodigde RI&E's zijn uitgevoerd.

Corona

De coronacrisis heeft grote impact op het werk van de GGDrU en heeft ook financiële gevolgen. Vooralsnog is nog niet duidelijk hoe de financiering vanaf 2023 is geregeld. GGDrU zal hiermee bij de inrichting van de organisatie zo veel mogelijk rekening houden.

Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)

Vestigingsplaats	Provinciehuis Utrecht
Doel	<p>De Omgevingsdienst Regio Utrecht ondersteunt en adviseert de gemeente Oudewater bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van beleid voor milieu en duurzaamheid.</p> <p>De ODRU levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag.</p> <p>Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.</p>
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurders uit onze gemeente	Lid : wethouder B. Lont Plv. lid : wethouder W. Kok
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu)
Financiële bijdrage	<p>Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 15 deelnemende gemeenten gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst.</p> <p>Begroting 2022 € 391.451 (exclusief tijdelijke uren t.b.v. onvermijdelijke ontwikkelingen) Begroting 2023 € 423.550 (exclusief tijdelijke uren t.b.v. onvermijdelijke ontwikkelingen)</p> <p>(zie grootboeknummer 6740.0011)</p>
Financiële en Ontwikkelingen 2023	Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking. Deze Omgevingswet heeft een grote impact op de werkzaamheden van de ODRU. De ODRU heeft een inschatting gemaakt dat de komst

	<p>van de Omgevingswet extra kosten met zich meebrengen. Deels betreft dit kosten voor nieuwe bodemtaken waar budget vanuit het Rijk tegenover staat. Er is nog geen landelijk besluit over de verdeling van dit budget. Deels betreft het anders werken. Onder de uitvoering van de Omgevingswet gaan we monitoren welke inspanning van de ODRU nodig is om de werkzaamheden uit te voeren en welke kosten dit met zich mee zal brengen.</p> <p>In de Voorjaarsrapportage 2022 is een meerjarig extra budget opgenomen voor de ODRU. Enerzijds voor de te verwachten extra kosten vanwege de Omgevingswet. Een deel hiervan is incidenteel budget voor 2023. Anderzijds extra budget voor de uitvoering van extra wettelijke verplichte taken, zoals meer meldingen en meer informatieverzoeken.</p> <p>In totaal gaat het om een bedrag in 2023 van € 70.755 voor tijdelijke uren t.b.v. onvermijdelijke ontwikkelingen.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2023	Een belangrijke ontwikkeling in het samenspel tussen ODRU en gemeente is de komst van de Omgevingswet.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 1.157.790 Einde boekjaar: € 1.707.560
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 7.863.561 Einde boekjaar: € 3.334.329 Solvabiliteitsratio 33,87% (hoe hoger, hoe groter de weerbaarheid)
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten € 691.871 Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 596.157
Risico's	<p>Op een deel van het eigen vermogen van de ODRU rusten diverse bestemmingen zodat het weerstandsvermogen van de ODRU zich beperkt tot de algemene of egalisatiereserve. In het Algemeen Bestuur van de ODRU van 19 december 2019 is besloten uit te gaan van waarderingscijfer C wat uitgaat van een voldoende weerstandsvermogen met een bandbreedte van 1,0 tot 1,4.</p> <p>Eind 2021 was de ratio 0,87. Dit ligt buiten de ratio van 1,0 tot 1,4 en dat betekent dat de risico's onvoldoende gedekt kunnen worden vanuit het weerstandsvermogen. Op 7 april 2022 heeft het Algemeen Bestuur besloten om van het positieve resultaat van 2021 106K toe te voegen aan de algemene reserve om</p>

de ratio op 1,0 te brengen. Als de Algemene Reserve boven deze bandbreedte uit komt, wordt het meerdere teruggegeven aan de eigenaar-gemeenten. Het niveau van het benodigde weerstandsvermogen wordt ieder jaar vastgesteld in de notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

Vennootschappen en coöperaties

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandeelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking.
Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	7. Algemene inkomsten
Deelnemende partijen	De gemeente Oudewater heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Oudewater bezit 27.612 aandelen (= 0,0507% van het totaal aantal aandelen). Jaarlijks ontvangt

	<p>de gemeente dividend naar rato van het aantal aandelen.</p> <p><u>Baten (dividenduitkering):</u></p> <p>Begroting 2022 € 35.067 Begroting 2023 € 35.067 (zie grootboeknummer 6050.0011)</p>
Belang van Oudewater	<p>Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten. Daarnaast heeft de gemeente afgelopen jaren aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.</p>
Financiële ontwikkelingen 2023	<p>De positieve ontwikkeling van de leverage ratio is aanleiding voor de BNG bank om de pay-out ratio te verhogen van 37,5% naar 50%.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2023	<p>BNG Bank wil de positie van expert in financiering van publieke voorzieningen in de komende jaren verder versterken. De strategie is gericht op het inspelen op de (veranderende) behoeften van de klant door het volgen van het overheidsbeleid en het bieden van maatwerk-oplossingen voor de financiering van duurzame investeringen.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 5.097 miljoen Einde boekjaar: € 5.062 miljoen</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 155.262 miljoen Einde boekjaar: € 143.995 miljoen</p>
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	<p>Nettowinst na belastingen van € 236 miljoen (vorig jaar 221 miljoen)</p>
Risico's	<p>Leverage ratio: De naar risico gewogen solvabiliteitsratio's zijn ten opzichte van ultimo 2019 stabiel gebleven op een hoog niveau; de Common Equity Tier 1-ratio en de Tier-1 ratio kwamen eind 2020 uit op 33% respectievelijk 39%. Dit is een lichte stijging.</p>

Vitens

Vestigingsplaats	Utrecht
Openbaar belang	De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven. Vitens is een publiek bedrijf. De aandeelhouders van Vitens – gemeenten en provincies – ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van Vitens, met (mede)verantwoordelijkheid voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu. Voor de aandeelhouders wil Vitens een financieel krachtig bedrijf zijn en een marktconform dividend uitkeren bij een gezonde solvabiliteit.
Doel	Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	4. Cultuur, economie en milieu (nutsbedrijven 6.050.010)
Deelnemende partijen	De gemeente Oudewater is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht. De gemeente heeft 9.199 aandelen (0,159 % van het totaal aantal aandelen) in haar bezit. Betrokken zijn diverse gemeenten en provincies.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	<u>Baten (dividenuitkering):</u> Begroting 2022 € 0 Begroting 2023 € 0 (zie grootboeknummer 6050.0010) Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt minimaal 40% en maximaal 75% van het nettoresultaat. Relevant hierbij is de benodigde toevoeging aan de

	reserves om de continuïteit van de onderneming te waarborgen (t.b.v. investeringen in vaste activa of het versterken van de solvabiliteit.
Belang van Oudewater	<p>Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Oudewater. Daarnaast het belang als aandeelhouder.</p> <p>Vitens streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (EBIT) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage (Weighted Average Cost of Capital) minus de bepaalde afslag, die varieert tussen de 0-0,5%.</p>
Financiële ontwikkelingen 2021	<p>Dividendverwachtingen</p> <p><u>Voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend zal uitkeren</u> als gevolg van de lage WACC =Weighted Average Cost of Capital. (Voor 2020 en 2021: 2,75%) en het hoge investeringsniveau voor de komende jaren.</p> <p>Hierdoor kan Vitens niet voldoen aan de continuïteitsdoelstelling zoals opgenomen in het Financieel beleid.</p> <p>In relatie tot deze ontwikkelingen onderneemt Vitens de volgende acties die met aandeelhouders zijn afgestemd:</p> <p>Vitens is, in samenwerking met de koepelorganisatie Vewin, een lobby gestart bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om te komen tot aanpassingen op de WACC-systematiek, die meer in lijn liggen met de toekomstige ontwikkelingen in de drinkwatersector waaronder een stijgend structureel niveau aan investeringen en dito financieringsbehoefte;</p> <p>Onderzoek uitvoeren door een onafhankelijke instantie naar de methodiek die ten grondslag ligt aan de hoogte van het meerjarige investeringsplan (IP) zoals is goedgekeurd door de AvA in het najaar van 2019 (als onderdeel van het meerjarenplan 2020-2022);</p> <p>Driejaarlijkse evaluatie/ herijking van het Financieel Beleid van Vitens zoals is vastgesteld in de AvA van juni 2019.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2023	
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2020	<p>Begin boekjaar: € 533.200.000</p> <p>Einde boekjaar: € 557.100.000</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2020	<p>Begin boekjaar: € 1.293.000.000</p> <p>Einde boekjaar: € 1.340.100.000</p>

Financieel resultaat 2020 (saldo van baten en lasten)	Bedrijfsresultaat: € 52.100.000 (2019: € 41.400.000) Resultaat na belasting: € 23.900.000 (2019; € 11.100.000)
Risico's	Hoogte investeringen om beschikbaarheid van voldoende drinkwater te kunnen blijven garanderen .

Stichtingen en verenigingen

Stichting Urgentieverlening West-Utrecht

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Het verlenen van urgentieverklaringen voor een sociale huurwoning aan woningzoekenden uit de regio West Utrecht. De verklaringen worden afgegeven door de stichting op basis van de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019, gemeente Oudewater. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad. Er is geen eigen visie van de stichting voor de realisatie van de doelstellingen uit de programma's van de begroting. De stichting en de urgentiecommissie van de stichting voeren de huisvestingsverordening uit bij mandaatbesluit van de deelnemende gemeenten.
Programma	6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De gemeenten De Ronde Venen, Lopik, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder Marieke Theunissen. Plv. lid : wethouder Walther Kok.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage	Begroting 2022 € 3.900. Begroting 2023 Nog niet bekend. Begroting wordt in oktober/november vastgesteld (in 2010 was dit op 8 november).
Belang van Oudewater	7%
Financiële ontwikkelingen 2023	n.v.t.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2023	Vanuit de betrokken gemeenten is er een urgentiecommissie die urgentieaanvragen behandelt. Het

	Vierde Huis (extern) bereidt de besluiten van de Stichting Urgentieverlening West Utrecht voor. Voor het maken van extra medisch advies worden extra bedragen in rekening gebracht. De gemeente betaalt € 100 aan de aanvragers als de urgentie wordt verleend. De aanvrager betaalt € 150 leges aan de stichting.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 19.992 Einde boekjaar: € 12.299
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	n.v.t.
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	€ 7.693 (-)
Risico's	Bij een grote toename van urgentieaanvragen zal het budget niet kostendekkend zijn. Gezien de inrichting van het voortraject waarbij een intake plaatsvindt, is dit risico beperkt.

Overige verbonden partijen

U10

Doel	Doel van de samenwerking is om te komen tot een regionale aanpak van de regionale uitdagingen op het gebied van woningbouw, mobiliteit, economie, energietransitie, groen en landschap en gezond leven, waarbij de lijn van het verdicht verstedelijken rondom knooppunten is vastgelegd in de Ruimtelijk Economische Koers die door de gemeenteraden van de U10 is vastgesteld. In de stedelijke regio rond Utrecht speelt zich het merendeel van het economisch, maatschappelijk en fysieke verkeer af. De samenwerking richt zich niet alleen op overheden, maar wil deze ook verbinden met het bedrijfsleven en kennisinstellingen ('triple helix'). Hiermee wil de samenwerking bereiken dat de regio Utrecht in de toekomst een aantrekkelijke vestigingsplaats voor inwoners en bedrijven blijft en er gezond kan worden geleefd in een stedelijke regio.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Zeist, Montfoort, De Ronde Venen en Oudewater zijn lid van de U10. Het betreft een flexibele netwerksamenwerking waarbij de gemeenten niet allemaal even intensief deelnemen op alle thema's.
Bestuurders uit onze gemeente	De U10 kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels. Momenteel is de bestuurlijke deelname als volgt: Wethouder Teunissen: bestuurstafels 'Economische positionering' en 'Gezonde woon- en leefomgeving'; Wethouder Kok: bestuurstafel 'Duurzame bereikbaarheid' Wethouder Lont: bestuurstafels 'Klimaatneutrale regio' en 'Groen en Landschap' Burgemeester De Vries: burgemeestersoverleg Gemeentesecretaris Michel: netwerkdirectie
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De U10 is een netwerksamenwerking in ontwikkeling. Dit geldt zowel voor de manier van samenwerken (flexibel, doelverkenkend, samen met andere partners) als voor de inhoud. In de bestuurstafels worden steeds nieuwe actuele thema's geagendeerd. Iedere keer wordt daarin gekeken met wie het wordt opgepakt en op welke manier. De U10 ontwikkelt zich in 2022 naar een samenwerking die op basis van een breed gedragen perspectief en programma (Ruimtelijk Economisch Programma en Perspectief – REP) gemeenschappelijk de verstedelijkingsvraagstukken van de regio Utrecht aanpakt. De strategie van de U10 is hierbij om van de regio Utrecht een ontmoetingsplaats te maken voor

	gezond leven in een stedelijke regio.
Financiële bijdrage	<p>Lidmaatschapsbijdrage + mobiliteitsconvenant 2022: € 14.449</p> <p>Lidmaatschapsbijdrage + mobiliteitsconvenant 2023: € 15.345</p> <p>De financiële bijdrage jaarlijkse bijdrage is een vaste deelnemersbijdrage per inwoner voor het samenwerkingsconvenant en een bedrag per inwoner voor het mobiliteitsconvenant. Dit wordt besteed aan een klein procesteam (6 fte) en een werkbudget voor bijeenkomsten, communicatie etc. Deze bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van een mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex.</p>
Belang van Oudewater	<p>Oudewater is onlosmakelijk onderdeel van de regio Utrecht, als het gaat om wonen, verplaatsen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Oudewater om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk U10:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gezonde woon- en leefomgeving • Economische positionering • Klimaatneutrale regio • Duurzame bereikbaarheid • Groen en Landschap
Financiële ontwikkelingen 2023	<p>Voor het boekjaar 2023 zijn naast de indexatie beperkt tot geen aanvullende financiële middelen van de gemeenten nodig. Dit enerzijds doordat de reeds ter beschikking gestelde middelen voor de kwartiermakersfase niet volledig zullen worden besteed in 2022 en kunnen worden aangewend in 2023. Daarnaast is in de reguliere U10 begroting alvast enige ruimte ingebouwd voor financiering van de ondersteuning van de drie kernactiviteiten. Voor 2024 en verder is de verwachting dat de realisatie van ons gezamenlijk perspectief zal vragen om aanvullende financiële middelen. In het vierde kwartaal van 2023 stelt het regieoverleg de U10 begroting voor het boekjaar 2024 vast.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2023	<p>De eerste drie fasen van het Integraal Ruimtelijk Perspectief zijn in de afgelopen collegeperiode met succes afgerond, conform de hiertoe bestuurlijk vastgestelde plannen van aanpak. De vierde fase behelst de programmering, financiering en realisatie en heeft ultimo een doorlooptijd tot aan 2040.</p> <p>Met het Integraal Ruimtelijk Perspectief 2040 weten we waar we gezamenlijk voor staan, wat we te bieden hebben en wat we willen bereiken. Dit vormt een solide basis voor onze gezamenlijke strategie. Het is primair aan ieder van de colleges om, al dan niet in allianties, te investeren in en werk te maken van de ruimtelijke ontwikkeling zoals deze in het gezamenlijk perspectief is geschetst. Aan de bestuurstafels doen we wat aanvullend nodig en behulpzaam is. Dit ondersteund door de zestien gemeentelijke ambtelijke organisaties en de gezamenlijke U10 organisatie. We richten ons</p>

hierbij op de volgende drie kernactiviteiten:

1. Stimuleren dat het door ons gewilde perspectief van 2040 in de jaren daarna toe stap voor stap werkelijkheid worden. Wij houden nauw in de gaten welke ontwikkelingen en kansen zich bij onze beoogde partners zoals het voordoen. En we doen vervolgens wat nodig is om deze kansen te verzilveren. Als voorbeeld: in 2022 identificeerden we verschillende kansen voor mogelijke hulp aan de realisatie van het Integraal Ruimtelijk Perspectief, zoals de versnellingsafspraken woningbouw (met als resultaat een rijksbijdrage van 110 miljoen euro in de eerste tranche, de tweede tranche bereiden we nu voor), het BO MIRT van november 2022 (we zetten in op een rijksbijdrage voor een duurzame verbetering van onze bereikbaarheid, als aanvulling op de reeds gereserveerde bijdragen van ieder 200 miljoen euro door de centrumgemeente en de provincie) en we onderzoeken de kansrijkheid van het aanvragen van een regiodeal (met als focus gezond en groen). Wij verwachten dat dergelijke kansen zich de komende jaren in meer of mindere mate zullen blijven voordoen. Het tijdig signaleren en op waarde schatten van deze kansen vraagt dat we zowel bestuurlijk als ambtelijk: onze contacten met de departementen adequaat onderhouden en uitbouwen; onze verhaallijn en proposities regelmatig aanscherpen, vanuit het perspectief van beoogde partner; in staat zijn om bij een opkomende kans daadkrachtig op te treden en indien nodig mede te financieren.
2. Uitwerken van het perspectief. In het Integraal Ruimtelijk Perspectief hebben we in de kern uitgesproken hoe we de regio in 2040 ruimtelijk voor ons zien. De volgende stap is dat we ons perspectief concretiseren. Dit zeker samen met onze partners: voor bijvoorbeeld het regionaal programmeren wonen en werken en de programmering van de vitale kernen hebben we de provincie hard nodig.
3. Actualiseren van het perspectief. Uitgangspunt is dat de zestien colleges hun ruimtelijke ontwikkeling verzorgen binnen de kaders van het perspectief. Het kán zijn dat er redenen ontstaan voor een of meerdere colleges om hiervan af te wijken. In dergelijke gevallen gaan we hier over in gesprek met elkaar, volgens de filosofie van consent (zie het bestuursconvenant samenwerking U10 gemeenten voor nadere toelichting). Met als doel om gezamenlijk in beeld te hebben in hoeverre het gezamenlijk perspectief wordt gerealiseerd, ontwikkelen en beheren we een dashboard. Op basis van de voortgangsinformatie in dit dashboard krijgen de colleges van b&w elke twee jaar ter instemming een voorstel voorgelegd over het al dan niet actualiseren van het gezamenlijk perspectief.

Risico's

De netwerksamenwerking drijft op de inzet van de deelnemers en de urgentie van de onderwerpen. Als de deelnemers zich niet inzetten (bijvoorbeeld omdat ze het belang er niet van inzien) is het rendement nihil.

PARAGRAAF 7 GRONDBELEID

Wat is het doel van deze paragraaf?

Het doel is om de stand van zaken van het grondbeleid van de gemeente Oudewater weer te geven en de relatie met grondexploitatie (grex) complexen.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

De gemeente voert overwegend facilitair grondbeleid. Dit is vooral het gevolg van het feit dat Oudewater, onder andere door zijn ligging in het Groene Hart, te maken heeft met een strak om de bebouwde kom gelegen rode contour. Buiten deze rode contour mag/is geen (woning)bouwontwikkeling toegestaan. Deze situatie lijkt te veranderen door nieuw provinciaal beleid. Door de mogelijkheid om buiten de contouren woningbouw of bedrijvigheid te situeren herleeft de discussie omtrent de meest gewenste aanpak: faciliterend, actief of een tussenvorm. Gezien de urgentie, de wens om (maximaal) regie te houden op de ontwikkeling en de verwachting een positief rendement te realiseren, is een actieve grondpolitiek niet meer uitgesloten. Uiteraard speelt wel een rol in welke mate de gemeente grondeigenaar is of kan worden.

Voor de locaties waar de gemeente geen of beperkt grondeigendom heeft en verwerving/onteigening niet aan de orde is geldt dat de kosten in verband met grondexploitatie (zoals o.a. plankosten, planschade, aanleg voorzieningen) dienen te worden verhaald op de grondeigenaar/ontwikkelaar. Het beleid hiervoor is in 2018 door de gemeenteraad middels de Nota Kostenverhaal vastgesteld. Uiteraard zullen de mogelijkheden van de Omgevingswet, die beoogd is van kracht te worden per 1-1-2023, hierbij worden meegenomen.

Ontwikkelingen economie en woningmarkt

De economie is door de coronacrisis flink geraakt en wordt nog harder geraakt door de Russische inval in Oekraïne. De coronapandemie heeft gezorgd voor een hoge inflatie en daarbovenop is er momenteel sprake van stijgende tarieven voor gas en energie. De oorlog in Oekraïne en de daarna getroffen sancties tegen Rusland leveren (indirect) economische schade op aan Europa. Normaal gesproken wordt er veel metaal en hout geïmporteerd uit Rusland en Oekraïne. Verder leidt de verminderde aanvoer van met name graan en zonnebloemolie tot toenemende voedselprijzen. Desondanks groeit de Nederlandse economie door en blijft de arbeidsmarkt zeer krap. Het Centraal Planbureau verwacht dat de economie in 2022 met 3,6% zal groeien en in 2023 met 1,7%. De werkloosheid blijft in 2022 beperkt tot 4%, deze neemt volgens het CPB naar verwachting toe tot 4,3% in 2023. De coronapandemie heeft minder invloed op de economische groei, deze blijft echter wel relevant in de voorspellingen. De economische verwachtingen worden op dit moment voornamelijk beïnvloed door de grote onzekerheid over de verdere ontwikkelingen/ gevolgen van de oorlog in Oekraïne.

De Nederlandse woningmarkt staat nog steeds onder grote druk. De afgelopen jaren stegen de woningprijzen vooral hard in de Randstad. Momenteel kennen overige delen van Nederland, zoals Groningen, Flevoland en Overijssel de hoogste woningprijsstijgingen. Hoewel de rentestanden aan het stijgen zijn, is nog geen afname in woningaankopen te zien op de woningmarkt. De woningprijzen zijn verder gestegen ten opzichte van een jaar eerder, desondanks is wel te zien dat de prijsstijging aan het stabiliseren is. Op de lange termijn zijn de gevolgen lastig te voorspellen; gezien de blijvende hoge vraag is de voorspelling dat de prijzen minder hard zullen stijgen, dan wel licht zullen dalen. De stijgende rentetarieven houden immers verband met de ontwikkeling van de woningprijzen. Het consumentenvertrouwen geeft hier onder andere aanleiding toe. Het consumentenvertrouwen (Eigen Huis Marktindicator) van de Vereniging Eigen Huis (VEH) is in juni 2022 naar het laagste niveau gedaald sinds de metingen.

Er is bovendien sprake van een forse stijging van prijzen van de materialen, de bouwkosten en de prijzen van nieuwbouwwoningen. Bekende bouwkostenindexen (zoals Bouwkostenkompas, BDB) laten in 2022 een versnelling van de groei zien van materiaalkosten en bouwkosten. Middels de Monte Carlo Simulatie zijn de mogelijke effecten hiervan op de grondexploitaties, zoals opgenomen in MPG 2022, doorgerekend.

Woningen

De trends die in Nederland op de vastgoedmarkt worden onderscheiden zijn ook in het afgelopen jaar in Oudewater zichtbaar. Sprake is van toenemende woningprijzen en een dalend woningaanbod. Op Funda staan in Oudewater (augustus 2022) slechts 66 woningen te koop.

Kijkend naar de historische transactiepreizen van bestaande woningen is er een stijging te zien in 2022 t.o.v. 2021. Wanneer de kwartaalcijfers van 2022 worden vergeleken met 2021 is te zien dat deze stijging is toegenomen. De gemiddelde verkooptijd in dagen in regio Woerden e.o. (waaronder Oudewater) is gemiddeld 21 dagen. (Bron: NVM).

Woningbouwgrond

De levering van de grond voor de woningbouw van Oranje Bolwerck heeft in 2022 plaatsgevonden.

Industriegrond / Bedrijventerrein

Met de ontwikkeling van Tappersheul III realiseert de gemeente Oudewater (netto) 3 ha bedrijventerrein. Voor Tappersheul III is in de grondexploitatie een prijs voor industriegrond van € 289 (per 1-1-2022, te indexeren met 2% per jaar) gehanteerd. Deze prijs is gebaseerd op de exploitatieberekening (minimale m² prijs) en de marktwaarde. In het kader van de GREX Tappersheul III is de productie van bouwrijpe grond ten behoeve van bedrijven in voorbereiding (onder ander voorbelasting) en zijn reserveringsovereenkomsten aangegaan. Gronduitgifte wordt voorzien vanaf 2023.

Snippergroen

De beleidslijn is dat verkoop van (snipper)groenstroken ter besluitvorming aan het college is. De prijs is € 185 per m². Als de grond in een lopend complex ligt, wordt de opbrengst meegenomen in de exploitatie, anders wordt de opbrengst toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Grondverkoop t.b.v. nutsvoorziening

De beleidslijn is dat verkoop van groenstroken ten behoeve van een nutsvoorziening aan het college is. Deze beleidslijn is in 2021 vastgesteld. De prijs is gebaseerd op de prijs voor industriegrond (prijsspeil 2022 is € 289,18 per m² exclusief btw). Als de grond in een lopend complex ligt, dan wordt de opbrengst meegenomen in de exploitatie en anders wordt de opbrengst toegevoegd aan de algemene reserve.

Uitgangspunt voor grondexploitaties

Parameters

De gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks herzien. In de grondexploitaties is uitgegaan van de boekwaardes per 31 december 2021, zoals opgenomen in de jaarrekening 2021. Daarnaast zijn de laatst bekende wijzigingen en inzichten doorgevoerd waardoor meevallers en tegenvallers zijn ontstaan. De huidige geactualiseerde exploitatieopzetten hebben als prijspeil 2022. Kosten- en opbrengstenstijgingen spelen voornamelijk bij de grex Tappersheul III en zijn specifiek voor deze grondexploitatie bepaald (op basis van marktconformiteit). In de grex Oranje Bolwerck spelen alleen nog kostenstijgingen een (kleine) rol. Het bouwrijp maken gaat in gezamenlijke opdracht met de bouw van de ondergrondse parkeergarage t.b.v. de woningbouw. De afspraken over de kostenverdeling zijn reeds gemaakt. Voorafgaand aan de oplevering van de woningen in 2023 zal de buitenruimte door de gemeente worden aangelegd.

Verkoopcriteria

Er worden (naast verkopen aan particulieren) alleen nog gronden aan de Woningcorporatie De Woningraat of aannemers verkocht via de ABC-constructie met daarbij de voorwaarde dat de grond voor dezelfde m²-prijs doorverkocht wordt aan de uiteindelijke kopers. De aangeboden koopovereenkomsten hebben een geldigheidsduur van drie maanden.

Woningbouw

Per 31-12-2021 zal grondexploitatie De Noort Syde II worden afgesloten en dit is per 1-1-2022 geen grondexploitatie voor woningbouw meer.

De percelen St. Jansstraat (Oranje Bolwerck, waarvoor inmiddels een grondexploitatie is vastgesteld) en Statenland zijn gemeentegronden die beschikbaar zijn/komen voor woningbouw. De gemeente heeft ook een perceel in bezit op de locatie Kerkwetering. Voor de overige gronden in het beoogde plangebied aldaar is de WVG (Wet Voorkeursrecht Gemeenten) van kracht.

In de jaarrekening 2021 zijn kosten geactiveerd voor de percelen Statenland en Kerkwetering. Conform de BBV moeten deze voorbereidingskosten binnen 5 jaar worden geactiveerd in een grondexploitatie dan wel moeten deze kosten ten laste van de exploitatie worden genomen.

Toelichting per exploitatiegebied

Oranje Bolwerck en Tappersheul III

Er zijn momenteel twee complexen in bewerking (BIE: bouwgrond in exploitatie), te weten complexen Oranje Bolwerck en Tappersheul III. Complex De Noort Syde II is per 31-12-2021 afgesloten.

In het navolgende overzicht zijn de geprognosticeerde resultaten van de in exploitatie genomen complexen weergegeven per 1-1-2022.

In exploitatie genomen gronden	Boekwaarde 1-1-2022	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Verwacht expl. resultaat op eindwaarde	Voorziening	Verwacht expl. resultaat op eindwaarde incl. voorz.
Oranje Bolwerck	-162.149	1.472.777	1.461.648	-151.020	0	-151.021
Tappersheul III	3.732.719	4.162.789	9.800.034	-1.904.526	0	-1.904.526
Totaal	€ 3.570.570	€ 5.635.566	€ 11.261.682	-€ 2.055.546	€ 0	-€ 2.055.547

Grondexploitatie Tappersheul III

Door de gemeenteraad is besloten dat het bedrijventerrein Tappersheul met 3 hectare mag uitbreiden. De voorbereidende werkzaamheden zijn hiervoor begin 2017 opgestart. Inmiddels heeft het uitgiftebeleid vorm gekregen en is grond aangekocht voor de ontwikkeling en de omzoming. Het beeldkwaliteitsplan is door de gemeenteraad in 2019 vastgesteld en een bestemmingsplan is in voorbereiding. Het financiële kader is de medio 2018 vastgestelde grondexploitatie. Deze grondexploitatie wordt jaarlijks herzien, zo ook per 1-1-2022 (boekwaarde per 31-12-2021). Er wordt uitgegaan van een exploitatieopzet met een voorlopige afsluitdatum van 31-12-2025.

Op grond van de provinciale verordening geldt voor de gemeente de verplichting om bij uitbreiding ook het bestaande bedrijventerrein (Tappersheul I/II) te herstructureren. De gemeenteraad heeft uitgesproken het positieve resultaat van de uitbreiding daarvoor te willen inzetten.

Dit positieve resultaat bedraagt in de grondexploitatie per 1-1-2022 ruim € 1,9 miljoen en dat is een resultaatverslechtering van € 0,1 miljoen ten opzichte van de grondexploitatie van een jaar eerder (per 1-1-2021). De belangrijkste oorzaken voor deze resultaatverslechtering zijn de prijsstijgingen in 2021 en de voorziene hoge kostenstijgingen voor de komende jaren.

Voor grondexploitaties gelden risico's. De kosten van verwerving, milieumaatregelen, bouw- en woonrijp en plankosten kunnen mee- en tegenvallen, de uitkomst van aanbestedingen is niet altijd voorspelbaar en de inkomsten uit – of het moment van - grondverkoop kunnen wijzigen door conjuncturele ontwikkelingen of wijzigende behoefte bij de afnemers.

Het risico ten aanzien van milieumaatregelen heeft zich in beperkte mate al gemanifesteerd, met als gevolg hogere kosten en vertraging.

En ook het risico van tegenvallende kosten heeft zich voorgedaan: de prijsstijging in 2021 voor civieltechnische kosten is substantieel hoger dan geprognosticeerd. Verdere prijsstijgingen zijn voorzien, maar kunnen ook voor de komende jaren nog hoger zijn dan geraamd.

In het geval van Tappersheul III zijn prijsstijgingen een extra groot financieel risico, omdat de opbrengsten al min of meer vast liggen (reserveringsovereenkomsten) en hierop dus niet of beperkt kan worden gestuurd. Een ander nader te noemen specifiek risico voor de grondexploitatie Tappersheul III is de vertraging die het gevolg kan zijn van de bestemmingsplanprocedure (het bestemmingsplan ligt voor bezwaar bij de Raad van State). Tegenover mogelijke tegenvallers staan potentiële meevallers en bijsturingmogelijkheden. Te noemen in dit verband zijn de mogelijk extra oppervlakte uitgeefbaar (in het

bestemmingsplan iets meer uitgeefbaar dan in de grondexploitatie is meegenomen) en het niet hoeven aanspreken van de (wel opgenomen) budgetten voor planschade en extra onderzoeken.

Grondexploitatie Oranje Bolwerck

In 2022 is door de gemeenteraad besloten een nieuwe grondexploitatie vast te stellen, om de locatie Oranje Bolwerck te kunnen herontwikkelen naar woningbouw. De exploitatieopzet voor Oranje Bolwerck gaat uit van een licht positief sluitende exploitatie met een verwachte afsluitdatum van 31-12-2023. Het bouwplan omvat 49 woningen voor starters en middeninkomens (middeldure huurwoningen en koopwoningen). Het college is voornemens om tien starterswoningen rechtstreeks aan te kopen van de ontwikkelaar, om deze woningen vervolgens zelf door te verkopen aan starters op de woningmarkt (middels Koopgarant).

Het bestemmingsplan is op 5 november 2020 goedgekeurd door de gemeenteraad en inmiddels onherroepelijk. De gemeenteraad heeft daarna besloten om de concept-ontwikkelovereenkomst te laten ondertekenen. Hiermee is meteen het krediet beschikbaar gesteld voor het bouw- en woonrijp maken, de plankosten en de aankoop van de tien starterswoningen. De nieuwe grondexploitatie is in de plaats gekomen van de kredieten voor bouw- en woonrijp maken en een deel van de plankosten. Inmiddels is de locatie bouwrijp gemaakt en is het te bebouwen perceel geleverd aan de ontwikkelaar. De woningen zijn momenteel in verkoop en er is gestart met de bouw van de parkeergarage.

FINANCIËLE BEGROTING

1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Baten en lasten

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Verschil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Lasten	2.298.266	1.997.057	2.038.407	2.135.131	96.724	2.173.931	2.174.212	2.155.128
Baten	-301.736	-316.985	-316.985	-296.559	20.426	-335.634	-335.634	-335.634
Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	1.996.530	1.680.072	1.721.422	1.838.572	117.150	1.838.297	1.838.578	1.819.494
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
Lasten	5.219.379	5.347.899	5.489.072	6.054.431	565.359	6.540.549	6.885.010	6.954.762
Baten	-3.256.792	-3.122.711	-3.119.711	-3.552.565	-432.854	-3.775.160	-3.959.348	-4.057.565
Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	1.962.588	2.225.188	2.369.361	2.501.866	132.505	2.765.389	2.925.662	2.897.197
3. Sociaal domein								
Lasten	8.380.582	8.706.301	8.475.327	8.850.127	374.800	8.836.195	8.806.943	8.779.754
Baten	-1.638.279	-1.448.285	-1.505.897	-1.364.833	141.064	-1.363.576	-1.363.576	-1.363.576
Totaal 3. Sociaal domein	6.742.303	7.258.016	6.969.430	7.485.294	515.864	7.472.619	7.443.367	7.416.178
4. Cultuur, economie en milieu								
Lasten	1.271.934	1.088.311	1.297.652	1.128.265	-169.387	1.111.619	1.111.830	1.112.047
Baten	-147.943	-198.883	-339.678	-158.114	181.564	-158.114	-158.114	-158.114
Totaal 4. Cultuur, economie en milieu	1.123.991	889.428	957.974	970.151	12.177	953.505	953.716	953.933
5. Sport en Onderwijs								
Lasten	1.518.928	1.335.344	4.023.945	1.521.973	-2.501.972	1.523.555	1.531.039	1.519.771
Baten	-171.484	-126.693	-160.693	-130.580	30.113	-130.580	-130.580	-130.581
Totaal 5. Sport en Onderwijs	1.347.444	1.208.651	3.863.252	1.391.393	-2.471.859	1.392.975	1.400.459	1.389.190
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Lasten	3.776.262	2.171.734	3.417.859	3.810.861	393.002	1.223.146	1.209.799	922.086
Baten	-3.423.183	-1.688.158	-3.342.367	-3.294.899	47.468	-683.619	-670.003	-382.014
Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	353.079	483.576	75.492	515.962	440.470	539.527	539.796	540.072
7. Algemene inkomsten								
Lasten	-33.446	26.590	21.533	506.303	484.770	388.086	764.600	776.386
Baten	-18.028.558	-17.913.939	-18.616.844	-20.162.702	-1.545.858	-20.937.643	-21.598.496	-20.104.776
Totaal 7.	-18.062.004	-17.887.349	-18.595.311	-19.656.399	-1.061.088	-20.549.557	-20.833.896	-19.328.390

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Algemene inkomsten								
Overhead								
Lasten	4.496.219	4.473.465	4.379.466	4.771.291	391.825	4.708.169	4.708.394	4.708.626
Baten	-76.584	-63.632	-63.632	-67.318	-3.686	-67.318	-67.318	-67.318
Totaal Overhead	4.419.635	4.409.833	4.315.834	4.703.973	388.139	4.640.851	4.641.076	4.641.308
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-116.435	267.415	1.677.454	-249.188	-1.926.642	-946.394	-1.091.242	328.982
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Onttrekkingen	-89.902	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	-89.902	0	0	0	0	0	0	0
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
Stortingen	128.389	98.389	98.389	20.000	-78.389	20.000	20.000	20.000
Onttrekkingen	-480.370	-114.147	-174.147	-25.668	148.479	-25.500	-25.333	-15.164
Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	-351.981	-15.758	-75.758	-5.668	70.090	-5.500	-5.333	4.836
3. Sociaal domein								
Onttrekkingen	-372.568	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 3. Sociaal domein	-372.568	0	0	0	0	0	0	0
4. Cultuur, economie en milieu								
Onttrekkingen	-159.286	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 4. Cultuur, economie en milieu	-159.286	0	0	0	0	0	0	0
5. Sport en Onderwijs								
Onttrekkingen	-8.363	0	-2.524.440	0	2.524.440	0	0	0
Totaal 5. Sport en Onderwijs	-8.363	0	-2.524.440	0	2.524.440	0	0	0
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Onttrekkingen	-252.531	-251.657	-2.760	0	2.760	0	0	0
Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-252.531	-251.657	-2.760	0	2.760	0	0	0

7. Algemene inkomsten									
Storting	113.024	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	-199.551	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 7. Algemene inkomsten	-86.527	0	0	0	0	0	0	0	0
Overhead									
Onttrekkingen	0	0	-18.100	0	18.100	0	0	0	0
Totaal Overhead	0	0	-18.100	0	18.100	0	0	0	0
Mutaties reserves	-1.321.157	-267.415	-2.621.058	-5.668	2.615.390	-5.500	-5.333	4.836	
Totaal alle programma's	-1.437.592	0	-943.604	-254.856	688.748	-951.894	-1.096.575	333.818	

Totaaloverzicht

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	26.928.124	25.146.701	29.143.261	28.778.382	-364.879	26.505.250	27.191.827	26.928.560
Baten	-27.044.559	-24.879.286	-27.465.807	-29.027.570	-1.561.763	-27.451.644	-28.283.069	-26.599.578
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-116.435	267.415	1.677.454	-249.188	-1.926.642	-946.394	-1.091.242	328.982
Storting	241.413	98.389	98.389	20.000	-78.389	20.000	20.000	20.000
Onttrekkingen	-1.562.570	-365.804	-2.719.447	-25.668	2.693.779	-25.500	-25.333	-15.164
Mutaties reserves	-1.321.157	-267.415	-2.621.058	-5.668	2.615.390	-5.500	-5.333	4.836
Gerealiseerd resultaat	-1.437.592	0	-943.604	-254.856	688.748	-951.894	-1.096.575	333.818

+ = nadeel / lasten

- = voordeel / baten

Algemene dekkingsmiddelen

	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Algemene uitkering gemeentefonds							
Baten	-15.190.919	-15.064.795	-15.739.812	-17.078.576	-17.853.517	-18.514.370	-17.020.650
Lasten	0						
Saldo	-15.190.919	-15.064.795	-15.739.812	-17.078.576	-17.853.517	-18.514.370	-17.020.650
Lokale heffingen							
Baten	-2.778.929	-2.811.077	-2.811.077	-3.046.059	-3.046.059	-3.046.059	-3.046.059
Lasten	61.778	63.355	63.355	67.282	67.282	67.282	67.282
Saldo	-2.717.152	-2.747.722	-2.747.722	-2.978.777	-2.978.777	-2.978.777	-2.978.777
Dividenden							
Baten	-49.978	-35.067	-62.955	-35.067	-35.067	-35.067	-35.067
Lasten	0						
Saldo	-49.978	-35.067	-62.955	-35.067	-35.067	-35.067	-35.067
Saldo financieringsfunctie							
Baten	-8.732	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Lasten	-81.908	-121.801	-121.801	-266.396	-396.323	-451.922	-447.445
Saldo	-90.640	-124.801	-124.801	-269.396	-399.323	-454.922	-450.445
Overige algemene dekkingsmiddelen							
Baten	0						
Lasten	-13.316	85.036	79.979	705.417	717.127	1.149.240	1.156.549
Saldo	-13.316	85.036	79.979	705.417	717.127	1.149.240	1.156.549
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-€ 18.062.004	-€ 17.887.349	-€ 18.595.311	-€ 19.656.399	-€ 20.549.557	-€ 20.833.896	-€ 19.328.390

Vennootschapsbelasting & Onvoorzien

	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	969	969	12.734	12.855	13.001	13.151

2 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

In deze bijlage is rekening gehouden met de notitie Structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV van 30 augustus 2018. In aansluiting op deze notitie is in september 2021 een handreiking verschenen van de provincies. Deze is bedoeld ter verduidelijking van de notitie en is een aanvulling op het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader.

NB. Conform de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) worden alleen incidentele lasten en baten met bedragen van € 10.000 en hoger afzonderlijk gespecificeerd in het overzicht opgenomen. Bedragen beneden dit normbedrag zijn niet opgenomen in het overzicht omdat dit niet past bij het uitgangspunt 'van materiële omvang'.

Incidentele baten en lasten	2023	2024	2025	2026
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit				
3. Sociaal domein				
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie				
5. Sport en onderwijs				
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
- Grondexploitatie Tappersheul	€ 1.646.000	€ 303.000	€ 288.000	€ 0
- Grondexploitatie Oranje Bolwerck	€ 1.267.000	€ 0	€ 0	€ 0
7. Algemene inkomsten				
Overhead				
- Aansluiten E-depot	€ 15.255			
- Participatiebeleid	€ 10.000			
Totaal incidentele lasten	€ 2.938.255	€ 303.000	€ 288.000	€ 0
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit				
3. Sociaal domein				
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie				
5. Sport en onderwijs				
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
- Grondexploitatie Tappersheul	€ 1.646.000	€ 303.000	€ 288.000	€ 0
- Grondexploitatie Oranje Bolwerck	€ 1.267.000	€ 0	€ 0	€ 0
7. Algemene inkomsten				
Totaal incidentele baten	€ 2.913.000	€ 303.000	€ 288.000	€ 0

Toevoegingen aan reserves	2023	2024	2025	2026
Structurele toevoegingen:				
Incidentele toevoegingen	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal toevoegingen	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000

Onttrekkingen aan reserves	2023	2024	2025	2026
Structurele onttrekkingen:				
Incidentele onttrekkingen	25.668	25.500	25.333	15.164
Totaal onttrekkingen	€ 25.668	€ 25.500	€ 25.333	€ 15.164

Structurele saldi	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten	249.188	946.394	1.091.242	-328.982
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	5.668	5.500	5.333	-4.836
Begrotingssaldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	254.856	951.894	1.096.575	-333.818
Af:				
Incidentele baten	-2.913.000	-303.000	-288.000	0
Incidentele onttrekkingen reserves	-25.668	-25.500	-25.333	-15.164
Bij:				
Incidentele lasten	2.938.255	303.000	288.000	0
Incidentele toevoegingen reserves	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Structureel saldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	€ 274.443	€ 946.394	€ 1.091.242	€ 328.982-

3 STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN DE RESERVES

Er is geen sprake van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves in deze begroting.

4 RAMINGSGRONDSLAGEN

In deze begroting zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

Lonen en prijzen

Voor de prijzen wordt rekening gehouden met de Consumenten Prijs Index (CPI) van februari 2022 ad 6,2%.

De kosten voor de dienstverleningsovereenkomst met gemeente Woerden worden geïndexeerd met de volgende prijsindexen uit de meicirculaire:

Loonkostencomponent: Loonvoet sector overheid (3,6%)

Overige kosten Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc) (2,3%)

Algemene uitkering

De Algemene Uitkering wordt geraamd op basis van de meicirculaire. Voor indexen worden alleen rekening gehouden met het begrotingsjaar 2023. Voor het meerjarenperspectief gelden constante prijzen (meerjarenbegroting is prijspeil 2023).

Tarieven lokale heffingen

Voor afvalstoffenheffing en rioolrechten, alsmede diverse leges, wordt rekening gehouden met de maximale kostendekkendheid.

Rente

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten rentekosten aan de taakvelden/programma's worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. De commissie BBV heeft een aanbeveling gedaan ten aanzien van de systematiek waarop het renteomslagpercentage kan worden berekend. Op basis van deze systematiek is het renteomslagpercentage voor 2023 becijferd op 1,5%.

Er vindt geen rentebijbeschrijving plaats op reserves en voorzieningen.

Grondexploitaties

De berekeningswijze van de rente grondexploitaties is in het BBV voorgeschreven. Het rentepercentage is bepaald door het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Voor 2023 is dit rentepercentage berekend op 0,56%.

De disconteringsvoet voor verliesvoorzieningen binnen grondexploitaties schrijft het BBV verplicht voor op 2,0%.

5 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Activa	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	
	(bedragen x € 1000)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vaste activa							
<u>Immateriële vaste activa</u>							
- kosten onderzoek en ontw.bep.actief		127	114	0	0	0	0
Totaal immateriële vaste activa		127	114	0	0	0	0
<u>Materiële vaste activa</u>							
- investeringen met een economisch nut		16.881	24.396	28.577	31.899	32.614	33.160
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		7.286	11.982	15.858	21.642	22.909	24.059
Totaal materiële vaste activa		24.167	36.378	44.435	53.541	55.523	57.219
<u>Financiële vaste activa</u>							
- Deelnemingen		72	72	72	72	72	72
- Overige langlopende geldleningen		408	408	408	408	408	408
Totaal financiële vaste activa		480	480	480	480	480	480
Totaal vaste activa		24.774	36.972	44.915	54.021	56.003	57.699
Vlottende activa							
<i>Totaal voorraden (incl.verliesvoorziening)</i>		3.732	5.069	3.043	458	-1.905	114
<i>Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>		4.231	3.500	3.000	2.500	2.500	2.500
<i>Liquide middelen (kas- en banksaldi)</i>		245	145	100	100	100	100
<i>Totaal overlopende activa</i>		1.135	1.100	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal vlottende middelen		9.343	9.814	7.143	4.058	1.695	3.714
Totaal Activa		34.117	46.786	52.058	58.079	57.698	61.413
Passiva							
Vaste passiva							
<i>Totaal eigen vermogen</i>		5.344	2.810	2.804	2.799	2.793	2.798
<i>Totaal Voorzieningen</i>		5.707	5.910	6.525	7.352	8.024	8.825
<i>Totaal vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer</i>		16.968	32.066	36.729	41.928	40.881	43.790
Totaal vaste passiva		28.019	40.786	46.058	52.079	51.698	55.413
Vlottende passiva							
<u>Netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar</u>							
- Kasgeld		2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
- Overige schulden		1.568	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar		3.568	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
<i>Liquide middelen (kas- en banksaldi)</i>							
Overlopende passiva		2.530	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Totaal vlottende passiva		6.098	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal Passiva		34.117	46.786	52.058	58.079	57.698	61.413

6 EMU-SALDO

Omschrijving	bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
		Volgens realisatie t/m sept. 2022, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2023	Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV art. 17c)		1.677	-77	-764
2. Mutatie (im)materiële vaste activa		12.211	8.057	9.106
3. Mutatie voorzieningen		203	615	827
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)		1.337	-2.026	-2.585
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa				
Berekend EMU-saldo (x 1.000)		-€ 11.668	-€ 5.493	-€ 6.458

7 INVESTERINGSPLANNING

Meerjarenontwikkelingen 2023-2026

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2023	Rente 1,50%		2023	2024	2025	2026
	Investering	Afschr.				
Masterplan binnenstad tranche 2023 bovengronds Gasplein	240.000	40		9.600	9.510	9.420
Vervanging bomen	200.000	40		8.000	7.925	7.850
Vervanging beplanting	35.000	20		2.275	2.249	2.223
Vervanging gladheidsmeetstation	25.000	10		2.875	2.838	2.800
Vervanging verharding Lange Linschoten (voorbereiding)	400.000	20		26.000	25.700	25.400
Brug Westerwal	225.000	40		9.000	8.916	8.831
Aanleg parkeerterrein zwembad	240.000	40		9.600	9.510	9.420
Vervangingsplan tractie (kleine vrachtwagen Volvo)	220.000	10		25.300	24.970	24.640
Totaal jaarschijf 2023	1.585.000		0	92.650	91.617	90.584

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2024	Investering	Afschr.	2023	2024	2025	2026
Masterplan binnenstad tranche 2024 bovengronds Gasplein	1.026.606	40			41.064	40.679
Vervanging bomen	200.000	40			8.000	7.925
Vervanging beplanting	35.000	20			2.275	2.249
Vervanging verharding Lange Linschoten (uitvoering)	3.400.000	20			221.000	218.450
Hoenkoopse brug (aanvullend krediet)	3.200.000	25			176.000	174.080
Vervanging kademuren en gemetselde bruggen	100.000	25			5.500	5.440
Totaal jaarschijf 2024	7.961.606		0	0	453.839	448.823

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2025	Investering	Afschr.	2023	2024	2025	2026
Masterplan binnenstad tranche 2025 bovengronds	60.000	40				2.400
Vervanging beplanting	35.000	20				2.275
Vervangen kademuren en gemetselde bruggen	100.000	25				5.500
Totaal jaarschijf 2025	195.000		0	0	0	10.175

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2026	Investering	Afschr.	2023	2024	2025	2026
Masterplan binnenstad tranche 2026 bovengronds (Biezenpoort)	207.108	40				
Vervangen kademuren en gemetselde bruggen	1.900.000	25				
Totaal jaarschijf 2026	2.107.108		0	0	0	0

Meerjaren ontwikkelingen 2023-2026 gemeente Oudewater

VERVANGINGSPLAN RIOLERING

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2023	Investering		2023	2024	2025	2026
Masterplan binnenstad tranche 5	1.119.036	40		44.761	44.342	43.922
Riolering Brede Dijk (herziene raming)	215.764	40		8.631	8.550	8.469
Gemalen elektronische deel	25.000	15		2.042	2.017	1.992
Drainage en persleidingen	55.000	40		2.200	2.179	2.159
Duikers en NVO	82.500	40		3.300	3.269	3.238
Drukriolering elektronische deel	500.000	15		40.833	40.333	39.833
Totaal jaarschijf 2023	1.997.300		0	101.767	100.690	99.613

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2024	Investering		2023	2024	2025	2026
Masterplan binnenstad tranche 6	303.860	40			12.154	12.040
Gemalen elektronische deel	25.000	15			2.042	2.017
Drainage en persleidingen	55.000	40			2.200	2.179
Duikers en NVO	50.000	40			2.000	1.981
Drukriolering elektronische deel	500.000	15			40.833	40.333
Totaal jaarschijf 2024	933.860		0	0	59.229	58.551

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2025	Investering	2023	2024	2025	2026
Masterplan binnenstad tranche 7	120.000	40			4.800
Gemalen elektronische deel	35.000	15			2.858
Drainage en persleidingen	35.000	40			1.400
Duikers en NVO	50.000	40			2.000
Totaal jaarschijf 2025	240.000	0	0	0	11.058

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2026	Investering	2023	2024	2025	2026
Masterplan binnenstad tranche 8	80.000	40			
Vervanging vrijvervalriolering 2026	535.000	40			
Gemalen elektronische deel	85.000	15			
Drainage en persleidingen	35.000	40			
Duikers en NVO	50.000	40			
Totaal jaarschijf 2026	785.000	0	0	0	0

8 STAAT VAN RESERVES

Beleidsuitgangspunten

In aansluiting op de kadernota Rechtmatigheid worden, in overeenstemming met de door uw raad vastgestelde beleidsuitgangspunten eventuele over- of onderschrijdingen van enkele reserves verrekend in de jaarrekening. Slechts in uitzonderlijke gevallen vindt tussentijds bijstelling plaats. Het betreft de reserves onderhoud gemeentelijk vastgoed, wegen, baggerwerken en civiele kunstwerken. Conform de beleidsuitgangspunten begroting 2023 zijn raadsbesluiten t/m 30 april 2022 verwerkt.

Algemene Reserve

Deze reserve is primair beschikbaar als buffer voor het opvangen van risico's. Daarnaast kent de algemene reserve een vrij voor de Raad beschikbaar gedeelte. Het moet in principe eenmalige zaken betreffen en geen vervangingen en terugkerende aangelegenheden. Aan deze reserve wordt in principe ook het saldo van de jaarrekening toegevoegd of onttrokken. Daarnaast bestaan de toevoegingen uit incidentele opbrengsten, zoals bijvoorbeeld de verkoop van percelen grond die niet in de grondexploitatie zijn opgenomen.

Reserve investeringen speeltoestellen

Met ingang van 2009 worden conform het BBV de bedragen voor de vervanging van de speeltoestellen afgeschreven en komen de kapitaallasten ten laste van deze reserve. Het betreft nadrukkelijk alleen de kapitaallasten voor de vervanging van bestaande speeltoestellen en dus niet voor uitbreiding van speeltoestellen. Er wordt jaarlijks € 20.000 toegevoegd aan deze reserve.

Reserve sociaal domein

Met ingang van 2015 ontving de gemeente in het kader van het Sociaal Domein drie decentralisatie-uitkeringen, namelijk AWBZ/Wmo, Jeugd en Participatie. Vertrekpunt was, als de gemeente Oudewater niet de gehele decentralisatie-uitkeringen AWBZ/Wmo en Jeugd had besteed, het overschot toe te voegen aan deze reserve. Bij een tekort vond onttrekking aan deze reserve plaats. Deze systematiek werd gehanteerd tot en met de jaarrekening 2016. Met ingang van 2017 wordt deze systematiek niet meer gehanteerd. Met ingang van 2019 zijn de decentralisatie-uitkeringen AWBZ/Wmo en Jeugd geïntegreerd in de algemene uitkering.

Reserve parkeren

Voorheen stond in de reserve Bovenwijkse Voorzieningen (BV) een reservering voor investeringen ten behoeve van parkeren binnenstad. Er was echter behoefte aan een aparte reserve voor parkeren en die is met ingang van 2015 gerealiseerd. De reserve wordt gevuld met bijdragen vanwege het realiseren van wooneenheden zonder parkeerplaatsen in de binnenstad en wordt aangewend voor het realiseren van parkeergelegenheid ten behoeve van de binnenstad.

Reserve wegen

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is besloten om het saldo van zowel de voorziening onderhoud wegen als van de reserve binnenstad toe te voegen aan de reserve wegen.

Reserve onderhoud gemeentelijk vastgoed

In december 2021 is het nieuwe plan voor onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed vastgesteld. Hiervoor is een voorziening ingesteld. Hierin vindt een jaarlijkse storting plaats en worden de gelden voor groot onderhoud onttrokken. Ten laste van deze reserve worden nu alleen nog de noodzakelijke kosten gebracht van de panden die op de nominatie staan om te worden afgestoten.

Reserve baggerwerken

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is besloten om het saldo van de voorziening baggerwerken toe te voegen aan de nieuwe reserve baggeren. Jaarlijks wordt er aan deze reserve een bedrag toegevoegd en worden de werkelijke kosten conform het baggerplan onttrokken. Van de werkelijke kosten wordt eerst een bedrag onttrokken aan de voorziening riolering.

Reserve civiele kunstwerken

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is besloten om het saldo van de voorziening civiele kunstwerken toe te voegen aan de nieuwe reserve civiele kunstwerken. Jaarlijks wordt er aan deze

reserve een bedrag toegevoegd en worden de werkelijke kosten van het door de raad in juli 2014 vastgestelde meerjarig onderhoudsprogramma civiele kunstwerken 2014-2024 onttrokken.

Voorziening wethouderspensioenen

De gemeente is eigen risicodragers ten aanzien van de pensioenrechten van de wethouders en op grond van het BBV is de gemeente verplicht hiervoor een voorziening in de begroting op te nemen. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats en de eventuele consequenties hiervan worden verwerkt in de jaarrekening.

Voorziening wachtgeld wethouders

Ook de hoogte van deze voorziening is herrekend. Verplichtingen voor bestaande 'wachtgelders' hoeven niet langer uit de reguliere begroting te worden gedekt. Deze voorziening wordt nu jaarlijks geactualiseerd.

Voorziening onderhoud gemeentelijk vastgoed

In december 2021 is het nieuwe plan : onderhoud gemeentelijk vastgoed , vastgesteld. Hierin vindt een jaarlijkse storting plaats en worden de kosten voor groot onderhoud aan de voorziening onttrokken.

Voorziening onderhoud rioleringen

De jaarlijkse storting in deze reserve bestaat uit de opbrengst van de rioolheffing en de onttrekking bestaat uit de lasten van pompen en gemalen en de rioolleidingen. Daarnaast zijn de investeringen in het buitengebied ten laste van deze reserve gebracht. Eens per vijf jaar moet er een GRP, thans Gemeentelijk Waterbeleidsplan, worden vastgesteld. De raad heeft op 11 juli 2019 het Gemeentelijk Waterbeleidsplan 2020-2024 vastgesteld waarin o.a. is bepaald dat de rioolheffing gedurende de planperiode jaarlijks met 10% exclusief inflatiepercentage stijgt.

Voorziening afvalstoffenheffing

Op 13 december 2018 heeft de raad het Grondstoffenbeleidsplan vastgesteld en op 18 april 2019 het benodigde krediet ter uitvoering hiervan beschikbaar gesteld. Dit betekent dat met ingang van 2020 dezelfde werkwijze wordt gehanteerd als in de gemeente Woerden. Dit houdt in dat met ingang van 2020 eventuele overschotten dan wel tekorten worden verwerkt in deze voorziening.

Naam reserve	Saldo 1-1-2022	Resultaat 2021	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022	Saldo 31-12-2022	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Saldo 31-12-2023	Toevoeging 2024	Onttrekking 2024	Saldo 31-12-2024
I. EIGEN VERMOGEN											
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>											
- Civiele kunstwerken	128.196			60.000	68.196		10.000	58.196		10.000	48.196
- Baggerwerken	228.296		78.389	100.269	206.416			206.416			206.416
- Parkeren	70.000				70.000			70.000			70.000
- Wegen	1.505.537				1.505.537			1.505.537			1.505.537
<i>3. Sociaal Domein</i>											
- Sociaal Domein	128.666				128.666			128.666			128.666
- TOZO	68.817				68.817			68.817			68.817
<i>5. Sport en Onderwijs</i>											
- Investerings speeltoestellen	162.958		20.000	13.878	169.080	20.000	15.668	173.412	20.000	15.500	177.912
<i>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</i>											
- Onderhoud gemeentelijk vastgoed	119.629			45.300	74.329			74.329			74.329
<i>7. Algemene dekkingsmiddelen</i>											
- Algemene reserve	1.494.065	1.437.592	973.604	3.386.612	518.649			518.649			518.649
Totaal Reserves	€ 3.906.164	€ 1.437.592	€ 1.071.993	€ 3.606.059	€ 2.809.690	€ 20.000	€ 25.668	€ 2.804.022	€ 20.000	€ 25.500	€ 2.798.522

Naam reserve	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Saldo 31-12-2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Saldo 31-12-2026
I. EIGEN VERMOGEN						
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>						
- Civiele kunstwerken		10000	38.196			38.196
- Baggerwerken			206.416			206.416
- Parkeren			70.000			70.000
- Wegen			1.505.537			1.505.537
<i>3. Sociaal Domein</i>						
- Sociaal Domein			128.666			128.666
- TOZO			68.817			68.817
<i>5. Sport en Onderwijs</i>						
- Investerings speeltoestellen	20.000	15.333	182.579	20.000	15.164	187.415
<i>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</i>						
- Onderhoud gemeentelijk vastgoed			74.329			74.329
<i>7. Algemene dekkingsmiddelen</i>						
- Algemene reserve			518.649			518.649
Totaal Reserves	€ 20.000	€ 25.333	€ 2.793.189	€ 20.000	€ 15.164	€ 2.798.025

9 STAAT VAN VOORZIENINGEN

Naam voorziening	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
	1-1-2022	2022	2022	31-12-2022	2023	2023	31-12-2023	2024	2024	31-12-2024
II. VREEMD VERMOGEN										
<u>Voorzieningen (2110):</u>										
<u>Voor verplichtingen, verliezen en risico's (art. 44.1a en 1b)</u>										
- Wachtgelden wethouders		88.322	23.689	64.633		26.500	38.133		25.400	12.733
- Wethouderspensioenen	639.830		17.257	622.573	18000	17.666	622.907	30.000	17.666	635.241
<u>Ter equalisatie van kosten (art. 44 1c)</u>										
- Onderhoud gemeentelijk vastgoed	1.126.389		304.383	822.006		78.508	743.498	56.244		799.742
<u>Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (art. 44.2)</u>										
- Afvalstoffenheffing	75.088	61.107		136.195	116.094		252.289	107.757		360.046
- Onderhoud rioleringen	3.866.068	398.947		4.265.015	603.619		4.868.634	675.245		5.543.879
Totaal voorzieningen	€ 5.707.375	€ 548.376	€ 345.329	€ 5.910.422	€ 737.713	€ 122.674	€ 6.525.461	€ 869.246	€ 43.066	€ 7.351.641

Naam voorziening	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
	2025	2025	31-12-2025	2026	2026	31-12-2026
II. VREEMD VERMOGEN						
<u>Voorzieningen (2110):</u>						
<u>Voor verplichtingen, verliezen en risico's (art. 44.1a en 1b)</u>						
- Wachtgelden wethouders		12.700	33			33
- Wethouderspensioenen	30.000	17.666	647.575		17.666	629.909
<u>Ter equalisatie van kosten (art. 44 1c)</u>						
- Onderhoud gemeentelijk vastgoed		101.229	698.513	1.477		699.990
<u>Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (art. 44.2)</u>						
- Afvalstoffenheffing	136.243		496.289	165.734		662.023
- Onderhoud rioleringen	637.517		6.181.396	651.764		6.833.160
Totaal voorzieningen	€ 803.760	€ 131.595	€ 8.023.806	€ 818.975	€ 17.666	€ 8.825.115